

Constantin Arginteanu

ASTROLOGIA ODINIOARĂ ȘI AZI

Doctrină - Metode - Desfășurare istorică

CUPRINS

Cap. 1 - DOCTRINA. Diferite feluri de divinații. Importanța astrologiei. Necesitatea unei istorii a acesteia. Legătura dintre astronomie și astrologie. Etimologia acestora. Doctrina. Subdiviziunile astrologiei. Natura psihologică, socială, politică, artistică și istorică a astrologiei.

Cap. 2 - METODE. Horoscopul și metoda alcătuirii lui. Interpretarea prin simbolistică, analogie și prin metoda coincidențelor. Iatromatematica.

Cap. 3 - NAȘTEREA. Chaldeea, leagănul astrologiei. Condiții favorabile. Superstiții multiple. Rudimentele științifice absolut necesare predicțiilor. Magia. Religia. Evoluția și istoricul astrologiei.

Cap. 4 - CREȘTEREA. Asiria. Egipt. Iudeea. Persia. India. China. Marea Egee.

Cap. 5 - SUPRAVIEȚUIREA. Grecia. Imperiul Roman. Lumea creștină.

Cap. 6 - GLORIA. Mongolia. Arabia. Spania. Răspândirea în Europa: Anglia, Germania, Franța, Italia. Aventurierii.

Cap. 7 - AGONIA ȘI MOARTEA. Copernic. Ticho-Brahe. Kepler. Sfârșitul.

Cap. 8 - PHOENIX. Învierea. Calculul probabilităților. Vibrațiile. Soarele. Luna. Medicina astrală.

Capitolul 1. DOCTRINA

Istoria reprezintă apologia omului ca suveran al

lumii, deoarece a avut singur grijă să se proclame ca atare. Nu cunoaște pe nimeni mai presus de sine, în afara iubirii pe care și-o poartă sieși. Din aceasta izvorăsc pornirile spre cer, iubirile pământești, avariția crâncenă, vanitatea negativă, frica de necunoscut, paza împotriva morții. Totul este în slujba propriei persoane.

Dar când cineva este bogat, sănătos, iubit, puternic și temut, nu găsește oare necesar să știe dacă ziua de mâine va fi identică celei de azi? Această informație poate fi plătită cu mulți bani; de aceea cei bogați au aflat-o chiar de la începutul vremurilor, pe când cei nevoiași și flămânzi au întrebat zadarnic destinul dacă, și când va veni viața nouă și ușoară, în zilele viitoare.

Cei înțelepți au găsit mijloace potrivite de a întreba și de a căpăta răspunsuri de la spiritele morților, de la puterile cerului și ale teluricului, de la zeii Olympului, de la animalele sacre sau de la stele. Visele au fost tălmăcite de vraci, augurii au înțeles zborul păsărilor, aurispicii au cercetat măruntaiele vitelor jertfite – iar magii au citit în stele ca într-o carte deschisă.

Dacă nu găsim în preajmă oameni înțelepți, viitorul poate fi aflat în felurite chipuri. Se scriau pe frunze rupte din smochin întrebările chinuitoare. Frunza care rămânea la urmă verde ascundea răspunsul (Sycomancie). Se picura ulei pe fața apei dintr-un anumit vas. Formele ivite, care se mișcau și se schimbau, anunțau viitorul celor care credeau și înțelegeau semnele (Lecanomancie). Dacă o armată era în primejdie, fiind înconjurată din mai multe părți, se scriau numele dușmanilor pe săgeți. La o răspântie, se scotea cu ochii închiși una din tolbă. Numele dușmanului ce trebuia atacat mai întâi era acum cunoscut (Sfântul Ieronim arată că acest obicei era răspândit printre chaldeenii). Copilul sau puiul de animal care se năștea cu malformații, era o prevestire rea pentru casa lui, dacă nu și pentru întreaga cetate. Forma și culoarea flăcării (Piromancia), drumul sau figurile formate de fum în cadrul

sacrificiilor (Capnomancia), felul și intensitatea ploii (Brecomancia), erau mijloace sigure de prevestire.

S-ar putea sfârși enumerarea căilor divinatorii născocite de mintea cercetătoare și neliniștită a omului, în locurile și vremurile în care a trăit? Nu, căci mistere au fost și mistere vor rămâne întotdeauna. Însă unul le-a întrecut pe toate celelalte în vechime, prin numărul credincioșilor, prin puterea farmecului și prestigiu: credința că drumul nostru pe cer este scris și de acolo poate fi aflat. Stelele nemuritoare, planetele rătăcitoare, schimbătoarea Lună, arată în noaptea nașterii soarta care îl așteaptă pe fiecare prunc. Trebuia însă pricepere pentru a cunoaște de la început cursul vieții acestuia.

Întotdeauna cerul a avut de la sine întâietate asupra pământului; astfel, vraja s-a strecurat singură în sufletele celor care privesc ochii de foc din înaltul bolții albastre; profanul este cuprins imediat de respect în fața calculelor ce trebuie știute pentru aflarea horoscopului; teama îi stăpânește pe toți în fața infinitului, iar încrederea ajunge la spirite prin religia cu care s-au amestecat de la început zodiile.

Astrologia a reprezentat cea mai mare rătăcire a minții umane. Ea a domnit ca o regină peste oameni, cetăți, popoare; de asemenea, a stăpânit atât Răsăritul cât și Apusul, lumea veche, ca și lumea nouă.

Civilizația asiro-chaldeenă nu poate merge mai departe de un milion de ani, așa cum o susține aceasta în textele dezgropate pe valea Eufratului (această exagerare poate proveni dintr-un mod greșit de socotire a timpului. Istoricul Berosus afirmă, cu bună credință: „Oticartes fiind mort, fiul său Xisuthrus a domnit optsprezece sares – 64.800 ani marele potop a avut loc în timpul lui, iar istoria potopului este amintită de documentele sacre”).

În acel timp, toate popoarele aveau unități prea mici pentru a măsura anul. Evreii spun că Noe a trăit 350 de ani după potop în mijlocul urmașilor săi, murind la 950 de

ani. De asemenea, Xisuthrus a fost menținut în viață atât de mult timp încât la sfârșit a rămas neîngropat! Declarat nemuritor, a fost transportat într-un loc îndepărtat.) 3 - 4.000 de ani reprezintă o vechime acceptabilă de către istorie și potrivită cu simbolul Taurului - Înaripat, pe care mulțimea monumentelor găsite îl ridică la rangul de patron al Mesopotamiei. Într-adevăr, legătura dintre monumentele arheologice, cronologie și fenomenele cerești este evidentă. Dintre toate casele zodiacale, cea care are influența cea mai pronunțată este aceea în care se află Soarele la începutul primăverii. Această casă se schimbă cu timpul. Soarele, având o mișcare de revoluție de 26.000 de ani, reînvierea naturii va găsi Soarele într-o altă constelație, din 2000 în 2000 de ani. În milenii 4 și 3 î.e.n., Soarele se afla în Taur, simbolul forței brutale, adoptat de către popoarele semite din Asia mică; în următoarele 2 milenii Soarele s-a găsit în Berbec, simbolul abundenței, pe care îl găsim la începuturile mitologiei grecești, în istoria Argonauților care călătoreau după lâna de aur. Următoarele două milenii de istorie creștină au la origine simbolul Peștilor, cu care primii credincioși - prin cruce - se recunoșteau între ei. Acestor veacuri de veșnice lupte li se vor adăuga în mileniul următor o eră pacifistă, adusă de Vărsător, în care va intra Soarele, în timpul echinocțiului de primăvară. Această eră mai prevede rezolvarea crizei de combustibil, prin folosirea la capacitate maximă a căderilor de apă (3 - Studiul fenomenului astronomic al precesiei echinocțiilor, alături de mitologia astrală a popoarelor antice fiind de o importanță primordială în cronologie, a fost dezbătut pe larg de renumiți autori. Deoarece punctul echinocțial retrogradează pe ecliptică cu un grad la 72 de ani, el va trece de la un semn la altul în $72 \times 30 = 2160$ de ani. Deci putem stabili cu precizie următorul tabel cronologic privind dezvoltarea civilizațiilor primitive, după simbolul cultului pe care l-a avut. Obiecția adusă acestor

corespondențe - faptul că fenomenul precesiei a fost descoperit de Hipparc cu două secole î.e.n... poate fi combătut. Toate popoarele au adorat semnul zodiacal ce anunța primăvara, corespunzător epocii lor, fără să cunoască variația lui în timp.

Istorisirea acestor elucubrații merită atenția noastră!

Desigur, nimic din ceea ce este omenesc nu trebuie să rămână întunecat. Povestea rasei umane - rezultanta a mii de idei sănătoase sau patologice, credințe și erezii, legi și superstiții, pasiuni și greșeli - este un complex care, pentru a-i cuprinde adevăratul înțeles trebuie ascultată fără prejudecăți, așa cum a fost trăită. Mai mult, cercetarea dintr-un singur punct de vedere este tot atât de necesară desfășurării istorice, ca și studiile monocromatice în astronomie: apar conexiuni nebănuite, dezvăluindu-se adevăratele explicații. Fațeta patologică a spiritului uman este nu numai deosebit de interesantă, ci și indispensabilă prin mărimea ei. Dacă istoria cugetării trebuie să prevaleze însiruirea faptelor - simple urmări necesare gândului, dacă mobilul este înaintea acțiunii - atunci istoria astrologiei este absolut necesară. Această pseudoștiință a regizat din umbră, a comandat și executat atâtea fapte, încât istoria nu se mai poate lipsi de cunoașterea ei. Greutatea alcătuirii unei istorii astrologice nu stă în lipsa materialului, ci în bogăția lui, în inadvertențele dintre documente, în discernerea adevărului de imaginație care aici, cu precădere, interferează la tot pasul. În această lucrare își găsesc menirea, pe lângă mulțimea faptelor petrecute realmente și alte istorisiri, anecdote, legende; împreună redau atmosfera în care s-au zămislit, au crescut, au stăpânit și au murit idei și credințe adevărate sau false, ale unor oameni înțelepți și nebuni deopotrivă.

Cunoștințele astronomice existau; ele doar trebuiau respectate de către înțelepții care le-au descoperit. Credințele și interpretările acestor fenomene erau false;

ele au dus la defăimarea fără alegere a întregului. Întotdeauna, înțelepciunea a stat alături de impostură și nebunie; iar în astrologie mai mult decât oriunde, știința s-a împreunat cu ignoranța, adevărul cu superstiția, seriozitatea cu ridicolul. Căci, lucru ciudat, adevărul nu poate trăi fără minciună, după cum minciuna nu poate trăi fără existența faptelor reale.

Pe vremuri, nimeni nu și-ar fi dedicat întreaga viață cercetării astrelor fără plată sau ajutor. Care ar fi fost prestigiul și creditul acordate unor preziceri lipsite de controlul unei adevărate științe, capabilă să recunoască de la început întunecimile Soarelui, în mijlocul unui cer fără nori? Ceea ce numim astăzi astronomie și astrologie, erau pe vremuri atât de strâns unite, încât nu alcătuiau decât o singură doctrină. Știm când s-au despărțit, dar nu putem spune care a fost prima. Unii istorici cred că ele au fost gemene, primele născute ale mamei „Înțelepciunea”. Când primul om și-a aruncat întâia privire către bolta înstelată, a început să existe știința astrelor. Cele mai multe păreri susțin însă întâietatea astrologiei, născută direct din mit și superstiție. Câțiva (astronomii Hervé Faye și G. Bigourdan) afirmă contrariul, aducând o justificare demnă de luat în seamă: pentru ca o prezicere să poată fi făcută pe baza unei configurații astrale, este absolut necesar să fi cunoscut oricât de puțin, elementele componente și mersul respectivelor corpuri cerești. Cunoaștem un caz în care filiația este certă: alchimia superstițioasă și chimia savantă. În acest caz s-a spus, cu multă dreptate: „chimia este fata înțeleaptă a unei mame nebune”.

În orice caz, dacă raporturile temei natale nu sunt prea bine cunoscute, legăturile permanente și intime existente de atunci până în evul mijlociu, între superstiție și știință, sunt de cea mai mare însemnătate istorică. Ele trebuie cunoscute, clarificate și recunoscute oficial. În dorința de a nu se compromite, istoricii astronomiei au nesocotit, înlăturat sau trecut sub tăcere tot ajutorul adus

de astrologie științei pure, depărtându-se de adevăr și producând opere de mică valoare.

A venit momentul să spunem că astronomia nu s-a născut și nu a trăit milenii de-a rândul, doar pentru a servi drept temelie unor himere și a fi servitorul obișnuit la întocmirea temelor natale. Chiar de la început omul, privind stelele le-a cerut ajutorul în organizarea vieții și a muncii sale. Astăzi, când fiecare om are ceas, când fiecare cămin are un calendar, problema vitală a măsurării timpului este atât de bine și de simplu rezolvată, încât cu greu ne imaginăm cum ne-am descurca fără ele.

Desigur, n-am face altceva decât să privim Soarele, Luna și stelele, așa cum au făcut strămoșii noștri. Soarele oferă, prin ciclul zi-noapte intervalul esențial al măsurării timpului; iar prin periodicitatea anotimpurilor anul tropic. Dar, nici în această operă de specialitate, astronomia nu a fost lăsată singură.

Între aceste două unități de timp, una infimă și alta imensă, astrologia a creat și a pus la dispoziția astronomiei unități intermediare: săptămâna și luna.

Observăm că legăturile dintre cele două adoratoare ale astrelor sunt mult mai mari. Astronomia se ocupă cu studiul mișcărilor, dimensiunilor, distanțelor și componentelor astrelor cerești; în vreme ce astrologia, ca pseudoștiință este arta care stabilește din poziția astrelor influența acestora asupra caracterului și sorții oamenilor.

Separarea lor a intervenit treptat, după secole de conviețuire. La popoarele antice, ele constituiau un singur corp, astfel încât ele erau denumite ca un unicat.

În lumea greco-romană, cele două circulau împreună, având aceeași semnificație. Grecii întrebuițau curent, chiar și după începutul erei noastre cuvântul *astrologia* (știința influențelor siderale, sinonim cu știința temelor natale, iar romanii se foloseau de astrologie (de la astron = astru și logos = cuvânt. Se crede că la rândul său, astron vine de la chaldeeanul Astartea = Iștar = Venus) Sinonim

și concomitent cu astronomia (de la astron și nomos = lege); astromancia (astron și mantea = divinație); matematica, arta chaldeeană sau doctrina „de sublimus” (în această doctrină este înglobat tot ce se află deasupra noastră, fie în atmosferă - meteorologie, fie în regiunile celeste). Cele două ramuri s-au deosebit după primul secol al erei creștine. Arabii, moștenitorii direcți ai înțelepciunii antice, au cultivat cu fervoare cele două științe gemene, amestecându-le într-o „știință a decretelor”, iar cel care se ocupa cu ea era numit munadidjim, ceea ce însemna astronom și astrolog simultan. În vreme ce popoarele Apusului european, începând din Renaștere nu mai pot confunda cele două noțiuni, arabii, de abia în secolul XIX vor cunoaște un cuvânt aparte pentru astronom (falaki), față de vechea denumire pentru astrolog.

Magia are două fiice: alchimia și astrologia - care la rândul lor au îmbogățit familia misterelor cu variate progeneruri. Unele nepoate, precum chimia, astronomia, meteorologia și-au trădat bunica fugind în tabăra adversă al științelor pure. Altele, precum metoposcopia, cartomancia, chiromanția, au rămas credincioase tradiției neamului. Să privim îndeaproape această interesantă familie. Strămoșul comun este magia - doctrina tuturor practicilor, formulelor și ritualurilor, prin care omul a căutat să cunoască și să supună în folosul propriu spiritele morților, ale diavolilor și ale zeilor. Cu timpul, ideile s-au limpezit. Trei au rămas problemele de bază: elixirul vieții, piatra filosofală, diagrama magică.

Elixirul vieții (lichidul care-ți dă tinerețe fără bătrânețe și viață fără de moarte), precum și piatra filosofală (substanța care transformă în aur toate obiectele pe care le atinge), sunt date în grija alchimiei. Diagrama magică (desenul și incantația care să oblige la apariție și să supună voinței omului spiritele din cealaltă lume) este rezervată, ca materie proprie, magiei. Astrologiei i s-a lăsat în seamă partea cea mai ușoară... ghicirea viitorului.

Astrologia și-a luat în primire domeniul cu conștiinciozitate. De altfel, principiul care îi stă la bază nu este indiscutabil? Oamenii și viața lor nu fac parte din întreaga lume, din Universul Cosmic? Legile ce comandă înalte sfere nu se aplică și celor de jos? Soarele care ne dă viață, stelele nemuritoare, nu sunt mai presus de noi și deci zeii înșiși? Atunci, dacă suntem atenți, din mișcările, strălucirea, întâlnirile și despărțirile lor, le putem înțelege gândurile și voința, așadar soarta pe care ne-o rezervă. Astrologia juridică este ramura care se ocupă cu studiul influențelor astrelor asupra vieții și destinului uman.

Dar nu numai atât. S-a observat că epoca ploilor începe după apariția unui anumit grup de stele; că cele mai mari călduri vin odată cu răsăritul heliac (apariția unui astru care până atunci fusese prea aproape de Soare și acoperit de lumina orbitoare a acestuia) și a lui Sirius, cea mai mare stea de pe cer.

Așadar, nu putem considera că acel grup de stelute multe și mici provoacă ploile? Să le numim Pleiade (Ploioasele) și să știm ce se va întâmpla la anul, când vor reapărea. În privința epocii fierbinți, numită caniculară, este clar că provine de la „Arzătorul Sirius, care face parte din constelația blestemată „Câinele Mare”. Aceste exemple fiind numeroase „i considerându-le legături cauză-efect, nu doar simple coincidențe, putem vorbi de o ramură nouă: Astrologia Naturală. Din ea, derivă meteorologia zilelor noastre.

Fig. 1 - Constelațiile emisferei nordice erau reprezentate prin animale și oameni.

Omul cuprinde în mic alcătuirea Universului în mare. De acest lucru nu se îndoia nimeni, unul fiind numit microcosmos, celălalt macrocosmos; cele două universuri reprezintă unul imaginea celuilalt. Acesta era înțelesul „Divinei Analogii” hermetice. O probă? Ciclul de creștere

și descreștere a Lunii nu este același cu o anumită perioadă fiziologică a femeii? Inima noastră nu este înclinată pe verticală cu un unghi de 23, 5 grade, la fel cu înclinația ecuatorului pe ecliptică? Cifra numărului de respirații a unui om matur în 24 de ore nu este de 25.920 (18 pe minut), adică tocmai timpul necesar (25.920 de ani) ca Soarele să ocolească întreaga boltă, datorită fenomenului de precesie? Această perioadă, care face ca Soarele să revină în același punct al bolții exact la aceeași epocă, avea o mare însemnătate simbolică. A fost numită „Marele An „sau „Anul lui Platon” și presupunea că după acest interval, toate astrele vor reveni în aceeași poziție inițială; din această cauză întreaga istorie și toate gândurile omenești se vor repeta neconținut - deoarece la o aceeași distribuție pe cer, rezultă cu necesitate o aceeași situație pe pământ.

Legătura trebuie să fie completă. Hermes, în Tablele de Smarald, afirmă: „Ceea ce este sus este la fel cu ceea ce este jos”. Cele douăsprezece constelații zodiacale au în stăpânire cele douăsprezece părți ale corpului uman: Berbecul - capul; Taurul - gâtul;... Peștii - picioarele; cele 7 planete (recunoscute ca atare în antichitate domină cele 7 facultăți: Soarele - spiritul; Jupiter - intelectul; Venera - dorințele... Dacă astfel stau lucrurile, vindecarea este ușoară. Aveți dureri de burtă? Cauza este racul. Iată a treia ramură astrologică: cea Medicală, numită câteodată Iatromatematica (cu ramurile ei mai mici, iatrochimia și iatrofizica).

Sunt puțini cei care știu că Jérôme Cardan, ilustrul matematician și savant al Italiei, a fost un vestit astrolog și fondatorul unei noi ramuri a acesteia. La fel cum astăzi afirmăm că amprenta digitală este o configurație specială a persoanei care o posedă, marele Cardan a spus cu trei secole înainte: numărul, forma și dispunerea cutelor de pe frunte, nu se repetă identic la doi oameni. Găsind că numărul maxim de cute orizontale este șapte, a decretat că

fiecare dintre ele este în legătură cu una din cele șapte planete (astăzi numim planete corpurile mari care se învârtesc în jurul Soarelui. În antichitate, pământul fiind considerat centrul lumii, se adăuga celor cinci planete vizibile cu ochiul liber: Mercur, Venus, Marte, Jupiter, Saturn. Și Luna și Soarele, ce parcă se rotesc în jurul nostru.). Din prezența unei anumite dungi frontale, din mărimea și configurația ei, Cardan deducea gradul de influență și caracteristicile clasice recunoscute ale planetei respective. În 1658, a apărut la Paris în limba Latină opera *Metoposcopia*, monument de fantezie scăpată din hățuri, al unui spirit de matematician ponderat, dublat de un necromant pătimăș (această lucrare, tipărită de Thomas Jolly, ca și traducerea ei în franceză apărută în același an, făcută de C.M. Laurendiere, sunt două lucrări extrem de rare, bibliofile).

Fig. 2 - Fotografie extrasă din *Metoposcopia* lui Cardan în care se observă corespondența stabilită între cutele frunții și cele cinci planete. Începând de la sprâncene spre păr, pe prima linie este localizată Luna, pe a doua Mercur... pe ultima Saturn, respectându-se distanțele presupuse ale astrelor față de pământ. Dar, această „Sublimă Doctrină” nu s-a mulțumit numai să pretindă că omul are scris pe cap soarta vieții lui, ceea ce românul spune plastic „Ce ți-e scris, în frunte ți-e pus”, ci a luat drept mărturie însăși Biblia pentru a afirma că în mâinile sale este arătat destinul (Iov XXXVII, 7: „Qui în manu omnium signat, ut noverint singuri opera sua” - Dumnezeu este cel care apus o pecete în mâna tuturor, astfel ca ei să recunoască opera lui.

Proverbe III, 16: „Longitudo dierum în dextra ejus et în sinistra ilius divitia et gloria”, ceea ce dă chiar reguli de ghicit - în mâna dreaptă stă lungimea zilelor iar în stânga sa bogăția și gloria.) pe aceste baze... solide, încet-încet, s-a format o întreagă doctrină a ghicitului în palmă. Ocultă

la început, matură și sigură de sine în secolul 17, a ieșit la iveală odată cu lucrarea lui Jean d'Indagine „Chiromanție” – Lyon 1549.

Munților planetari de la baza degetelor și celor șase linii principale ale palmei, preotul francez Belot găsi de cuviință să adauge și cele 12 semne zodiacale, formând astfel în palmă un rezumat al Universului Sideral (lucrarea s-a tipărit în 1640, sub titlul Oeuvres de M. Jean Belot Cure de Milmots, professeur aux sciences divines et célestes.

Astrele au însă o influență atât de mare asupra nativului, încât nu se mulțumesc a-i grava doar fruntea și palma, ci îi amprentează tot corpul și spiritul după caracteristicile zodiei ce răsare odată cu pruncul. Imediat cum apare un om, se poate spune cine este și care îi este viitorul în această lume. Se formează o întreagă știință a tipurilor și portretelor astrologice, numită fizionomie sau morfoscopie. Iată cu titlu informativ un exemplu de caracterizare:

„Cei născuți în zodia taurului răspund următorului tip: cap rotund, păr bogat, frunte largă, ochi pătrați, umbriți de sprâncene mari și negre; cu vene subțiri de un roșu sângerieu; nas gros, cu nări mari rotunjite; buze groase; tari în mâini, dar slabi în picioare.

Temperament agreabil, caracter bun, pioși, drepți, rustici, binevoitori, lucrători de la 12 ani, certăreți, leneși. Au stomacul mic și se satură repede. Reflectează mult, sunt prudenți, economi pentru ei, dar largi pentru alții. Pe de altă parte sunt supărăcioși. Nu țin la prietenie; serviabili din rațiune, nefericiți”.

După cum observăm, autorul (Hippolyt Ref. Laer) amestecă analogii astrologice (brațe tari și picioare slabe – deoarece constelația taurului este figurată pe cer numai cu partea anterioară a corpului) cu abilități și contraziceri calculate de om prudent: agreabili, certăreți, muncitori de mici, leneși... Un reziduu al acestor credințe s-a transmis

culturii și mentalității moderne. Oricine afirmă astăzi: este un tip jovial; are o înfățișare marțială; pare glacial; este un lunatic; are un temperament veneric, nu se gândește la fizionomie.

Acestor subramuri târzii ale astrologiei le vom adăuga două infiltrații timpurii: Kaballa și Alchimia. În Kaballă, numărul planetelor (7), devine fatidic; găsim paralelismul zi-noapte astronomică = viață-moarte omenească. Iată câteva idei din „Știința Kaballistică”:

„Cele 7 duble au fost proclamate, gravate, sculptate, legate, combinate, cântărite și schimbate (suferind 7 operații, spre a se forma din ele 7 planete ale Universului, cele șapte zile ale săptămânii, cele șapte deschideri în capul bărbatului și al femeii: doi ochi, două urechi, două nări și gura).

În primul loc El proclamă litera „b” înțelepciunii, o leagă de o coroană (probabil spre a deveni „dublă”); le combină una cu alta și cu ele formează Luna în Univers, întâia zi din an și ochiul drept în capul bărbatului și al femeii”.

Mai departe se vorbește de cele „doisprezece simple” (sub influența celor 12 zodii) care proclamate, gravate, sculptate, bazate, combinate, cântărite și schimbate, apoi legate fiecare printr-o coroană cu „discuție”, „meditație”... au format cei 12 „Conducători”, (două mâini, două picioare, doi rinichi...) în corpul bărbatului și al femeii.

În Alchimie, încă din timpul vechii civilizații chaldeene se produce legătura simbolică între pietrele prețioase și planete pe de o parte, și metale, și între metale și planete. Aurul era Soarele, datorită strălucirii; argintul era Luna, din cauza luminii palide; Mercurul era asemănat planetei cu același nume, din cauza mișcărilor rapide ale celor două elemente; Cuprul o reprezenta pe Venus datorită culorii; Fierul era reprezentantul planetei Marte, sângeroasă și războinică; Zincul alb era al lui Jupiter; iar Plumbul greoi figura pe cea mai înceată

planetă, Saturn.

Totul, absolut totul, a fost supus zodiilor și planetelor: mineralele, vegetalele, animalele, oamenii, procedându-se prin analogii. Tot ce este combativ, dur, sângeros (fierul, rubinul, tigru, focul) sunt marțieni; tot ce este lasciv, plăcut, mirositor, este venusian (cuprul, smaraldul, porumbelul, verbina...).

Cele opt ramuri enumerate mai sus, ne oferă o idee despre viabilitatea, forța de penetrare și importanța pe care a luat-o în cursul veacurilor superstiția planetară în cugetul antic, medieval și modern. Dacă atâția potenți din Asia, Africa și Europa; atâția regi, faraoni, khani, sultani și împărați, atâtea păpuși încoronate și credule nu au făcut nimic sau aproape nimic fără avizul și aprobarea astrologilor, înseamnă că astrologii au reprezentat forța ocultă și nestăvilită determinantă a cursului evenimentelor.

Ei au scris istoria.

În Mesopotamia, s-au gravat anale (intitulate mai târziu „Omnia”), în care evenimentele istorice sunt orânduite în „Faste” și „Nefaste”, după poziția astrelor în momentul petrecerii lor. Dibacii prezicători aduc ca ultim argument în favoarea astrologiei, întreaga istorie. Oamenii au greșit neținând cont de sentințele astrelor; știința lor, niciodată. Ea este infailibilă.

Influența nu a fost însă numai de ordin psihologic, social și politic, ci are înrâuriri puternice în artă și literatură, ca temă de inspirație; iar în știință, ca metodă experimentală de cercetare. După cum Alchimia merită o diplomă de recunoștință din partea tuturor prin faptul de a fi descoperit alcoolul, fosforul, praful de pușcă, etc., înainte de a le transmite chimiei, în același mod astrologia are merite pur științifice, nepieritoare. Descătușarea acestor perle din zgura superstiției și fixarea lor în cadrul general al științei, iată ținta către care se îndreaptă lucrarea de față.

Capitolul 2. Horoscopul și metoda alcătuirii lui. Interpretarea prin simbolistică, analogie și prin metoda coincidențelor. Iatromatematica

Cea mai misterioasă, atrăgătoare și căutată dintre ramurile astrologiei, a fost fără nicio îndoială cea juridică. Omul are grijă de toate, dar în special de sine însuși. Metoda întrebuințată din vechime de către magi, pentru a satisface curiozitatea clienților lor, a fost horoscopul. Aceasta este interpretarea temei natale, ceea ce arată de la început că horoscopul este un produs mixt al științei și al fanteziei. Configurarea astrelor, în special al zodiacului și a planetelor în momentul nașterii, la temelia unei cetăți, la declararea unui război sau într-un alt moment critic, este o lucrare pur științifică; discuția influențelor acestora asupra omului sau a unui întreg popor, este partea imaginației. Astromancia, oferă o asemenea finalitate, o valoare comercială și creează un mediu de existență unei doctrine abstracte, care ar fi dispărut desigur, în presupunerea că ar fi putut apărea. Plecând de la premiza că astrele au o influență continuă asupra oamenilor, dar aceasta este maximă în momentul nașterii, poziția astrelor din acea secundă, determină anticipativ și complet caracterul, precum și principalele evenimente din cursul vieții. După cum bila norocului aleargă pe cercul plin de numere al ruletelor de la cazino, la fel, cele șapte globuri planetare se rostogolesc peste brâul zodiacal și fixează prin poziția lor în momentul nașterii, o soartă bună sau rea, fiecăruia dintre noi. Atenți la reproducerea exactă a hărții cerului în acest moment, astrologii determinau progresul astronomiei. Inițial, tema natală, a fost conturată direct de pe cer. Iată cum descrie Sextus Empiricus construcția unui horoscop:

„Un chaldeean se așeza pe o înălțime (sau pe acoperișul casei), apucându-se să observe stelele. Un alt chaldeean se așeza lângă mama ce trebuia să nască până

în momentul nașterii efective; imediat după apariția copilului, al doilea bătea într-un disc pentru a anunța evenimentul celui care era pe casă; acesta se apuca să observe animalul zodiacal care tocmai se pregătea să răsară, făcând astfel horoscopul”.

Pentru nașterile din timpul zilei, se cerceta starea cerului noaptea, după 12 ore, deducându-se astfel ușor tipologia comportamentală. Se înțelege de la sine, că pe vremea aceea, orice astrolog era dublat de un astronom veritabil. Cu timpul, pentru a ușura munca profesioniștilor, la configurarea unei teme natale diurne, sau al unei nașteri petrecute cu ani în urmă (ceea ce necesita un calcul foarte complicat), au fost alcătuite tabele care arătau în decursul timpului, locul pe care îl ocupă fiecare planetă pe cer în raport cu zodiacul. Aceste efemeride i-au îndepărtat pe astrologi de la observarea cerului, răpindu-le astfel ocazia și meritul de a fi continuatorii științei adevărate. Astăzi, se găsesc destui astrologi care, alcătuiind horoscoape doar din cercetarea efemeridelor, sunt incapabili să arate pe cer o planetă sau o constelație.

Elementele componente de bază ale horoscopului sunt constelațiile zodiacale și planetele. Cele 12 constelații fixe, au fost comparate cu o tablă de șah pe care cele 7 piese mișcătoare descriu zeci și sute de figuri, numite aspecte. Soarele, în mișcarea lui aparentă în jurul pământului, trece prin 12 constelații asemuite oamenilor: Gemenii, Vărsătorul de apă, Fecioara, Săgetătorul; cele mai multe cu animale însă (de unde îi vine și numele de zodiac: *zoon* = animal): Berbecul, Racul, Taurul, Peștii, Scorpionul, Leul, Capricornul; și una singură unui obiect – Balanța. Ordinea în care sunt străbătute anual de Soare este următoarea: 1-Berbecul, 2-Taurul, 3-Gemenii, 4-Racul, 5-Leul, 6-Fecioara, 7-Balanța, 8-Scorpionul, 9-Săgetătorul, 10-Capricornul, 11-Vărsătorul, 12-Pești (într-un poem didactic în versuri, scris pe la începutul erei noastre, poetul Ausoniu din Bordiguera – actualul Bordeaux,

orânduiește ritmic aceste constelații, pentru a putea fi ușor memorate. Iată pasajul care ne interesează: Aries, Tauri, Gemeni, Cancer, Leo, Virgo, Libraque, Scorpius, Arcitenens, Caper, Amphora, Pisces.)

Fiecare se întinde pe o lungime de 30 grade ($12 \times 30 = 360$). Deci întreaga boltă este împărțită în 12 părți, numite casele cerului, cu ajutorul unor segmente de cerc presupuse fixe și imobile. Un astru sau o constelație, datorită mișcării de rotație diurne, străbate pe rând cele 12 case. Prima, cea mai importantă numită chiar horoscop, era cea dinspre răsărit, în locul unde zodiacul taie orizontul. Se numea casa vieții. Cea de-a doua, a bogăției, a treia a fraților, a patra - a legăturilor de rudenie, a cincea - a copiilor, a șasea - a sănătății, a șaptea - a căsătoriei, a opta - a morții, a noua - a religiei, a zecea - a demnităților, a unsprezecea - a prieteniei, a douăsprezecea - a dușmăniei. Într-un moment dat, constelațiile și planetele ocupă un loc în aceste case. Situația se transcria în două feluri: fie pe un cerc, fie pe o diagramă formată din pătrate și triunghiuri.

Pe lângă cunoașterea acestor elemente științifice, se adăuga și studiul eclipselor (numit și teratoscopie astrologică), al orbitelor planetare, culorilor, poziției stelelor fixe, conjuncțiilor, opozițiilor și al ocultațiilor.

După alcătuirea horoscopului se ajungea la interpretarea lui mistică. Metodele care stau la baza acestor interpretări, sunt de natură simbolică, prin analogie și prin coincidențe.

1. De natură simbolică erau înțelese eclipsele de Lună: „cei doi soți se atacă cu furie” sau „Luna este suferindă”. Pentru o eclipsă de Soare, se spunea: Soarele își pune vâlul pe cap”, sau „un monstru s-a aruncat peste astru și-l înhață de pulpană”. Tot simbolică a fost și corespondența făcută mai târziu între vârstele omului și diverse planete, după ce li s-au cunoscut distanțele relative. Luna - vârsta de până la trei ani; Mercur -

copilăria de la 4 - 11 ani (formarea inteligenței); Venus - pubertatea 11 - 15 ani (formarea instinctului sexual în țările sudice); Marte - tinerețea 15 - 22 ani (epoca acțiunilor brutale); Soarele - bărbăția 23 - 37 ani (epoca ascendenței); Jupiter - maturitatea 38 - 66 ani (epoca înțelepciunii); Saturn - bătrânețea - după 66 ani (epoca senilă).

2. Prin analogie - înțelegem expresii de genul „planeta Marte este roșie, deci sângeroasă”; ea trebuie pusă în legătură cu rubinul, fierul armelor, cu prevestirea luptelor și a războaielor. Sau: constelația Taurului, care are caracteristica unei forme asemănătoare „V”. Această constelație reprezintă taurul; steaua roșie din vârf, este ochiul taurului; această zodie arată forță, de multe ori înfuriere, dar de multe ori și cumpătare la mâncat. Soarele era prin natura sa favorabil și binefăcător: îi reprezenta pe suverani, pe prinți, pe marii demnitari. Saturn - trist, morocănos și rece conduce viața celor bătrâni și serioși (preoți, călugări, rentieri, pensionari). Luna - umedă și melancolică, are influență asupra tuturor acelorora cu meserii nocturne sau ilegale (actori, lumânărari, hangii, cămătari, borfași, etc.). Jupiter - temperat și amical, îi inspiră pe adevărații înțelepți, filosofi, călători și agricultori. Marte - uscat și arzător, conduce soarta soldaților, a medicilor și a tuturor celor ce se ocupă cu fierul sau focul (forjori, lăcătuși, bucătari). Venus - fecundă și binevoitoare, ocrotește căsătoriile, amorul și pe toți vânzătorii de modă sau de lux (bijutieri, coafori, muzicanți, moașe, croitori). Mercur - nestatornic și alternant, domină geometrii, astrologii și în general oamenii de știință sau pe artiști.

Mai erau făcute analogii între semnele zodiacale și o țară întreagă. Egiptul era pus sau sub semnul Taurului (deoarece este facilitată agricultura); sau sub semnul Vărsătorului (datorită revărsărilor anuale ale Nilului. Chaldeea era dominată de Berbec, căci după cum se

afirma, Berbecul fiind primul semn, Babilonul este prima cetate din lume, cultural și ca vechime. La Roma domnea Balanța, semnul justiției – Pax Romana și a guvernării mondiale a latinilor. Aceste idei au lăsat urme pe monumentele oficiale, ca și pe monedele țărilor respective. Moneda siriană din timpul lui August, purta efigia Capricornului; regatul Comagen bătea monedă de aur cu Scorpionul; Săgetătorul era pe monedele din Singara; iar Palmira – care visa să devină o a doua Romă, imprima Balanța. Tot analogice erau și diversele denumiri date norului galactic: Cărarea Stăpânului Vieții (America de Nord); Drumul Păsărilor – Lituania; Locuința visurilor – Pitagora; Coloana de lumină – Maniheeni; Drumul elefantului alb – Siam; Drumul Sf. Jacques – Catolicii; Drumul pelerinilor – Turcii; Drumul de paie – Sirieni și Persanii.

3. Am văzut coincidențele dintre fenomenele cerești și cele meteorologice, unde primele reprezentau cauzele celor din urmă. Astfel de coincidențe sunt de găsit în toată astrologia. O anumită stea conduce la o vedere incompletă și chiar la orbire. Sirius oferă strălucite virtuți militare și întotdeauna o moarte eroică. Betelgeuse indică nemurirea; Vega din constelația Lyrei promite bogăția; Pollux din Gemeni arată moarte datorită tâlharilor; Algol este steaua asasinilor... dintre stele, cele mai importante, numite și stele regale, erau patru: Aldebaran (ochiul Taurului); Regulus (inima Leului); Antares (acul Scorpionului) și Fomalhaut (capul Peștelui Austral) – depărtate cu 90 grade una în raport cu cealaltă. Ele reprezentau paznicii celor patru colțuri ale cerului și toate preziceau o ascensiune socială rapidă, urmată de o prăbușire zgomotoasă. Se spune că la nașterea lui Napoleon, un fulger a căzut din cea mai importantă stea regală – Regulus. Atunci s-a spus: iată motivul unei ascensiuni până la tronul imperial și la o glorie neegalată, urmată de captivitate, decadență și moarte pe o stâncă străină, la capătul lumii.

Fig. 4 Monedă antică purtând simbolul constelației Scorpionul.

În afara acestor valori intrinseci ale astrelor și constelațiilor, mai erau luate în calcul, pozițiile lor în momentul alcătuirii temei, precum și unele față de celelalte. Prima casă era cea mai puternică; după ea urmând casa a 10 a. Urma ca și planetele care ocupau întâmplător în acel moment aceste case, să aibă o influență în același raport de forțe. Se mai lua în considerație domiciliul planetelor. Se presupunea că fiecare planetă are una din cele 12 zodii ale cerului ca locuință preferată. Atunci când se găsea în propria casă, își demonstra facultățile și influența ridicate la cel mai înalt nivel; când se găsea în casa opusă, puterea era redusă la minim; când se găsea deasupra orizontului, proprietățile sale se exercitau ca atare; iar când erau sub orizont, aceste proprietăți erau la 180 grade.

— A ajuns cu timpul la fixarea unor domiciliu diurne și a altora nocturne, pentru fiecare planetă.

Al treilea criteriu de interpretare era cel al aspectelor, adică al unghiurilor formate de razele luminoase pornite de la două planete și având vârful pe pământ. Erau considerate cinci aspecte principale, după felul poligoanelor regulate rezultante din unirea planetelor pe cer.

Aspectele doi și trei erau considerate favorabile, aspectul 4 cam nefavorabil, 5 fatal, căci poziția față în față duce la ideea de luptă; iar primul aspect ca neutru sau fericit, după caz. Să considerăm aspectul format de diferite zodii. Avem patru trigoane zodiacale, toate favorabile, deoarece unesc semne de același sex. Primul se numește trigonul de foc: Berbec-Leu-Săgetător; al doilea, terestru: Taur-Fecioară-Capricorn. Al treilea uman: Gemeni-Balanță-Vărsător și al patrulea acvatic: Rac-Scorpion-Pești.

Se formează trei aspecte tetragonale puțin propice, alcătuite din semne de sexe diferite, opoziția lor ducând la ideea de luptă. Găsim aspectul tropic: berbec-rac-balanță-capricorn; aspectul simplelor: Taur-Leu-Scorpion-Vărsător; și aspectul dublelor: Gemeni-Fecioară-Săgetător-Pești. Avem doar două aspecte sextile, ambele propice.

Aceste aspecte sunt opera magilor babilonieni și asirieni care, ducând precizia și mai departe, au împărțit fiecare semn în trei părți egale, numite decani. Putem afirma așadar că exactitatea măsurătorilor lor din epocile îndepărtate s-a socotit până la zece grade (a treia parte din 30 grade = lungimea unei zodii), sau chiar mai mult, până la trei grade, deoarece fiecărui decan îi distingeau capul, mijlocul și coada. S-a mers apoi și mai în profunzime: fiecare semn zodiacal era socotit ca fiind format din 30 de stele sau grupe de stele, ajungându-se astfel la împărțirea cerului în 360 de părți, număr socotit mai târziu Kaballistic, rămânând peste veacuri până în zilele noastre. În Egipt s-a atribuit fiecărui grad un caracter fast sau nefast (101 părți funeste și 259 fericite); iar după cum Soarele, în mișcarea sa de revoluție parcurge un grad pe zi, s-a ajuns repede la credința în zile faste și nefaste.

Dacă tuturor acestor elemente le adăugăm presupunerea că un astru are o influență mai mare când urcă pe bolta cerească decât atunci când coboară, că o planetă este mai activă când are o mișcare directă decât când este retrogradă, și că este la maxim când staționează, avem o imagine aproape completă a metodelor întrebuințate în cereasca artă himerică. Când un rege are în tema natală un Marte staționar, va fi întotdeauna învingător; dacă o prințesă sau o curtezană îl are pe Venus staționar, va avea o căsătorie strălucită, putând ajunge pe tron. Un bărbat care îl are pe Venus retrograd, este sortit rușinii, fiind sfătuit să nu se însoare.

Medicina astrală

Ca și ramura juridică, în astrologia medicală metodele sunt aceleași: analogia, simbolul, coincidența.

Tot simbolică a fost împărțirea corpului în două jumătăți. La bărbați, partea dreaptă și în special ochiul drept aparțin Soarelui, în vreme ce partea stângă și ochiul stâng, Lunii; în femeie, găsim contrariul. În Germania planta numită Zinnkraut (fără a fi câtuși de puțin medicinală), a fost secole întregi întrebuințată de către medici drept leac împotriva bolilor provocate de Jupiter sau pentru organele aflate sub influența acestei planete - deoarece zincul este simbolul acestui astru.

Ceea ce se petrece pe cer în primele zile după naștere, s-a presupus prin analogie, că va corespunde primilor ani din viața copilului după regula: o zi = un an.

Ierburile medicinale trebuiau culese la apariția anumitor constelații, cu care se stabiliseră analogii de nume, culoare sau formă. Medicamentele trebuiau preparate și administrate în funcție de indicațiile planetare, într-un timp propice. Iată câteva exemple:

Știind că intestinele sunt comandate de astrul nopții, dacă Luna străbătea o zodie rece și umedă - cum ar fi Vărsătorul, era nimerit să fie administrate purgative, deoarece se spunea că sucurile diuretice și laxative ale corpului, pot acționa în aceste momente mai ușor. Dacă Luna se află în semnul unui animal rumegător - Capricornul, Berbecul, Taurul, pacientul va avea colici. Dacă Saturn sau Jupiter sunt în conjuncție cu Luna, să nu se dea niciun purgativ, deoarece acțiunea calmă și temperată a acestor planete anulează efectul medicamentului. Desigur, acest raționament nu era obligatoriu și deci universal. Claudius Ptolemeus, al doilea astronom al antichității ca însemnătate, recomanda contrariul: purgative în timpul conjuncției.

Fig. 7 Din cele mai vechi timpuri, diferitele părți ale

corpului omenesc au fost asociate constelațiile zodiacale sau planetelor aferente acestora. Această ilustrație arată că Berbecul – primul semn zodiacal, are influență asupra capului; Taurul asupra umerilor; Gemenii asupra mâinilor, ș.a.m.d. În astrologia medicală, doctorul se orienta pentru vindecarea bolilor, după studiul constelației și al planetelor corespunzătoare organului bolnav.

Cura balneară era de asemenea supusă astrelor. George Pictorius (1500 – 1569) a fost un medic vestit care a criticat insistent toate superstițiile și vrăjitoriile în afara astrologiei, tratată ca știință, susținând să nu se facă băi în al treilea an după o eclipsă totală, iar în anii bisecți să nu se facă deloc. De altfel, anii de 365 de zile, erau considerați ca nefaști fecundității și creșterii copilului. Galien, celebrul medic grec al antichității, care practica la Roma, îi depășea pe ceilalți prin celebritate datorită cunoașterii astrologiei. Iată un alt exemplu.

Se credea că mersul unei boli este asemănător fazelor lunare. Cum în a 20-a zi după luna nouă se încheie ultimul pătrar, iar luna merge către dispariție, identic, a 20-a zi a unei boli grave era socotită ca zi critică. Galien, făcând o socoteală mai exactă, găsi că Luna scade mai ales în a 21 a zi și deci propuse ameliorarea metodelor medicale, recomandând această zi ca punct de orientare în evoluția bolilor. Pentru suferințele cronice, Galien îl găsește vinovat pe Soare.

Pentru a nu pomeni decât despre cei mai mari, îl amintim pe Averoes, cel mai celebru medic și astronom al arabilor (Liber de Diebus Criticis), care oferă sfaturi noi; și pe Théophrast Bombart von Hohenheim (1493 – 1541), renumitul Paracelsus al Renașterii, pe care nici congresele actuale de medicină nu uită să îl pomenească și să-i comemoreze centenarele. Primul consideră că o conjuncție și în special o eclipsă la începutul bolii este un semn negativ, în vreme ce opoziția, nu are nicio influență. Cât despre Paracelsus, cu toate meritele lui unanim

recunoscute, de reformator și părinte al medicinei moderne, are partea lui importantă de credințe și practici astrologice și alchimice.

Un cuvânt astrologic intrat în medicină este boala influența, care arată epidemia pricinuită de ploile de meteoriți căzute în 1611.

Capitolul 3. Chaldeea, leagănul astrologiei.

Condiții favorabile. Superstiții multiple. Rudimentele științifice absolut necesare predicțiilor. Magia. Religia. Evoluția și istoricul astrologiei

A vorbi despre nașterea astrologiei pe șesurile Mesopotamiei, înseamnă a cerceta însăși începuturile acestei arte în general, deoarece mărturia unanimă a antichității greco-romane, scrierile ebraice și arabe nu ne lasă să alegem decât între două ținuturi: Egiptul și Chaldeea. Unitatea doctrinară și metodologică între credințele celor două hotare nepermițând să se admită o încolțire și o creștere independentă, alegerea cea mai potrivită și recunoscută astăzi este în favoarea Chaldeei (în lumea greco-latină, numele de chaldeenii era sinonim cu cel de astrologi, atât de mare era prestigiul științei și vechimea meșteșugului lor.)

Mulți factori au conlucrat pentru a prefăce lunca dintre Eufrat și Tigru într-un mediu de cultură microbian-astrolă: orizontul larg și plat, atmosfera transparentă și senină, ocupația locuitorilor - nocturnă și pastorală, înclinațiile pământenilor superstițioși și neliniștiți. Un astronom german, Arthur Krause scria că în nopțile senine stelele strălucesc atât de tare, încât pe acele meleaguri corpurile aruncă o umbră slabă, când se înalță Venus, pe timp de Lună Nouă. În cursul zilei, arșița era atât de mare încât oamenii dormeau prin case, ascunși de teribilul zeu al focului și al morții. Viața fiind ușoară, păstorii își

scoteau noaptea turmele pe câmpie, se culcau pe ierburile înalte și fără grija zilelor următoare (fertilitatea Mesopotamiei rivalizează cu cea a Egiptului. Istoricul Berosus afirmă că acolo era singurul loc de pe pământ, unde grâul creștea spontan, fără arat și semănat, iar palmierii dădeau fructe mari și dulci.) lăsau ca privirile să mângâie miile de diamante, rubine și smaralde ale bolții; ca mintea să înțeleagă drumurile „oilor scăpate din turmă ale păstorului lor ceresc” – sumerienii credeau că stelele sunt o turmă de oi ce pasc liniștite pe câmpul cerului, Luna este păstorul lor, iar planetele, din cauza drumurilor neregulate, oile scăpate care aleargă).

O! Către astrul cel blând al nopții, către ceea ce luminează fără să ardă, către buna și veșnic schimbătoarea Lună, se ridicau mai întâi imnurile de slavă și de recunoștință. Ea trebuia să troneze în fruntea tuturor zeităților ce se ocupau de soarta Asiriei și Chaldeei. Ceilalți zei sunt cruzi și răzbunători; lumea se ferește de ei sau îi înduplecă prin rugi și jertfe. Dar câți zei sunt? Câte spirite rele pândesc, câte duhuri necurate atacă neîncetat? Peste tot pământul se găsesc demoni, dar aici în Babilon sunt fără de număr, etichetați și încolonați după rang și merit într-o ierarhie rigidă, fiecare cu atribuțiile și specialitățile lui. Pentru toți zeii, bietul babilonian trebuie să poarte de grijă; pentru fiecare demon trebuie să atârne de gât, de mâini, de mobile, sau să coasă de haine câte o piatră, o statueta, o amuletă sau un fetiș care să-l apere, să-l ajute în lupta de fiecare zi cu nevăzutul. Vânturile usucă și ard; la fereastră se atârână iar sub pragul ușilor se îngroapă figurile zeităților respective pentru apărare. Trăsnetele, inundațiile, incendiile, epidemiile se țin lanț; incantațiile împotriva lor trebuie citite regulat, filtrele descântate și băute la ora potrivită.

În fața atâtor zei răi, demoni, vampiri care ridică morții din morminte; față de boli și deochi, fiecare se întreabă la ce se poate aștepta pentru restul vieții. Cu

timpul, mulțimea sfaturilor care trebuiau urmate pentru a scăpa de influențele negative, presupuse a veni din toate părțile, făceau viața atât de încurcată și greoaie, încât nu mai lăsau omului din popor nicio libertate, iar spiritului nicio descătușare.

Toate felurile antice de ghicit au fost practicate aici: aurispices, auguri, captomancie, brontoscopie, arta fulgurală după nașteri monstruoase, după zaruri, după vise, foc, apă, pietre, cutremure, nori, fum... Dar în această imensă grădină de buruieni, spinul cel mai înalt rămâne cu siguranță astrologia.

Aprinderea focului și descoperirea roții sunt primele și cele mai însemnate invenții din întreaga civilizație. Ei bine, o descoperire de aceeași valoare în ordine spirituală a fost făcută de om, când și-a dat seama că Soarele care apare în mijlocul vâlvătailor roșii de dimineață, este același astru cu cel care s-a pierdut cu o seară mai înainte după crestele munților, sau s-a înecat în apele oceanului. Această banalitate de azi a reprezentat la început un salt de la mit la știință. Primitivii se rugau să înduplece un Soare nou să apară și să le lumineze ziua, iar vechii Hiberieni erau convinși că cine aude ascuțit, poate prinde sfârâitul pe care îl face astrul, când se stinge seara în mare. Cu Luna, lucrurile stăteau și mai limpede: când se termina descreșterea după noaptea de întunerice, apărea o geană blondă, care nu putea fi a astrului mort, ci al unuia nou născut, al unei Luni Noi. În privința identității dintre Luceafărul de seară și cel de dimineață, aceasta a fost recunoscută cu greu, după acumularea multor cunoștințe astronomice.

Când aceste praguri au fost trecute, când au fost deosebite astrele fixe de cele mobile, oamenii s-au putut ridica de la astrolatrie la astrologie, căci de la adorarea astrelor zei, până la concepția zeilor aștri, a fost un drum de străbătut.

Pe un plan paralel cu dezvoltarea cunoștințelor

astrologice și-a croit calea, în această vale a superstițiilor, doctrina și practicile magiei. Deoarece atât astrologia cât și magia reprezentau forma activă a relațiilor omului cu natura, ele reprezentau manifestarea spiritului științific înăscut al rasei umane, și prin aceasta însuși titlul de glorie al civilizației nino-babiloniene față de contemporaneitate. Când efecte miraculoase erau obținute pe căi pământești (chimice, fizice sau medicale), magia era numită albă sau naturală; când instrumentul întrebuințat era spiritul diavolului, magia se numea neagră sau demonică. Chaldeenii mai practicau magia teurgică, a relațiilor forțate cu spiritele superioare.

Cu toate că persanii au furat magia de la asirieni, i-au dat o atât de mare atenție, răspândind-o în același timp, încât numele preoților lor „Magos” a trecut asupra întregii dogme. Unul dintre spectacolele cele mai impresionante, pe care preoții magi și în special la început șeful cultului-Zoroastru, îl făceau înaintea regilor și al poporului uimit, era ca pe timp de furtună, să aprindă jertfele cu ajutorul focului ceresc. Se crede că ei așezau sub altar o masă mare de metal și înălțau o vergea metalică, atrăgând trăsnetul. Această vergea este originea baghetei magice de azi.

Cel mai vechi „Cod Magic” găsit, este al anticilor asirieni, transcris în sec. al 7 lea, pe timpul lui Asurbanipal, din vechea limbă accadă, în asiriană. Originalul, din timpuri imemorabile, păstrat în vestita bibliotecă a nu mai puțin faimoasei școli sacerdotale din cetatea Erech a Chaldeeii, era compusă din trei cărți. Cea dintâi având titlul „Spiritele rele”, cuprindea formulele de conjurație și imprecăție menite să-l ferească pe om de acțiunea periculoasă și funestă a diavolilor; a doua, reprezenta o culegere de descântece, având puterea să îndepărteze demonii bolilor, vindecându-i pe suferinzi; a treia, cuprindea imnuri vrăjite, cu puteri supranaturale, care acționau obligatoriu asupra zeilor. Acesta este de

altfel, caracterul esențial și specific al magiei față de religie, al incantației față de rugăciune. Una reprezintă o supunere și o cerere umilă a omului față de spiritele superioare, pe când cealaltă semnifică o cutezanță și o acțiune a omului de a supune cu forța zeitățile voinței sale. Toate imnurile din cartea a treia se termină prin cuvântul magic Hakama (în vechea limbă accadiană), care s-a tradus în asiriană prin „amanu” și de unde vine probabil „amin”.

Magia de la perși trece la indieni (la care găsim codul magic ATHARVA VEDA) și la evrei (Solomon, cu ajutorul unei inscripții de pe un inel „supunea îngerii și toate forțele naturii”, iar Noe și Cham se crede că erau inițiați), de la egipteni la greci și romani; de la evrei la arabi (Coranul, acceptă magia albă, condamnând-o numai pe cea neagră). Astăzi ea nu a murit, numindu-se spiritism.

Religiile nu pot admite să li se încalce domeniul. De aceea, magia nu a fost admisă decât de credințele transcendente ale popoarelor primitive și barbare care nici nu constituie adevărate sisteme religioase. Se poate spune mai degrabă că asiro-babilonienii au avut un sistem filosofic „fatalist-astral, decât o religie pură, în înțelesul actual al cuvântului. Deoarece drumul stelelor și al planetelor este constant, etern și invariabil, omul nu poate îndupleca zeitățile la milă și concesii. Soarta este determinată de la început, irevocabilă, și orice rugăciuni sunt de prisos. Însă omul poate ghici decretul zeilor prin horoscoape și să-și impună voința cu forța prin magie. Aici trebuie căutată originea unor sisteme filosofice de mai târziu ca cea a stoicilor.

Oamenii din alte timpuri au crezut (prof. André Lefèvre: La Religion, 1892) în: 1-Zoolatrie (cultul direct al animalelor: foca, balena, la eschimoși; pisica, boul Apis, la egipteni); 2-Mitologie zoologică (fauna ideală: elefantul alb, caii lui Achile, licornul); 3-Fytologie (cultul lumii vegetale: bradul de crăciun, la germani, arborele

cosmologic, în India); 4 - Litholatria (cultul lumii minerale: piatra de la Kaaba, aeroliți, dolmene); 5-Hidrolatrie (cultul apei, al izvoarelor, fluviilor, mărilor, Gangele, Nilul); 6-Pyrolatrie (divinizarea focului: cultul Vestei, Prometeu); 7-Animismul: a-viața morților: umbra, fantoma, dublul sufletului, transmigrația, metempsihoza; b-ritul funeraliilor: mormântul, mausoleul, cenotaful, cremațiunea, mumificarea, obiectele ce se îngroapă, masacrele cailor și a servitorilor la mormântul nevestelor; c-Inania Regna: călătoriile în împărăția morții, Raiul, Infernul, Purgatoriul-Prometeu, Iștar, Virgil; d-cultul strămoșilor: manii, penații, larii, lemurii; e-spiritele: geniile latine, îngerii creștini, zânele, piticii munților; f-apoteoza fictivă (odată ce omul a conceput zeul, îi creează un cult, o naștere, o viață și o moarte. De exemplu Bel, zeul cerului, și-a tăiat capul pentru a crea lumea, a devenit rege pe pământ și a construit un templu, Ba-bel, domnind în cetatea Ba-bel-on = poarta zeului; i se poate vedea chipul în statuia din altar și i se arată mormântul): Bel, Votan, Bachus, Hercule; g-apoteoza reală: Confucius, Buddha, Mahomed; h-Astrolatrie: corpurile cerești sunt puteri ale naturii, zeii înșiși).

În sistemul astronomic religios creat de chaldeenii, interpenetrarea celor două componente a fost completă, în ambele sensuri. Forțele naturii, sub care își trăiau viața, au fostenerate direct ca zeități, personificate în astre, și reciproc, astrele eterne, cu mișcările lor regulate, nu erau doar exteriorizarea cea mai strălucită a puteri divine, ci divinitatea însăși (ideograma corespunzătoare noțiunii de zeu, este o stea, iar cea a unei stele, este același semn, repetat de trei ori). Pe atunci cerul era foarte aproape de om, iar omul vecin cu astrele.

Acum 6.000 de ani, la confluența Tigrului cu Eufratul, locuiau neamurile pașnice ale aborigenilor: sumerienii și acazii. Cam între 2300 - 2250 î.e.n., au năvălit peste ei dinspre vest triburile semitice, iar dinspre est războinicii

elamiți. Credințele astrale ale învingătorilor s-au amestecat cu zeitățile întunecate ale etnicilor, iar religia nouă a chaldeenilor, poartă pecetea celor două origini.

Panteonul chaldee (adoptat aproape fără nicio modificare de asirieni), a fost unul dintre cele mai complicate și mai bogate din întreaga istorie umană. În linii mari, poate fi rezumat cam așa: Zeul suprem, primul, necreat, dar nu fără început, principiul unic din care se trag toți ceilalți zei, este Ilu (în vechea accadă - „sursa tuturor”). În al doilea rând venea o treime a unor forțe divine, egale ca putere între ele, manifestări exterioare și sensibile ale lui Ilu (dublate fiecare de câte o femelă); Anu (apa, zeul pește) = haosul, materia necreată, timp și spațiu; Noah - focul = inteligența ce însușește materia și o face fecundă; Bel sau Baal - pământul = demiurgul care ordonează materia și inteligența, creând lumea organizată. Urma o a doua triadă, a unor zei vizibili: Sin, fiul lui Bel, zeul Lună (secera luminoasă a cornului lunar era privită ca simbolul vieții, iar partea lipsă ca imaginea morții, pe câtă vreme, creșterea și descreșterea fazelor, ca lupta vieții cu moartea), patronul marelui oraș Ur; Shamash, fiul lui Noah, zeul Soare; Bin, fiul lui Anu, zeul atmosferei - alții cred că în loc de Bin, triada se completa cu Iștar. Toți trei sunt bărbați căsătoriți cu copii. Vin apoi cei cinci zei planetari: Adar - Ninurtu sau Ninib - Saturn, simbolizat printr-un taur, domnitor în împărăția morții, întunecat, fioros, corespunzător unor bătrâni dintr-o familie. Marduk - Jupiter (fața vizibilă a lui Bel), venerat mai ales în Babilon; Nebo - Mercur, zeul negustorilor, patron al orașului Borsippa, reprezenta în familie copii; Iștar - Venus, privită ca un porumbel (bărbat când apare dimineața, femeie seara, încearcă să-i seducă pe muritori, având un număr nesfârșit de iubiți), o reprezenta pe soție. Nirgal (cel cu piciorul mare) - Marte, înfățișat ca un leu era zeul războiului, patron al orașului Kutha, îl reprezenta pe soț.

Cunoaștem din mai multe surse istoria sfântă a popoarelor mesopotamiene: povestea creației, a potopului, coborârea lui Iștar în infern, legile lui Marduk, ierarhia zeilor. Este izbitoare asemănarea dintre tradițiile babiloniene și cele ebraice referitoare la potop. Iată cum redă preotul istoric Berosus sec 3 î.e.n... versiunea chaldeeană. Zeii decid distrugerea primilor oameni, fiind nemulțumiți de purtările lor rele. Zeul apelor Ea, una dintre cele trei personificări ale lui Anu (fiecare persoană a primei triade era privită la rândul ei ca o sfântă treime), primește ordinul să pună în practică potopul la solstițiul de vară. Acesta, nemulțumit, îi ripostează lui Enil, zeul pământului și cel care propusese potopul: „O, tu înțeleptule printre zei, erou! Cum de nu te-ai gândit mai mult și ai cerut potopul?” Obligat însă să se supună, Ea trădează secretul lui Utnapishtim, respectiv Noe, pentru a-l salva. Acesta construiește o mare arcă, în care își îmbarcă toată familia precum și tot soiul de animale. După 7 zile (conform tradiției asiriene, diluviul a durat 6 zile și 6 nopți, iar într-a 7-a, apele au scăzut puțin până la vârfurile munților), arca s-a împotmolit în vârful unui munte, iar de pe corabie au fost trimiși pentru cercetare un porumbel și apoi o rândunică, care s-au întors, fără să găsească nicăieri pământ. La sfârșit, după debarcare, Utnapishtim, pentru a mulțumi, jertfește animale pe un foc acru, al cărui fum „Îi atrase pe zei precum mierea pe muște” (după povestea biblică, mai nouă decât cea chaldeeană, potopul a început la echinoxul de toamnă și a ținut 40 de zile).

După cei 12 mari zei enumerați mai sus, urma o armată de zeișori cu ierarhie stabilită, servanți ai superiorilor lor. În fața atâtor zei (un rege asirian pe la 800 î.e.n... a numărat peste 7.000 zei și genii) fiecare era venerat cu precădere în orașul în care era ales ca patron și în templul în care se credea că locuiește, dar unitatea țării era cu neputință de realizat. Marele lor rege Hamurabi, înțelese că doar impunând pe unul dintre zei ca suveran al

celorlalți, poate determina ca cetățile să depindă și material de casa zeului suprem. Marduk, zeul Babilonului, reședința lui Hamurabi, trebuia impus celorlalți. Cum Bel-domnitorul posedă conform tradiției tablele destinului, s-a inventat o legendă ad-hoc. Marduk, învingându-l în luptă pe zeul haosului Timat (Timat a fost tăiat în două și prin aceasta cerul a fost separat de pământ), a fost recompensat într-un consiliu al zeilor supremi prin păstrarea asupra-și a secretului viitorului) într-o formă mai simplă s-a răspândit zvonul că Marduk este tot o față a lui Baal). Regele Hamurabi, luând-o cu mult înainte lui Moise, scrisse tablele legii, intră cu pompă în templu, declară că i le-a dictat Marduk și porunci să fie respectate de toate cetățile. Iată cum astrologia - cu ajutorul tablelor viitorului, cele atât de râvnite de toată lumea - puse umărul la unitatea Chaldee.

Chiar în cursul istoriei Imperiului Asiro-Chaldeean, astrologia a trecut printr-o dublă evoluție: una de ordin social, iar a doua de ordin metodologic; evoluție care s-a accentuat în decursul secolelor următoare. Social, astrologia a pornit de pe treptele tronului și din altarele cele mai sfinte ale Babilonului, pentru a coborî treptat dar sigur, până în praful bâlciurilor și până la biletele trase de papagali. Metodologic începe în preistorie, din empirică, transformându-se în științifică, odată cu marii astronomi ai antichității și decade în noua epocă într-o rutină fără legătură cu cerul, axându-se doar pe consultarea efemeridelor și pe interpretarea lor după regulile clasice (care nu mai corespund situației reale datorită precesiilor echinocțiilor) și visează astăzi să fie recunoscută drept știință pură.

Să urmărim de-a lungul veacurilor această democratizare treptată și acest repetat cameleonism metodologic, pornind de la leagăn - adică din Chaldeea. Izvoarele cunoașterii sunt scrierile istoricilor greci și romani (în special Diodor din Sicilia, Herodot, Cicero,

Macrobian), descrierea lui Daniel - cel pomenit în Biblie ca sclav în captivitatea babiloniană, monumentele, inscripțiile, arhivele și bibliotecile dezgropate în Mesopotamia - scrise pe tăblițe plate, pătrate, din argilă arsă. Cărămizile încă nu erau uscate când erau zgâriate pe ambele fețe, având litere formate din cuie (scriere cuneiformă), mici și foarte dese (descifrarea acestora a survenit numai în urma eforturilor continue și a geniului unor hinks, Sir Henri Rawlinson și M. Oppert).

Fiecare tăbliță era numerotată, aidoma paginilor unei cărți. Mai multe „coctile laterculi” - cum le numea Plinius scrise în continuare, se poate spune că formau o carte. Din Mesopotamia până în Egipt au fost dezgropate foarte multe astfel de tăblițe; doar într-o singură sală - cea a lui Asurbanipal - a palatului din Ninive, s-au găsit aproape 10.000. Cele mai vechi tăblițe, sunt situate la mai puțin de un secol după potop - circa 4.000 î.e.n. (cele mai noi dintre acestea sunt din sec 2 e.n.; iar prima tăbliță a fost adusă în Europa în 1851). În afara aspectului dual al limbii cuneiforme - cel babilonian și cel ninivic (fiecare cu formele sale arhaice și moderne), preoții aveau o scriere hieratică prin care transmiteau urmașilor lor, cunoștințele științifice secrete, câștigate cu trudă. Biblioteca palatului din Ninive, clădit de marele și înțeleptul Asurbanipal (acest rege al Asiriei - 668 - 626 î.e.n. - se lauda și pe bună dreptate, că ajunsese maestru în arta scrierii; cel ce putea citi și scrie, ajungea administrator de templu, preot sau judecător) era cea mai bogată (toate templele din marile cetăți aveau biblioteci; în special cea din Ur era cea mai veche - Erech din Biblie sau Orchoe al geografilor greci; de asemenea în Ssipara - orașul cărților, Endon și Babilon), cuprinzând tratate de gramatică, istorie, drept, mitologie, istorie naturală, astrologie. Se știe că 4.000 dintre acestea și anume acelea care tratau despre știința cerului, reprezentau compilarea unor texte mult mai vechi, scrise pe timpul lui Sargon I - circa 380 o î.e.n. (care la

rândul lor se bănuiește că ar reprezenta copii ale altor scrieri și mai vechi). Această colecție de aproximativ 25.000 de texte și preziceri astrologice (dintre care 300 de tăblițe care se află la Muzeul Britanic din Londra, au fost traduse și publicate de R.C. Thompson: „The Reports of the Magicians and Astrologers of Niniveh and Babylon”, London, 1902, 2 vol. În 8), este cea mai veche operă scrisă cu caracter științific din Asia; la fel după cum în Egipt cel mai vechi document scris – papirusul Rhind este tot o lucrare științifică. O parte a tăblițelor cuneiforme conțin interpretări de acest fel: „când Luna nouă poartă o coroană albă, regele va avea dominația asupra altor popoare”; altele sunt rapoarte strict științifice, care menționează punctele cardinale, reproduc desene ale constelațiilor (se cunoșteau chiar din acel timp 10 dintre cele 12 case zodiacale, pe care le regăsim și în alegoria celor 10 regi antediluvieni); momentul răsăritului astrilor, opozițiile, conjuncțiile și ocultațiile.

Babilonul a fost cea mai veche cetate din lume (antichitatea credea că a existat chiar și înainte de potop) și principalul focar de cultură din Asia. Tradiția biblică se împletește cu cea chaldeeană, când susține că după potop fiii lui Noe – Sem, Keham și Jafet – au hotărât să ridice în orașul lui Bel un turn până la ceruri, pentru a putea scăpa de vreun eventual nou flagel. Atât acest templu, cât și casa și mai târziu mormântul zeului, au existat într-adevăr și este puțin probabil să fi avut altă utilitate decât ca observator astronomic și implicit astrologic. Se cunoaște forma și mărimea turnului Babel din descrierea lui Herodot (1, 181), ca și din cele scrise pe o tăbliță din anul 229 î.e.n. Lângă „Calea Sacră” a procesiunilor se ridica un postament dreptunghiular de piatră – cu trepte, lung de 2190 picioare și lat de 1200 picioare. În mijlocul lui se înălța turnul cu 7 etaje, având baza pătrată cu latura de 600 picioare; fiecare etaj era mai mic decât cel de dedesubt, având latura pe jumătate și era lucrat din

cărămizi neuscate, îmbrăcate cu altele finisate în diferite culori simbolice ale celor 7 planete, fiecare etaj fiind dedicat câte unuia dintre cei 7 zei planetari. Deasupra ultimului etaj, se înălța o capelă la care se ajungea urcând o scară exterioară în spirală, care începea dinspre răsărit. „În turnul superior este un mare sanctuar și în acest sanctuar un mare pat bogat împodobit, lângă care se află o masă de aur. Nu se vede nicio statuie. Nimeni nu-și petrece acolo noaptea, în afara unei femei din ținut, desemnată de zeul însuși, după cum afirmă chaldeenii care sunt preoții acestui zeu” (Herodot).

Fig. 8 Turnul Babel - încercare de reconstituire a lui Eckhard Unger.

Față de această mărturisire și ținând seama de atribuția de astrologi a preoților chaldeeni, putem afirma cu încredere că acolo sus, unde se vedea bine orizontul, era făcut horoscopul nou născutului, pe masa de aur. În fiecare nou an venea la Eternenanki (numele chaldeean al turnului), pe calea sacră, procesiunea solemnă a marilor demnitari și a clerului, pentru a-i aduce lui Marduk omagiul meritat de toți ceilalți zei; se executau rugi și libațiuni, se jertfeau vite; iar marii preoți consultând cerul, dădeau pronosticul pentru tot anul care începea.

Astfel de turnuri numite și zигurat-uri - pure observatoare ca și Eternenanki - se înălțau în preajma tuturor templelor mari; preoții care erau oficianții planetelor, erau și astronomi, iar oracolele lor cuprindeau date științifice. Nu este nicio mirare că cei care domneau în Babilon și Ninive nu puteau călca ordonanțele lor categorice. Când după scurgerea timpului și sub loviturile năvălitorilor în Babilon, Eternenanki se năruie, preoții astrologi au comandat regilor - prin gura lui Marduk - reconstrucția venerabilului templu. Nabopolassar -

fondatorul imperiului neobabilonian, încearcă, fără să poată reuși, reînălțarea mărețului turn de peste 200 m. Mai târziu, Alexandru cel Mare – cuceritorul inegalabil, se plecă umil în fața cererilor chaldeene. Peste 10.000 de sclavi curăță timp de 2 luni cărămizile căzute prin preajmă, dar moartea neașteptată a împăratului macedonean puse capăt ultimei încercări de înviere a turnului Babel.

Fig. 9 – Magii astrologi chaldeeni studiind mersul unei comete, de pe treptele turnului Babel.

Cel ce putea prezice o eclipsă în acele vremuri, putea fi bănuțit că are puterea de a o produce; rangul lui nu poate fi decât foarte înalt printre ceilalți muritori, căci zeii însiși le destăinuiesc secretele; marii pontifi ai templelor, sunt prinți de sânge regal, preoți, cărturari ce scriu analele imperiului, iar știința cerului se învață cu sfințenie în școlile de lângă zăgurat. Deoarece numele lui Nabopolasar (în traducere: zeul Nebo să-și protejeze fiul), ca și aproape toate numele regilor au un înțeles sideral-religios, putem presupune că odată cu horoscopul se decidea și numele moștenitorului prezumtiv al coroanei. Astfel avem: Salmanasar – zeul Salman favorizează; Asarahadden – zeul Asur a dat un frate; Sennacherib – zeul Sen și-a înmulțit frații; Nabucodonosor – zeul Nebo să protejeze coroana; Asurbanipal (Sardanapal) – zeul Asur și-a format un fiu. Acest privilegiu al astrologilor chaldeeni este regăsit mai târziu în China și Japonia.

Astrologia a avut întotdeauna o aripă ocrotitoare față de surioara ei mai plăpândă – astronomia, ea fiind firul nevăzut pe care s-au înșirat primele perle ale științei, precum și cele dintâi acte istorice ale orientului. Istoria Chaldee este istoria astrologiei. Principalele date din istoria asiro-babiloniană sunt fixate în cronologia generală pe baza notării unor eclipse sau fenomene observate de

către magii turnurilor zigate. După notificarea lăsată de babilonieni asupra unei eclipse a planetei Venus, în al 6-lea an al domniei lui Amizaduga, s-a calculat că prima dinastie amorheană din Babilon a început la 2105 î.e.n. (cu Hamurabi) și de aici s-a stabilit o întreagă rețea de date anterioare și posterioare acestui eveniment.

După clădirea turnului Babel - care nu avea rival în vechime și mărime, poate doar prima piramidă a Egiptului (ambele construcții astronomice) - trebuie să ne oprim asupra tratatului „Lumina Lui Bel de pe timpul lui Sargon I, operă de asemenea siderală, înainte de a ajunge la prima dinastie a Babilonului, creată de marele Hamurabi, sub sceptrul căruia au fost contopite provinciile din sudul Mesopotamiei, prin celebra lovitură de maestru (diplomatico-astrologică) a codicelor lui Marduk. Codicele - regăsit la Suza, în 1901, cu toate cele 282 de articole ale sale, are mari asemănări cu decalogul lui Moise, pe care îl precede cu 6 secole. Ambele au fost declarate ca inspirate de zeul suprem conducătorilor de popoare; ambele au fost gravate pe tăblițe și prezentate cu pompă în fața poporului, având un conținut moral și un scop politic. După ce Hamurabi, prin crearea legendei cu victoria lui Marduk - Bel, îi conferă acestuia întâietatea asupra celorlalți zei și anunță în prologul codicelor sale că zeul are o domnie eternă în Babilon, asigurând cu atenție stabilitatea în viitor a capitalei sale. După ce face ordine în cetatea zeilor și în casele oamenilor, monarhul reformează calendarul, rezervându-și dreptul de a intercala la nevoie o a 13-lea lună, pentru a restabili valoarea anului.

Începând cu 1500 î.e.n., cultivarea continuă a științelor și artelor în Babilon a adus în mod natural rafinarea, îmblânzirea moravurilor și scăderea virtuților militare; iar bogățiile ce se strâneau neconținut au deschis pofta popoarelor vecine. Către 1300 î.e.n., statul babilonian este atacat, învins și făcut vasal de către asirieni, locuitorii din nord. Tiglatfalasar al doilea - 700

î.e.n. - marele cuceritor al tânărului, crudului și războinicului popor asirian; învingător de la Marea Caspică până la porțile Indiei și de la hotarele Egiptului până în deșertul Arabiei, cel căruia la Damasc 25 de regi prizonieri i s-au închinat, nu putu să se mulțumească numai cu vasalitatea Chaldeei. El și-a jurat distrugerea totală a dușmanului. O luptă fără milă s-a încins între nord și sud, între forța brutală și disperarea celor ce-și apărau existența. În mai puțin de 100 de ani, dreptatea ca și puterea ocultă a culturii, își spuseră cuvântul. Babilonul mai avea pe tronul său dominația dinastiei asiriene, dar jugul era ușor: învingătorii au luat de la învinși credințele, religia, știința și obiceiurile. Ultimul dintre marii cuceritori asirieni - Asurbanipal, ajunsese destul de rafinat pentru a ordona construcția unui nou palat regal mai mare, mai încărcat de statui decât cel dinainte, în care nu a uitat să se asigure o încăpere mare, pentru păstrarea bibliotecii ce se adunase la Ninive. Odată cu apogeul imperiului, vechea bibliotecă începută pe timpul lui Sargon I, ajunsese la cea mai mare dezvoltare. Shamash - mitu - ubalit, cel mai tânăr frate al marelui rege era astrolog; când cel de-al doilea frate, suferind avu nevoie să întreprindă o călătorie, monarhul ceru avizul astrologilor; însuși Asurbanipal se mândrea că putea citi și scrie cu ușurință.

Din acel moment - circa 600 î.e.n., învinșii pot fi liniștiți: artele, științele și astrologia vor înflori ca în vremurile bune de demult. Progresul făcut de studiul astrelor în secolele următoare este deosebit de important. Erau cercetate și notate cu exactitate pozițiile Lunii și orbitele aparente ale planetelor printre constelații, conjuncțiile lor cu stelele de mărimea I, momentele și durata eclipselor; durata revoluțiilor siderale ale planetelor și a Soarelui - aflând astfel valoarea anului și ajungând la alcătuirea de efemeride perpetue. Drumul Soarelui a fost împărțit în 360 grade; ziua și noaptea în câte 12 părți - numite „orele babiloniene”; au creat

săptămâna de 7 zile, după numărul și numele planetelor (într-adevăr, s-a constatat că aceste fundamente ale științei au rămas valabile, încât nici revoluțiile - în special cea franceză din 1789, nu le-au putut înlocui). Se crede că ordinea zilelor din săptămână s-a fixat astfel: planetele au fost înscrise pe un cerc în ordinea presupus firească și au fost citite din trei în trei. S-au introdus cicluri luni-solare, tot mai apropiate de adevăratele mișcări; s-a descoperit inconstanța vitezei Soarelui pe ecliptică și deci inegalitatea anotimpurilor. La moartea lui Asurbanipal - 625 î.e.n., cel plin de știință și astronomie, Chaldeea a scăpat de sub dominația Asiriei și o dinastie proprie, neo-babiloniană, și-a început domnia (625 - 539 î.e.n.). Cel mai strălucit conducător al acestei perioade a fost Nabucodonosor al II-lea, zis Cel Mare (606 - 562 î.e.n.), care credea în toate, dar cu predilecție în vise. Cuceririle sale au fost mărețe, dar cea mai răsunătoare a reprezentat-o supunerea lui Israel la un an după urcarea sa pe tron. Regele Luachim și toată curtea lui au fost aduși prizonieri, astfel începând faimoasa captivitate babiloniană a evreilor. În curând - 587 î.e.n., nemulțumit doar cu atât efectuând o nouă expediție în Palestina, spori considerabil numărul sclavilor. Printre ei se afla și Daniel (căruia stăpânii i-au spus pe limba lor Belșatar) învățatul scriitor, de la care ne-au parvenit multe dintre informațiile privitoare la acea vreme. Iată ce menționează el într-un pasaj:

— Fig. 10 Heptagonul stelat care prezintă ordinea zilelor din săptămână și denumirea lor după planete. Pornind de la Lună - luni și numărând din trei în trei, după cum arată săgeata, găsim pe rând: Marte-marti, Mercur-miercuri, Jupiter-joi, Venus-vineri, Saturn-sâmbătă, Soarele-diminică; apoi zilele se repetă.

„În al doilea an al domniei lui Nabucadnețar - numele biblic al lui Nabucodonosor, Nabucadnețar a avut niște

vis. Duhul lui era tulburat și i-a pierit somnul...” Împăratul a poruncit să fie chemați vrăjitorii - „cititorii în stele, descântători și chaldeeii” (chaldeeii erau numiți în antichitate o castă de savanți ce formau un fel de corporație analogă vechilor universități franceze, medievale. Ei vorbeau vechea limbă, ajunsă sacră - acadeana - comparabilă cu limba latină în biserica romano-catolică și se ocupau cu studii teologice și mai ales astronomice, fiind depozitarii zeloși ai bibliotecilor și tradițiilor științifice), ca să-i ghicească și să-i explice visul. Însă toți aceștia nu au putut face nimic deoarece monarhul uitase visul. Cu toate amenințările cu moartea, le-a fost imposibil să tălmăcească un vis pe care nu-l cunoșteau. Împăratul dădu ordin să fie omorâți toți înțelepții Babilonului, deci și pe Daniel - care se găsea acolo împreună cu trei tovarăși (Azaria, Anania, Mișael). Daniel se rugă și ceru îndurare Dumnezeu-unic ca să-l scape de la pieire. În timpul nopții, el avu o revelație din care înțelese visul ca și tălmăcirea lui. Împăratul Nabucodonosor rămase uimit de știința lui Daniel și îi aduse daruri, îl lăudă; recunoscând atotputernicia zeului străin, îl eliberă din sclavie, îl înnobilă și îl numi șeful tuturor înțelepților. Daniel a rămas multă vreme la curtea Babilonului în înalta sa funcție; drept recunoștință, uneltește împreună cu regele persan Cyrus prăbușirea binefăcătorului său, pentru a-și vedea eliberat poporul din captivitate.

Intriga reușește. După o luptă și un asediu celebre, cetatea Babilonului s-a predat persilor. Ultimul rege al dinastiei neo-babiloniene - Nabonid (555 - 538 î.e.n.): odată detronat independența Chaldeeii s-a pulverizat. Cyrus intră triumfător în capitala marelui imperiu, dărâmă turnul Elemenanki și zidurile de apărare, îi alungă pe ghicitorii țării, care jurară răzbunare și îi eliberă din captivitate - ca preț al trădării, pe frații lui Daniel. În zadar fiul lui Nabonid, Bel - Sar - Ușur (Baltazar al Bibliei) a

pregătit lupta împotriva uzurpatorilor. Pe zidul camerei unde benchetuia, au apărut cuvintele magice: MANE (Dumnezeu a judecat regatul tău și îi pune capăt); THEKEL (ai fost cântărit cu cântarul dreptății și ai fost găsit prea ușor) și FARES (regatul tău va fi împrăștiat).

Când nu există niciun mijloc pentru a lovi într-un dușman mai puternic, cel mai bun lucru este să-l lingusești, spre a-l îmblânzi. Astronomii babilonieni au numit „cirus” norii subțiri și înalți care se văd ca niște ace, când vremea este schimbătoare. Răzbunarea magilor nu a întârziat mult și a fost deplină. Instrumentul docil și providențial a apărut pe negândite, mai teribil decât și l-ar fi putut închipui chiar ei: Alexandru cel Mare – Macedon! Influența pe care au avut-o înțelepții chaldeeni asupra elevului lui Aristotel, ca și prestigiul de care se bucura știința lor în ochii acestuia, din cuvintele marelui său magistru desigur încă de mai înainte de a-i fi cunoscut pe ei, au fost întotdeauna nesocotite! Doar astfel se poate înțelege de ce Alexandru și-a uitat patria și a ales drept capitală a vastului său imperiu tocmai Babilonul.

Alexandru al III-lea – cel Mare, fiul lui Filip – rege al Macedoniei (356 – 323 î.e.n.) a fost cel mai mare conducător al antichității. A fost instruit în toate științele, inclusiv în astrologie, de către cel mai mare geniu în viață pe atunci – Aristotel Stagiritul. Înainte de a pleca în marea expediție împotriva persanilor, care se va transforma într-o cucerire a lumii și îl va face celebru, s-a dus la Pythia, pentru a-i citi oracolul. Pythia l-a refuzat și nu a vrut să urce pe trepiedul din grota cu aburi amețitori. Alexandru a târât-o de păr. Înspăimântată, preoteasa a strigat: „O, fiule, nimeni nu ți se poate opune!”. „Destul – răspunse tânărul – mi-ajunge această profeție!”

Trecând cu armatele sale în Asia, a ajuns în Frigia. Acolo domnea un țaran – Gordio, ajuns pe tron în urma unei preziceri făcută în templul lui Jupiter din capitala țării. Când bătrânul rege a murit neavând niciun urmaș,

oracolul a cerut să fie ales primul om care va fi întâlnit venind spre templu, pe un car cu boi. Norocul ajutându-l, Gordio a ajuns rege, carul lui a fost donat templului, iar nodul cu care era legat de car jugul, a fost păstrat cu sfințenie. Nimeni nu-l putea desface, deoarece era ca o minge cu capetele înăuntru. Oracolul a spus: „cel care îl va desface, va stăpâni Asia”.

Alexandru tăie cu sabia faimosul nod gordian, asigurându-și astfel domnia continentului. De aici s-a îndreptat către Babilon. Necunoscând soarta care le era pregătită, preoții-astrologi au trimis vorbă cuceritorului care se apropia în fruntea temutelor sale armate, că dacă va intra în cetatea lor, acolo va muri (ceea ce s-a și întâmplat). Fie că nu i s-a comunicat amenințarea, fie că atracția supunerii celei mai vestite metropole a orientului a fost prea puternică, Alexandru a intrat în Babilon - 338 î.e.n... dar primul lui gând a fost sacrificiul față de zei după ritul chaldeean și dorința de a i se face horoscopul. Astrologii, înțelegând pe dată folosul pe care îl puteau trage de la acest erou credul, i-au prezis că îl va învinge pe Darius, dușmanul și împilătorul lor. Regele grec, aducându-și aminte de marele său maestru, ceru să i se dea o copie a vestitelor tabele de poziții ale astrelor, adunate prin sudoarea atâtor generații de astronomi chaldeeni. Aceste observații, cunoscute pe atunci sub numele de „table babiloniene”, au fost încredințate lui Calistene și trimise în Grecia lui Aristotel. În cele din urmă, mult așteptata ciocnire a astrologilor s-a produs. Grecii l-au atacat pe Darius al III-lea, Codoman al Persiei (336 - 330 î.e.n.); avându-l general pe Mitriade, îl învinseră întâi pe Issus - 332 î.e.n. - și apoi pe Arbele - 331 î.e.n. - Astrologii au cerut de acum și mai mult - reînălțarea turnului lor sacru, simbolul vizibil al dominațiilor pământene; observatorul minune ce le lipsea de atâta vreme, templul profanat al celor 7 zei planetari. Alexandru, docil, puse 10.000 de oameni la lucru; dar

moartea lui neașteptată împrăstie lucrătorii, fărâmiță armata, sfărâmă imperiul, prăbușind visul domniei universale. Nimeni și niciodată nu a mai încercat o lucrare atât de nebunească, precum învierea turnului Babel.

Fig. 11 - Sigiliul cilindric asirian, pe care este gravată planeta Saturn, reprezentată printr-un inel. Această figură, ca și următoarea, ne determină să credem că anticii au avut mijloacele optice cu care au descoperit inelul.

După moartea lui Alexandru, Babilonul a rămas numai centrul regatului Seleucizilor - o parte ca atâtea altele, a marii moșteniri. Acum astrologia chaldeeană, scăpată de grija frământărilor sângeroase și-a trăit ultimele zile într-o apoteoză solară. În toate ținuturile din preajmă, ca și în cele îndepărtate, focul sacru al științei lui Bel a aprins torțe care vor lumina etern. Din toate capitalele lumii: Alexandria, Roma, Athena, Palmir, Damasc, Bizanț, învățații priveau cu respect la „almamater” babiloniană, care într-un ultim efort s-a întrecut pe ea însăși. În această epocă de aur, numele astrologului Kiddinnu - circa 200 î.e.n., s-a înălțat la valoarea unuia din marii astronomi ai omenirii. Efemeridele create de el cu ajutorul datelor strânse de înaintași, sunt o operă de înaltă ținută științifică. În special în privința Lunii, este uimitoare distincția pe care o făcea (identic modului nostru actual de abordare) între cele patru feluri de revoluție ale astrului. 1 - revoluția sinodică, luna lunară sau lunația - adică timpul reîntoarcerii unei aceleiași faze; 2 - revoluția siderală - timpul reîntoarcerii în dreptul unei aceleiași stele; 3 - revoluția anomalistică - timpul revenirii la cea mai apropiată poziție de pământ; 4 - revoluția draconitică - timpul revenirii la nodul ascendent.

Fig. 12 - O altă gravură asiro-chaldeeană în care zeul Nisroch - Saturn, este înfățișat nu doar înconjurat de un

inel, dar și însoțit de doi zeișori, ceea ce poate fi interpretat ca imaginea a doi sateliți! Această gravură ne poate îndreptăți să aducem cele mai înflăcărate elogii astrologilor chaldeenii pentru știința lor.

Revoluția sinodică; Revoluția siderală; Revoluția anomalistică; Revoluția draconitică.

Valorile lui Kiddinnu; Valorile moderne; Diferențe.

29 zile 12 ore 44 min. 3 sec. 3; 29 zile 12 ore 44 min. 2 sec. 9; - 0, 4 sec

27 - 7 - 43 - 14 - 0; 27 - 7 - 43 - 11 - 8; - 2.5 sec

27 - 13 - 18 - 34 - 7; 27 - 13 - 18 - 33 - 0; - 1, 7 sec

27 - 5 - 5 - 35 - 8; 27 - 5 - 5 - 36 - 0; 0, 2 sec

Pentru a ne da seama de valoarea științifică a calculelor marelui astrolog, redăm în paralel timpurile găsite de el față de cele mai recente date ale astronomilor.

Dar titlul de glorie al astrologiei chaldeene rămâne fără îndoială posibilitatea de a fi prezis cu succes eclipsele, nemaiținând seama că cercetările moderne afirmă cunoașterea încă de pe acel timp a precesiei echinocțiilor. Iată trei rapoarte astrologice din care reiese siguranța cu care erau prezise, sinceritatea cu care se recunoștea câteodată greșeala și modestia cu care se anunța confirmarea eclipselor prezise.

„În 14 ale lunii se va întâmpla o eclipsă. Nenorocirea va cădea pe țările Elam și Siria, dar norocul va veni asupra regelui nostru. Regele poate fi liniștit; Venus nu se va vedea; dar eu zic stăpânului meu că va fi o eclipsă. Semnat: Irasilu cel bătrân, servitor al regelui”.

„În 25 ale lunii Ululu, luna a fost vizibilă în același timp cu Soarele; eclipsa nu s-a întâmplat. Semnat: Abal-Iștar”.

„Către regele stăpânul meu, am scris: o eclipsă se va întâmpla. Acum ea s-a întâmplat într-adevăr. Aceasta este un semn de pace pentru regele, stăpânul meu”.

Deci, chaldeenii preziceau eclipsele și câteodată... reușeau. Cum? Iată o întrebare pentru care învățații și-au pierdut multă vreme, mai ales ținând seama că autorii antici (Diodor din Sicilia, Vitruviu, Plutarh, Strobe), afirmau că astrologii babilonieni nu știau nimic precis despre Lună. Într-adevăr, după părerile răspândite în Mesopotamia, Luna ar fi fost o sferă întunecată pe o parte și aprinsă pe cealaltă. Fazele sunt urmarea unei rotiri încete în jurul propriei axe, iar eclipsele, ale unei rotiri rapide. A le prezice, pornind de la aceste idei, este imposibil. Explicația este însă ușoară, gândindu-ne la secretul cu care chaldeenii înfășurau înalta lor știință. Lor, mecanismul mișcării Lunii și Soarelui le era, fără nici cea mai mică îndoială bine cunoscut ca și faptul că doar unul dintre cele două corpuri este luminos, pe când celălalt este luminat.

Desigur, aceste cunoștințe sunt absolut necesare, dar nicidecum suficiente pentru a prezice o eclipsă. Au fost enunțate atunci două ipoteze. Una, susținută de marele Schiappareli, presupune cunoscută perioada de 18 ani și 11 zile sau $6585 \frac{1}{3}$ zile, numită Saros, în care erau cuprinse 223 lunații (perioada triplă de 19756 zile - 669 lunații, numită exeligmus, era preferată, conținând un număr întreg de zile) și după care se reproduceau eclipsele. Cea de-a doua supoziție, presupunând imposibilitatea cunoașterii perioadei saros înainte de Kiddinnu, bănuiește cunoașterea seriilor alternative de 5 - 6 eclipse, care se succed la un interval de 6 lunații sau 177, 2 zile în mare, succesiuni repetate cu regularitate în

anumite perioade, printre care 755 - 432 î.e.n.

Este foarte posibil să fi fost cunoscute toate aceste aspecte și chiar mai mult. Pentru a nu-și trăda secretele, astrologii apelau la rapoarte eronate; în orice caz, tipicul prezicerilor, chiar față de rege, era cel al vechiului tratat de pe timpul lui Sargon, chiar și când știința lor îl depășise cu mult. Ultimele observații cunoscute ale magilor babilonieni sunt două preziceri ale poziției lui Mercur față de stelele fixe, în 245 și 237 î.e.n.; și a lui Saturn, în 229 î.e.n., pomenite în scrierile lui Ptolemeu. După această dată, chaldeenii dispar din istorie, dar ceea ce s-a moștenit și a rămas până recent, nedepășind 200 de ani, în evoluția omenirii, din întreaga cultură asiro-babiloniană, este această credință în puterea stelelor nopții.

Capitolul 4.

Când arde o moară, doar șoarecii scapă; când a dispărut Chaldeea, magii s-au răspândit în toate zărilor, înmulțindu-se prin case străine. Dar astrologia nu a așteptat căderea imperiului, pentru a se împrăștia în cele patru vânturi. Cine s-a atins de Babilon, s-a molipsit ca de o boală contagioasă. Mai întâi asirienii, apropiați prin lupte și despărțiți doar de câteva coline; apoi vecinii din nord - mezii și perșii, mai ales de când Cyrus a cucerit cetatea lui Bel; după aceea evreii, duși în captivitatea lui Nabucodonosor; în sfârșit, grecii și toată Marea Egee cu țărmurile și insulele ei, odată cu sosirea lui Alexandru cel Mare. Numai Egiptul a stat deoparte, ceea ce nu l-a ferit de a fi primul infestat!

La fel cum cel bolnav de o anumită molimă este periculos pentru cei din preajmă, în același mod, fiecare ținut contaminat a dus astrologia mai departe: Asiria - în Fenicia și Siria; Egiptul - în Grecia; Grecia - la romani și cartaginezi; Persia - în Palmira și India, iar aceasta din urmă - în Tibet și China. Evreii au trecut-o arabilor;

aceștia spaniolilor, francezilor și întregului Apus al Europei. Treptat nimeni nu a rămas nevătămat: toți și totul se pleacă în fața misterului irezistibil al astrelor. Astrologia constituie fondul filosofiilor religioase chaldeeană, chineză, mongolă, arabă, rabinică (Maspero: *Histoire des peuples de l'Orient*). Un studiu pasionant îl reprezintă răspândirea cultului Baal și a triadei chaldeene în lumea antică, pe aripile cărora călătorea neoprită astrologia. Unii susțin că Sfânta Treime creștină este o moștenire a trinității astrale chaldeene. Pretutindeni se înălțau temple zeilor planetari; multe țări au bătut embleme pe monede cu semnele zodiacale; oriunde în lume știința cerului a copleșit toate celelalte științe, credințe sau religii.

ASIRIA

Un exemplu clasic al victoriei spiritului asupra forței poate fi reprezentat de raporturile dintre Chaldeea cea slabă și mică precum Danemarca, față de Asiria războinică, întinsă cât imperiul britanic. Cei tari i-au biruit pe cei slabi în formă; cei puțini i-au supus pe cei mulți în adevăr. Chaldeea a primit cu luptă, temporar și fără consecințe, suzeranitatea Asiriei; Asiria a primit fără opoziție, definitiv și cu toate urmările fatale: cultura, religia și credințele Babilonului.

Fig. 13 Rugăciune pentru îndepărtarea unei invazii de lăcuste făcută de un demnitar asirian în fața zeului Azur. Cărămidă acoperită cu ceramică.

Astrologia s-a furișat în Cetatea lui Ninus – fabulosul rege, fondator al cetății care îi poartă numele, cu mult înainte ca Semiramida să domnească peste ambele capitale. Zeitei Iștar – Venus la babilonieni i s-a ridicat un templu în Ninive, cu mai mult de 2000 de ani î.e.n. Avem patru clădiri principale, ale căror diagonale erau orientate spre punctele cardinale, fără vreo fereastră sau ușă

vizibilă, atât de mare era grija de a se păstra taina ghicirii viitorului.

EGIPTUL

Vechimea astrologiei în Egipt. Suprapunerea identității ei cu astrologia chaldeeană. Religia. Templele de inițiere. Bibliotecile. Calendarul. Mormintele regale. Templul lui Amon.

Tara de pe malurile Nilului îi disputa Mesopotamiei onoarea de a fi leagănul astronomiei. Dacă Egiptul nu a fost într-adevăr primul adorator, atunci desigur că nu l-a întrecut nimeni în devoțiune (către secolul 13 î.e.n. apare alături de vechii zei, în frunte cu Osiris – copilul lui Geb și Nut, soția sa Isis, fiul lor Horus și fratele Seth, mulțimea zeilor planetari, printre care crudul Baal și războinica Iștar. Legenda spune că zeii au adus-o pe Astarteea pe o mare furtunoasă din Siria până în Egipt. Au primit-o apoi printre ei, într-o adunare solemnă. Zeiței i s-a oferit un scaun; în momentul în care s-a așezat, „cei mari s-au ridicat în picioare în fața ei, iar cei mici s-au culcat pe burtă”).

Aici, ca și pe văile Eufratului, numai sacerdoțiul înalt avea privilegiul acestei științe. Se știe că de pe la 1400 î.e.n. O corespondență secretă destul de regulată s-a stabilit între pontifi egipteni, magii babilonieni și cei asirieni, adică între învățații timpului. Ce îi unea? Ce-și puteau comunica peste capul și fără știrea domnilor lor, adesea certați sau în război? Doar vraja mistică a unei științe și a unei religii contopite îi putea determina la atâta îndrăzneală și încredere. Ca și în Chaldeea, cunoașterea fenomenelor cerești făcea parte integrantă din teologie și ambele popoare aveau preoți cu misiunea strictă și exclusivă a studiului astrelor. Ca și în observatoarele

noastre moderne, în temple, echipe de preoți se înlocuiau unele pe altele în timpul nopții, pentru ca studiul să continue neîntrerupt. La Heliopolis (Heg-az: atât de mare era importanța studiilor ce se învățau în această cetate științifică - egală în valoare cu centrul politic al statului, încât i se acordase o autonomie de conducere. Prezența noului Babilon în apropiere de oraș, vorbește de la sine despre originea astrologiei egiptene), centru de prim ordin religios - științific, marele preot al Soarelui avea titlul de Marele Văzător sau Marele Observator - Urman, iar ceilalți „cei ce văd. „Privirea” era sensul vulgar al cuvântului observație; figurat, însemna cercetarea zeului, iar în sens ermetic - studiul orbitei astrului. De altfel, în ochii inițiaților toate cuvintele aveau trei fețe: una vulgară, așa cum pare; a doua figurată, așa cum se înțelege; a treia mistică, cea pe care o simbolizează.

Inițierea se făcea în temple. Cel mai de seamă îi aparținea lui Osiris - zeul Soare, pe frontonul căruia era scris:

Sunt

Tot ceea ce este.

Tot ceea ce a fost.

Tot ceea ce va fi;

Niciun muritor nu mi-a văzut chipul.

Tradiția, născocită în mod interesat de miniștrii templului, spunea că aici a servit ca preot și i-a inițiat pe primii oameni Toth (după numele grecesc Hermes Trismegistul, Mercur cel de trei ori mare, personaj fabulos, care ar fi trăit cu peste 2000 de ani î.e.n. Iată cele trei înțelesuri ale acestui nume, revelator misterios al învățăturilor înalte. În sensul vulgar, zeul Mercur - planetă pe care doar puțini o pot vedea cu ochiul liber; figurat: inițiatorul în mistere; simbolic: castă sacerdotală a

savanților în astrologie, magie, teologie. El este „de trei ori mare” fiind considerat ca rege, legislator și preot; prototipul epocii mitice în care regalitatea, magistratura și sacerdoțiul se confundau. Unii istorici văd în el simbolul epocii în care rasa neagră etiopiană se încrucișa pașnic cu rasa albă. Egiptenii îi atribuiau 42 de cărți, în care este fixat calendarul – de aceea i-au dat numele primei luni a anului; inventează clepsidra; destăinuiește drumul sufletelor după moarte, sau înainte de naștere...), cel care a dat omenirii tăblițele de smarald ale științei, unde sunt revelate identitățile celor două universuri: „Ceea ce este sus este la fel ca și ceea ce este jos”.

La acest templu au trudit, în cursul veacurilor următoare, au trecut asprele probe ale inițierii și de aici au plecat în lume, pentru a deveni profeți și conducători spirituali: Moise, Socrate, Platon, Pitagora. Unele temple posedau mari biblioteci, care au dispărut, dar al căror cuprins îl cunoaștem, deoarece titlul cărților – fișierul modern, era gravat pe zidurile camerei de păstrare a acestora.

Fiecare zi a anului era socotită ca propice sau nefavorabilă, iar unele, ca bune și rele în același timp. De exemplu:

„Ziua a 26 din luna Toth este o zi în care nu trebuie făcut nimic, absolut nimic, căci a fost ziua luptei lui Horus contra lui Seth, de trei ori nefastă. În schimb ziua a 27 a lunii Athor, ziua împăcării și a păcii între Horus și Seth, este de trei ori fastă; 6 Paofi este ziua sărbătorii și a banchetului lui Ra, în cer; oricine se va naște în ziua aceea, moare de beție: de trei ori fastă!”...

Caracterul optimist al egiptenilor a făcut să fie aleasă ca zi de odihnă și de sărbătoare ziua Soarelui, mai veselă și mai liberă de constrângeri decât ziua lui Saturn cel bătrân și întunecos, aleasă de chaldeenii și evrei. Acest obicei al egiptenilor a fost adoptat mai târziu de creștini, prin alegerea duminicii în locul sâmbetei, ca sfârșit de

săptămână.

Problema calendarului, care astăzi face parte din domeniul astronomiei – pe atunci din cel al astrologiei, este de cea mai mare însemnătate pentru istoria Egiptului. În primele epoci, timpul era împărțit și numărat după perioada creșterii și descreșterii fazelor lunare, perioadă numită „lunație” și al cărei simbol hieroglific este: Dar cu această perioadă de circa 30 de zile, nu se poate măsura revenirea anotimpurilor, a muncilor agricole și deci anul care are 365 zile și 6 ore. La început s-a socotit că anul ar avea 12 luni de câte 30 de zile, adică 360 de zile. În curând, preoții și-au dat seama că acest an este prea mic față de cel adevărat. Valoarea reală a anului a fost descoperită în două moduri: după începutul creșterii și revărsării apelor Nilului; și după ocolul făcut de Soare până la intersecția cu un același astru. Cum Soarele trecea prin dreptul celei mai mari stele de pe cer (steaua Sothis, astrul lui Osiris, numită astăzi Sirius) în momentul creșterii fluviului, atunci apariția lui Sothis din razele Soarelui a fost crezută drept cauză a creșterii Nilului și simultan începutul anului; iar despre constelația Câinele Mare – din care făcea parte steaua, drept cauză a căldurilor caniculare ce vor urma (persoanele care sufereau de căldurile teribile ale verii egiptene, îi sacrificau lui Sothis un mic cățeluș roșcovan, pentru a fi cruțați de chinuri).

Ajungându-se la acest stadiu al cunoașterii, anul de 360 de zile a fost corectat prin adăugarea a cinci zile suplimentare, numite „epagomene” – sau „luna cea mică a Coptilor”. Dar și anul de 365 de zile era mai mic decât cel real cu aproximativ 6 ore. Deci, greșind sistematic cu un sfert de zi, începutul anului egiptean se tot depărta de timpul natural – punctat de răsăritul heliac al lui Sirius, astfel că în 1460 ani solari – 365 zile: $1/4 = 1460$, numită era astronomică sau „perioada sotiică” intrau exact 1641 de ani civili de-ai lor. După această perioadă, un an nou

calendaristic și un an real se reîntâlneau în aceeași zi. Această coincidență între anul nou de 365 zile și cel de 365 zile și 6 ore, s-a întâmplat de 4 ori în istoria Egiptului antic. Prima oară a fost în dimineața zilei de 19 iulie a anului 4241 î.e.n., în epoca ridicării piramidei lui Keops, care este „cea mai veche dată certă din istoria lumii”.

Dar ajutorul dat de către astronomie istoriei, este de cea mai mare însemnătate în toate epocile. Spre exemplu, dacă citim din hieroglifile papirusurilor găsite în mormintele faraonilor că „în anul al 9-lea al domniei lui Amenofis I - al doilea rege din dinastia 18, răsăritul heliac al lui Sirius s-a întâmplat în ziua a treia a lunii Epifi”; noi care avem tabele pe milenii în urmă de zilele în care se vede acest fenomen la latitudinea Memphisului, înțelegem că anul de care se vorbește în papirus este 1547 î.e.n.; rezultă că urcarea pe tron a lui Amenofis a fost în 1556 î.e.n., iar începutul dinastiei 18, cam pe la 1580 î.e.n.

Chiar în anul 4241 î.e.n., al stabilirii calendarului de 365 zile, știința cerului ajunsese atât de dezvoltată, încât pontifi din Heliopolis au simțit nevoia ca, fără să dezvăluie secretele, să immortalizeze cunoștințele adunate. Rezultatul a fost construcția piramidei monumentale a faraonului Kufu (pe numele grecesc Keops; piramidele erau numite poetic: Orizontul lui Keops - Mare este Kefren - Divin este Micerinos), păzită de Sfînxul deșertului - cel care unește întruchiparea celor patru semne principale ale zodiacului: Leu, Vărsător, Scorpion și Taur. Evident, aceste construcții enorme au constituit morminte regale, dar la fel de sigur este și caracterul lor astronomic. Datele matematice și astronomice revelate de dimensiunile piramidei, ca și raporturile lor, sunt descrise pasionant de abatele Th. Moreau, în lucrarea „La Science mystherieuse des Pharaons”. Prețuirea cercetării cerului de către faraoni se poate vedea și după mormântul lui Semfos, rege al Tebei - 2000 î.e.n. Acest monarh, îmbuibat de știință și astrologie, celebru prin biblioteca rămasă de pe timpul lui, a dorit ca

în jurul mormântului să-i fie așezat un instrument folosit la stabilirea poziției astrelor, numit „armilă”. Mormântul regal a fost înconjurat de un cerc de aur de 365 „coți regali egipteni” - circa 180 m lungime și gros de un cot - circa 1/2 m - desigur, acest obiect prețios a dispărut în decursul timpului; nu știm despre existența lui, decât din povestirea istoricului grec Diodor din Sicilia, contemporanul împăratului August.

Fig. 14 - Sfinxul, îngropat pe jumătate în nisip și cele două mari piramide, a lui Kefren și Micerinos - cele mai mari și mai vechi monumente astrologice ale lumii.

În timpul celei de-a 18-a dinastii - 1400 î.e.n., împinși de cel mai important val astrologic venit din Chaldeea, preoții lui Amon-Ra s-au gândit să deschidă o filială a centralei din Heliopolis. Au ales locul cel mai potrivit, o oază în mijlocul deșertului care, pierdută în nisip, să înconjoare cu un adânc mister oracolul izolat de lume și să mărească astfel efectul asupra călătorului trudit „i însetat, după 10 - 12 zile de arșiță a deșertului.

Fig. 15 - Pictură antică egipteană, situată pe tavanul templului din Denderah - Egiptul de Sus. Dedesubtul zeiței cerului care acoperă lumea cu propriul corp, se găsește Luna și Ra - Soarele. Ultimul o fecundează cu razele sale pe Hathor - Venus, la fel ca pământul, din care se văd crescând doi arbori.

Într-adevăr, templul căruia i s-a fabricat la repezeală o legendă (conform căreia ctitorul și întâiul beneficiar a fost însuși Bachus, căruia i s-a prezis că va cuceri nemurirea datorită binefacerilor oferite omenirii, ajutându-o să-și uite grijile datorită alcoolului), a ajuns celebru în toată antichitatea clasică. Herodot IV, 181 - povestește că în acea oază numită Amon, lângă templu era un izvor

numit „Fântâna Soarelui”, din care dimineța la răsărit curgea o apă caldută; la ora târgului apă rece, iar la apus, caldă; către miezul nopții fierbinte, iar când se apropia ziua se răcorea. „La Grande Encyclopédie Française” citează numele a cinci cunoscuți călători moderni, care confirmă povestirea autorilor antici asupra acestui izvor, numit la fel și în zilele noastre. În afară de Bachus, Hercule, Perseu și Semiramida – care a aflat aici că va dispărea din mijlocul oamenilor, prefăcându-se într-o porumbiță; Cresus – care voia să știe dacă va fi învins de dușman; Faraonul Bachoris – căruia i s-a dezvăluit soluția încetării unei epidemii ce bântuia Egiptul; Hanibal, Ptolemeu I, Cezar au fost clienții cei mai vestiți, aproape toți primind răspunsuri pe măsura destinului lor istoric.

Înțelegerea tainică între faraoni și oracol este evidentă. Atunci când Tutmos I a vrut să asigure succesiunea tronului său unei fiice favorite, numită Hat-Sepsut, s-a lovit de opoziția familiei, de ura copiilor de la celelalte soții, de protestul curții, murmurul poporului și de puterea orânduiriilor. Totul s-a liniștit sub puterea magică a oracolului din oază. Regele l-a consultat, iar acesta i-a răspuns după dorință.

Mai târziu, într-o ocazie asemănătoare, a fost regizată o adevărată scenă. Însuși Zeul a coborât de pe soclu și umblând prin altar, l-a ales dintre preoții prezenți pe unul dintre fiii regelui; l-a dus la tronul rezervat suveranului și l-a investit, încredințându-i sceptrul și alegându-i numele regal, Tutmes al III-lea. Se poate bănuie că de la Heliopolis porneau către o oază, odată cu celebrii pelerini străini, porumbei călători care purtau mult mai repede – odată cu vestea sosirii acestor oaspeți, biografia și necazurile care îi frământau.

Cel mai faimos a fost pelerinajul lui Alexandru Macedon care, plecat din Paraetionium, s-a pierdut în deșert. Doar o ploaie căzută în ceasul al 12-lea l-a scăpat de la moarte. Orientându-se după zborul păsărilor care

cunoșteau mult mai bine drumul, a ajuns la templu. Aici, oracolul îl primi pe învingătorul lui Darius, pe cuceritorul Babilonului și al Memphisului așa cum se cuvine:

Vino fiul meu.
Tu care îmi arăți
Atâta dragoste.
Să-ți dau regalitatea
Lui Ra și regalitatea lui Horus.
Toate popoarele și toate religiile
Le vei ține sub picioarele tale.
Toate națiunile unite împotriva ta.
Tu le vei zdrobi cu brațul tău.

Apoi îi dezvălui că nu este fiul regelui Filip – așa cum credea el, ci al lui Zeus. Se înțelege ce mulțumit a plecat de acolo Alexandru. El a hotărât fondarea unei cetăți care să-i poarte numele pe pământul sacru al Egiptului, lângă marea care-i scaldă țărmurile și se întinde până la patria lui scumpă. Cetatea să păstreze și să continue înțelepciunea mileniilor trecute, în fața căreia el a îngenuncheat în Chaldeea și la Amon. Alexandria va realiza cu prisosință dorința celui mai mare și mai credul împărat al lumii.

EVREII

De la ambele mame ale astrologiei: Chaldeea și Egiptul, a supt „poporul ales” credința în stele. Ca popor pastoral, ei au emigrat de bunăvoie cu turmele, în Mesopotamia – 2200 î.e.n. și au fost luați ca sclavi în Egipt între 1700 – 1300 î.e.n. Au redevenit sclavi pentru a doua oară pe malurile Eufratului între 722 – 585 î.e.n. Părintele lor Abraham, care i-a adus pe evrei în Canaan – pământul făgăduinței, a plecat din cetatea Ur, marele centru astrologic chaldeean. Ca stăpân al cetății, era el însuși

inițiat, iar supușii lui admiteau numărul astrologic 7 ca fatidic – săptămâna, candelabrul cu 7 brațe, etc.

După fiecare reîntoarcere din sclavie, numărul practicilor și al credințelor magice și astrologice au crescut. În mai multe locuri, Biblia spune că israeliții ajunseseră să prefere cultul lui Baal și al Astarteei, celui al lui Iehova. Clerul lupta din răspuțeri ca poporul să nu cadă într-un politeism astrologic; îi decretară pe Belzebut – de la Baal – Zebub, pe Astarot – de la Astarteea și pe Belial ca fiind șefii demonilor și interzisă privirea îndelungată a stelelor. Dar partea cea mai interesantă este convertirea lui Moise în tinerețe, urmată de lupta acestuia la maturitate, cu astrologia egipteană. Ultimul dintre cei mai mari monarhi ai Egiptului a fost desigur Ramses al II-lea. După obiceiul curții, fiul regelui Meneftah a fost trimis la învățătură în veneratul templu al lui Amon-Ra din Memphis – la fel ca și alți prinți regali, precum Hosarsif, băiatul surorii lui Ramses. Pe cât era Meneftah de timid, încrezător, mediocru și apatic, pe atât era Hosarsif de ascuns, straniu, pătrunzător și activ. Primul deveni o unealtă în mâinile profesorilor săi, preoții templului; cel de-al doilea, cu voința oțelită, ajunsese în curând să se joace cu probele inițiatice, cu scrierea vulgară și hieratică, cu înțelesurile comune și mistice ale cuvintelor, cu formulele și numerele sacre, cu îndeplinirea minunilor și alcătuirea horoscoapelor.

Ramses informat pe căi ocolite asupra evoluției celor doi prinți și temându-se de un posibil uzurpator al tronului fiului său, hotărî ca nepotul să fie numit preot al lui Osiris și scrib sacru, funcții care îi dădeau o mare autoritate, dar care în același timp, îl îndepărtau de la conducerea statului. Într-o zi Hosarsif, văzând pe drum un soldat egiptean bătând un sclav evreu, se repezi la soldat, îl dezarmă și îl omorî pe loc, dintr-o lovitură. Acest gest nu a avut urmări asupra prințului, deoarece autoritatea dobândită îl proteja; dar între evrei s-a produs o mișcare.

Cu ajutorul lui Iacob - unul dintre conducătorii lor, au atras de partea lor marele preot care fusese milostiv cu unul dintre ei și au organizat o evadare. Într-o noapte convenită anterior, sclavii s-au adunat în afara Memphisului și au fugit conduși de prinț, urmați însă în scurtă vreme de armata egipteană, în timp ce traversau Marea Roșie. Tot ce au luat mai prețios din Egipt a fost încărcat într-un chivot, care era purtat cu schimbul pe umerii tinerilor mai rezistenți.

Ce cuprindea chivotul? Veselă de aur pentru serviciul cultului, un cot - etalonul de măsurat lungimi și alte obiecte sfinte. Este aproape sigur că Hosarsif a abuzat de calitatea de scrib sacru, furând papirusuri secrete despre magie, astrologie și matematici. Odată ajunși la celălalt țărm, evreii s-au simțit în siguranță pe Muntele Sinai. Poporul s-a stabilit o vreme în acel ținut, numit Median, în vreme ce Hosarsif căruia evreii i-au spus Moise, adică „Salvatorul s-a retras la marele preot de acolo - Jetro, un om negru. În arhiva templului din Median, Moise a găsit multe documente importante, pentru studierea cărora a pierdut multe luni; dar în același timp a descoperit farmecele negresei Sefora - fiica gazdei, cu care se căsători.

Geneza - scrisă de patriarhul rătăcitor, a fost scrisă cu hieroglife egiptene, cuvintele având toate cele trei sensuri: vulgar, figurat și simbolic. Cu timpul, cheia înțelesului hermetic, s-a pierdut. Astăzi nu mai cunoaștem prețioasele idei astronomice egiptene pe care le cuprindea cartea. Cu toate cunoștințele sale în științele sacre, Moise încă din Egipt intrase în luptă cu foștii lui dascăli, iar când a luat conducerea evreilor, amenința cu moartea părăsirea zeului lor unic și nevăzut. De asemenea, când poporul - după primirea tăblițelor de pe munte - adora vițelul de aur (în amintirea bouului Apis) și se închina zeităților adorate în captivitate: Belphégor și Astarot, trecu la pedepse dure.

Lupta inițiată de Moise împotriva credinței în zeii

planetari va dura până la dispariția statului evreu, când credința în astrologie – eliberată de constrângerile clerului habotnic, va triumfa și va face din evrei unul dintre principalii factori de răspândire în lume.

PERSIA

Oricine a intrat în Babilon, fie el învins și rob – ca evreii, fie ca învingător și domn – precum persanii, s-a închinat cu smerenie puterii nemărginite a stelelor. Anul 538 î.e.n., în care Persia a cucerit Chaldeea și a pus capăt străvechiului imperiu, reprezintă începutul extinderii astrologiei către răsărit. Cyrus cel Mare – fiul lui Cambise, fondatorul primului imperiu persan își datorează principala cucerire trădării lui Daniel și intrigilor pe care acesta a știut să le țeasă între tron și cler. Armatele persane asediaseră de mult timp masivele metereze ce înconjurau Babilonul, fără speranța vreunui succes. Se pare că din interiorul orașului a apărut o idee. Astfel, persanii au creat o altă albie Eufratului, apele s-au abătut din calea lor iar soldații au pătruns în cetate pe vechiul drum secăt și l-au înjunghiat pe rege. Iată cum învingătorii i-au milostivit pe evrei punând astfel capăt robiei acestora.

Dar acest contact direct nu a făcut decât să mărească volumul legăturilor spirituale dintre Babilon și lumea exterioară, legături care existaseră cu mult înainte într-o formă discretă. Misionarii împânzeau drumurile între cetățile antice într-un mod secret, ducând vești și aducând noutăți. Prin intermediul acestor mijloace, s-a răspândit zvonul despre minunea lui Iosua, cel care a dat Soarele înapoi. Tot pe această cale s-a vorbit despre cultul lui Baal, pe aripile căruia se găsea astrologia, călătorind din om în om și din țară în țară. Chaldeea, Egiptul, Persia și India erau cele mai însemnate locuri de popas.

Influențele rezultante au fost reciproce. De la persanul Akhter sau Astre, s-a format Astarteea și apoi

astru; de la numele preoților persani Magos, grecii au derivat magia... Curios este faptul că pe lângă evrei și chaldeeni, atât persanii, indienii, cât și îndepărtații chinezi, au în tradiție potopul, trimis de zei, pentru pedepsirea oamenilor, pe timpul căruia apele s-au ridicat până în vârfurile munților și din care nu a scăpat decât un singur om cu câte o pereche din fiecare specie de animale.

În orice caz, astrologia și magia introduse clandestin în Persia, au avut o circulație extrem de redusă între marii pontifi. Numai după Cyrus, ele au devenit publice, căpătând o întrebuințare permanentă. Pe timpul lui Xeres – al treilea urmaș al lui Cyrus (adică la numai 50 de ani de la schimbarea atitudinii), funcția de astrolog era obișnuită la curte: însuși regele pierde nopțile, urmărind casele cerului și încercând interpretarea temelor.

INDIA

Atât în India, cât și în Egipt, teologia era o vastă enciclopedie în care intrau cosmogonia sacră, artele pricurtrice – corespunzând forțelor oculte ale sufletului, precum și medicina astrală și chimia transmutației metalelor. Vechea religie a preoților brahmani a suferit o dublă transformare cu 500 ani î.e.n., din partea lui Sidhartha – Buddha și datorită credințelor astrale pornite din Mesopotamia și primite de la persani. Una dintre principalele influențe ale astrologiei, a fost introducerea săptămânii și a preferinței numărului 7. Înainte, indienii aveau ca unitate de măsură a timpului lunația – socotită la 30 de zile, împărțită în 6 părți – trei albe-faste, trei negre-nefaste, de câte 5 zile fiecare. India oferă la schimb magiei, pentru practicile ei, cuvântul său fermecat „karma”.

CHINA

Din India, drumul astrologiei o ia prin Tibet și se îndreaptă către China, Mongolia, Japonia, cuprinzând astfel întreaga Asie. După sosirea sublimei doctrine, în Imperiul Galben se creează - odată cu extinderea budhismului indian (400 - 300 î.e.n.), astrolatria și chiar studiul fenomenelor cerești. Acestea erau vechi de secole pe țărmurile „Imperiului Ceresc”, iar stările sufletești bine pregătite pentru a admite toate prevestirile venite din Babilon.

Date sigure mai vechi de 4.000 î.e.n., nu avem în China. În acel timp, polul nord era aproape de vârful Carului Mare: aceasta este explicația interesului deosebit acordat acestei constelații. Drumul Soarelui a fost luat în seamă de timpuriu, dar, fapt curios, ecliptica a fost împărțită în 28 de semne - în loc de 12! - după zilele de revoluție sinodică ale Lunii. Aproape toate casele cerești definesc animale: Zmeul, Balaurul, Vezurele, Iepurele, Vulpea, Tigrul, Leopardul, Licornul, Boul, Liliacul, Șoarecele, Rândunica, Porcul, Yu, Lupul, Câinele, Fazanul, Cocoșul, Corbul, Maimuța, Yuan-o specie de maimuță, Șacalul, Capra, Căprioara, Calul, Ciobanul, Șarpele, Râma.

Fig. 16 - O veche armilă, care se păstrează în curtea observatorului din Pekin.

Totuși, puterea lui 12 s-a impus în alt chip. Fiecare an, este dedicat unui anumit animal-constelație: Șobolanul, Bivolul, Tigrul, Pisica, Dragonul, Șarpele, Calul, Capra, Maimuța, Cocoșul, Porcul, Câinele. Anul 1944 este al Maimuței, 1945 al Cocoșului, iar când în 1947 se va termina ciclul, va fi reluat în aceeași ordine.

Din „Analele Imperiului”, cu 2850 ani î.e.n., se știe că primul legislator de atunci Fo-Hi, folosindu-se de cunoașterea solstițiilor, a putut fixa calendarul. Analele mai menționează, cu 2460 de ani î.e.n., conjuncția celor cinci planete în constelația Peștilor, Soarele și Luna fiind

de asemenea în conjuncție. Această conjuncție, într-un semn de apă, a fost considerată ca fiind cauza potopului în care cred și chinezii, la fel ca celelalte popoare asiatice. Împăratul a hotărât ca numărătoarea anilor să înceapă de la acest însemnat eveniment în istorie. Sub domnia lui Ciong-Kong a avut loc o eclipsă totală de Soare. Deoarece astronomii curții - Hi și Ho nu au prezis-o pentru a feri poporul de emoții, au fost condamnați la moarte și executați. Această întâmplare care i-a costat viața, le-a adus o celebritate mult mai mare decât ar fi fost capabili să prevestească chiar ei. Nu suntem totuși siguri dacă fiind întrebați ar fi preferat nemurirea, morții imediate. În orice caz, suntem îndreptățiți să credem că împărații chinezi, încă din acea vreme, aveau dreptul de a pretinde o asemenea precizie. Un umorist englez, le-a compus, cam tardiv ce-i drept - în 1894 e.n., un epitaf ce începe astfel:

„Aici zac oasele lui Hi și Ho
A căror soartă a fost tristă...”

De frică, următoarele generații de astronomi de la curtea chineză, care nu uitaseră pățania predecesorilor lor, se grăbeau să anunțe eclipse care nu se produceau niciodată - scuzându-se că astrele s-au răzgândit, decât să riște o eclipsă probabilă. De la tragica soartă a lui Hi și Ho (Cuvier crede că profesiunea de astronom - astrolog, era ereditară în familia lor), nu s-a mai știut nimic deosebit timp de 2 milenii, până în al 20-lea an al domniei lui Ling, împăratul din Teeu - 552 î.e.n. În acest an, după tradiția discipolilor, s-a născut Krong - Te Confucius, dar după calculele astrologice ale celebrului istoric Tșu-și, secolul 13 e.n., această dată nu putea fi exactă, pentru că... în anul 552 î.e.n. s-au petrecut 3 eclipse de Soare - în lunile: 2, 7, 8. Deci...” cum ar fi putut înțeleptul înțelepților Krong-Te să se nască sub o zodie atât de nefastă?”. Iată cum „celebrul istoric” corectează cronicile, pe baza argumentelor astrologice; dar pe de altă parte cât de mare

astronom era, pentru a putea calcula eclipse întâmplătoare cu 18 secole înainte.

Până în secolul 17 e.n., astronomia a rămas în China aproape exact ceea ce era pe timpul lui Hi și Ho, adică astronomie pentru astrologie și astrologie pentru toate nevoile vieții...

MAREA EGEE

Un alt drum spre țărmurile mediteraneene și egeene, au urmat Baal și Astarteea - ce apare când ca o Diană, fecioară severă, când ca o mamă blândă și milostivă, când ca o veneră aprinsă și senzuală. Fenicia, Tyrul, Sidonul, Cartagina și altele au înălțat altare zeului crud al Soarelui, jertfind fructe, vite și copii pentru împlânzirea lui. El, Baal, Moloh, Belzebut, este singurul zeu păgân de care pomenește Biblia; atât de mare îi era prestigiul și răspândirea în Asia mică. El este Zeus al grecilor, Jupiter al romanilor, Ra al egiptenilor, Soarele păgânilor; el este pretutindeni, căci peste tot a pribegit și și-a făcut culcuș astrologia.

Fluviile și mările legau țările de împărății; pe ele alunecau corăbii cu mărfuri prețioase, arme alese, mirodenii îmbălsămate. Printre baloturile grele și funiile ancorelor, se strecurau în tăcere pelerini înfășurați în pânze întunecate care vorbeau puțin și dormeau mai mult ziua. Noaptea se uitau în adâncuri, iar în ochi le strălucea o taină. Ei cunoșteau ceea ce altora le era ascuns, iar pelerinajul făcut spre Babilon era un drum din care se întorceau mult mai pricepuți. Moartea marelui Alexandru a rupt lanțurile care țineau încheștată genethliologia, din cauza tradiției și prestigiului ei milenar. Ea se revarsă acum ca un flux al oceanului peste Media, Capadocia, Libia, Partia, Siria, Palmira, Comagene, Edesca, Antiohia, Cipru, Rhodos, Creta, etc.

Fig. 17 - Horoscopul regal al lui Antiohus din Comagene din 17 iulie 98 î.e.n., născut în constelația Leului în care se aflau în acel moment trei planete: Marte, Mercur, Jupiter și Luna. Acest desen este un exemplu de format ideografic pe care l-au avut horoscoapele înaintea tipului geometric (pe care o vedem în fig.1).

Poeta Bilitis, de pe țărmurile Mării Egee, scrie imnuri Astarteei - secolul 5 î.e.n... din care reiese că în Cipru zeița era considerată Luna, iar cultul ei ajunsese la o dezvoltare și simultan, la o degenerare fără precedent.

IMN ASTARTEEI

Maică necuprinsă, pururea neprihănită
Zămislitoare, tu, cea dintâi născută.
Zămislită prin tine însăși, născută din tine
Și prin tine însământată, Astarteea!
O! Pururea fecundată, fecioară și maică a
Tuturor, neprihănită și desfrânată, curată și
Voluptuoasă, inefabilă, nocturnă, dulce, spumă de
mare!

Tu care dăruiești în taină grația, tu care
Unești, tu care iubești, tu care strecoari
Pofte în sângele fiarelor sălbatice și
Apropii sexele în pădure.
O, Astartee irezistibilă, auzi-mă, ia-mă.
A ta sunt, Lună, și de 13 ori pe
Fiecare an, smulge măruntaielor mele libațiunea
Sângelui meu.

PREOTESELE ASTARTEEI

Preotesele Astarteei fac dragoste când răsare
Luna; după aceea se scoală și se îmbăiază
Într-un bazin mare cu marginile de argint
Cu degetele răsfirate își piaptână părul;
Și mâinile vopsite în purpură, când trec
Prin plete negre, par ramuri de mărgean

Într-o mare întunecată și plutitoare.
Ele nu se rad niciodată, pentru ca triumghiul
Zeitei să le însemne pântecul ca o intrare
La un templu; dar se vopsesc în schimb, și
Se parfumează peste tot.
Preotesele Astarteei fac dragoste când
Apune Luna, apoi într-o sală cu covoare.
Unde arde o lampă de aur, se culcă fiecare
La întâmplare.

Capitolul 5. Lupta pentru existență.

Grecia. Imperiul roman. Lumea creștină

Acum astrologia este formată. Patru milenii de nopți nedormite în temple, pe turnuri, pe piramide, i-au dat o viață trainică. Acum ea a cucerit un imperiu - de la oceanul Pacific la cel Atlantic, trei rase - albă, neagră și galbenă, ard tămâie pe templele ei, trei continente - Europa, Africa, Asia; toată lumea veche stă la picioarele ei. Ea va arăta acum puterea de care este capabilă, căci va avea de dat trei lupta aprige, de trecut trei examene de maturitate, de înfruntat trei forțe, cele mai mari care au existat pe lume. Prima luptă o va purta cu spiritul grec, adică cu cel mai rafinat și mai ascuțit din câte au fost; arma duelului va fi aleasă de adversar: logica. A doua bătălie o va da cu imperiul roman, acela căruia nu i-a stat nimeni în cale și care nu poate suferi o altă domnie în afară de lui. Și de data aceasta arma va fi impusă de adversar, adică cea în care nu l-a întrecut nimeni: gladiul și spânzurătoarea. A treia ciocnire va fi cu creștinismul, adică cu cea mai formidabilă forță a credinței ce a existat; și acum confruntarea va fi dusă pe terenul adversarului, adică pe cel al convingerilor și al fanatismului. Va scăpa cu viață astrologia din aceste trei încercări de moarte? Iată minunea pe care, ca nimeni alta, o îndeplinește.

Duelul logicienilor

Vechimea astrologiei în Grecia. Marii Inițiați. Popularizarea temei natale.

Argumente pro și contra. Astrologia cucerește prin școala din Alexandria.

Data pătrunderii astrologiei în Grecia este intrată demult în istorie - 280 î.e.n.; însă este neîndoielnic că acest an nu trebuie privit decât ca un ultim asalt al valurilor orientale, care au rupt zăgazurile ce se mai opuneau puhoiului. Cu secole înainte, cei mai de seamă greci au băut din fântânile Babilonului și ale Egiptului. Hesiod, Homer, Thales, Heraclit, Pitagora, Socrate, Platon, Hipocrat, Galien, Aristotel - toți au fost maștri mai mici sau mai mari în tainele astrologiei.

Ce se știa, și mai ales ce se credea în Grecia cu 7 secole î.e.n., data pătrunderii primilor greci în templele egiptene? Centrul pământului - imaginat rotund, dar plat - era la Delphi. Zeus, dornic să afle unde este situat centrul lumii sale, dădu drumul la doi vulturi din extreme către mijloc. Păsările au zburat una către alta, întâlnindu-se exact deasupra templului Pythiei, cel mai vestit oracol grecesc.

Plutarh afirmă că deoarece regele Spartei trebuia să fie pe placul zeilor, acestora li se cerea un semn.

„Din 9 în 9 ani, eforii alegeau o noapte foarte clară, dar fără lună și se așezau în tăcere, cu ochii fixați la cer. Dacă observau vreo stea traversând cerul, aceasta avea semnificația că regii lor au greșit față de zei. Atunci, îl suspendau din exercițiul funcțiunii, până când vreun oracol din Delphi, îl repunea pe tron”.

De altfel, nu începeau niciodată un război când Luna era în scădere și uneori chiar când era în creștere. Numai când era plină, se considera că este o zi fastă pentru o asemenea expediție importantă. Iată ce au pățit athenienii din această cauză: „La vestea debarcării perșilor, spartanii au decis să-i ajute pe athenieni, dar nu au putut să o facă

imediat; nu au vrut să violeze regula; au spus că nu vor începe campania decât în ziua în care Luna va fi plină”. (Herodot VI, 106)

Nu mai puțin interesantă este povestea lui Nicias, amintită de trei mari istorici – Plutarh, Tucidide și Diodor.

Acest tânăr făcea parte dintr-o familie atheniană, importantă și bogată. Fiind credincios și superstițios, aducea adesea jertfe la Delos; dăruia cu bucurie o mare parte din avere în numele zeilor și cerea mereu sfaturi ghicitorului casei sale atât în importantele afaceri publice în care înainta treptat, cât și în obișnuitele treburi particulare. Numit general, a condus cu onoare o flotă împotriva Corintului. După câțva vreme, poporul athenian a deliberat public asupra unei campanii împotriva Siciliei. Nicias a urcat la tribună, aducând argumente împotriva acestui război, menționând că atât preoții săi cât și astrologul casei au prevăzut o desfășurare nefastă a evenimentelor. A urmat marele Alcibiade, care l-a combătut pe Nicias. El a declarat că alte oracole văd contrariul. Auditoriul era indecis, neștiind cine are dreptate. Iată că au apărut călători din Egipt, care au înfățișat oracolul de la Amon. „Athenienii vor cuceri Siracuză”.

În fața prestigiului suprem al astrologiei, toți s-au decis imediat. Va fi război și Nicias va comanda oștile, chiar dacă nu crede în victorie. Nicias nu are nicio speranță: nenorocirea este anunțată prin destule semne: corbii au stricat o statuie a lui Palace (care trebuia aurită înainte de plecarea flotei); un om s-a mutilat pe un altar, iar plecarea a avut loc într-o zi nefastă. Înainte de ridicarea ancorelor, ca orice bun general, Nicias a adus sacrificii și a îmbarcat pe vase o întreagă trupă de astrologi, sacrificatori și crainici. În rada Siracuzei, luptele au continuat numai cu pierderi.

Întristat, Nicias a comandat retragerea: imediat Luna s-a întunecat. Astrologii trebuiau să găsească explicația. Ei

au afirmat că eclipsa se opune plecării. Trebuiau să aștepte de trei ori câte nouă zile. Generalul acceptă orbește. Luptele s-au sistat, vasele au stat inactive în port; doar sacrificatorii au avut de lucru de dimineața până seara: zeii trebuiau împlânziți. Această situație este imediat exploatată de siracuzani. Ei închid porțile portului, distrug flota grecească împreună cu toți ocupanții.

Ce au spus athenienii la auzul acestui dezastru? L-au acuzat pe Nicias de credulitate? Nu. Oricine în locul lui trebuia să urmeze oracolul. Nicias avea o altă vină. A ales astrologi proști, care nu știau că în cazul retragerii unei armate eclipsa de Lună este un semn bun, fiind negativ doar pentru un atac.

Astrologia, prin intermediul celor care au învățat-o în templele asiatice și africane, a determinat ca știința greacă să facă saltul brusc de la copilărie la o gândire matură, care a ridicat-o în fruntea civilizațiilor europene.

Thales (624 - 543 î.e.n.) a fost primul din cei 7 înțelepți greci plecați la învățătura înaltă din Egipt și Asia Mică. Îndeosebi la Sardes a învățat știința cerului după concepția babiloniană. Încă de pe când se afla în Egipt, a ajuns celebru prin măsurarea înălțimii piramidelor doar cu ajutorul unui baston, fără să se cațere pe monument. Reîntors în patrie, a răspândit cunoștințele de geometrie și astronomie căpătate peste mare, fondând școala ioniană (un triunghi înscris într-un semicerc este drept; teorema triunghiurilor asemenea, ca și adevărata cauză a eclipselor).

Influența eclipselor în istorie merită un studiu aparte. Lupte intermitente se dădeau între lidieni și mezi, fără ca soarta să se decidă în vreo direcție. Atunci, pentru ca războiul să se termine, a fost hotărâtă o bătălie decisivă. Lidienii au ales ziua prorocită de Thales - 585 î.e.n., deoarece calculele matematicianului îi arătau producerea unei eclipse de Soare. În ziua aleasă, armatele s-au întâlnit, dar în timpul măcelului, lumina de pe cer pieri.

Înspăimântați, mezii o luară la fugă, în vreme ce lidienii, avertizați, se luară după dușmani nimicindu-i.

O altă eclipsă s-a produs în timpul asedierii Siracuzei - 310 î.e.n., de cartaginezi. Siracuzanii au vrut să deschidă porțile și să se predea înspăimântați. Comandantul, tiranul lor Agatalos, s-a arătat la fel de mare psiholog, pe cât era de războinic. El a afirmat în fața întregii oștiri, că astrologii i-au explicat situația: eclipsa este un semn rău pentru asediatori, nu pentru asediați. Înțelegând că zeii sunt de partea lor, chiar dându-le de știre, Siracuzanii au preluat ofensiva, câștigând în fața cartaginezilor.

Un al doilea inițiat al grecilor a fost nemuritorul Pitagora. Insula Samos era vestită în tot arhipelagul Mării Egee prin bogăția, comerțul și cultura ei. Polycrate o guverna cu blândețe și se putea lăuda în fața oricărui tiran grec că înțelege artele, științele și că le protejează cum se cuvine. În anul eclipsei lui Thales - 585 î.e.n., cel mai bogat argintar al orașului s-a îndrăgostit de tânăra și frumoasa Parthenis. După nuntă, la care a curs din belșug vinul lui Chios, miere primăvărată și lapte de capră, tinerii căsătoriți au plecat în luna de miere la templul din Delphi. Întrebată, Pythia le răspunse proaspeților înșurăței: „veți avea un fiu care va fi folositor tuturor oamenilor, în toate timpurile.

Dacă ne gândim la tabla care îi poartă numele, prezicerea nu putea fi mai nimerită. Copilul născut curând - 584 î.e.n., creșcu voinic; el răspundea cu multă chibzuință și se vedea că va ajunge un înțelept, deoarece pierdea nopți întregi ca să privească bolta și să înțeleagă figurile constelațiilor. Vestea existenței minunatului copil al negustorului de inele ajunse până la urechile lui Polycrate. Acesta îl chemă la curte spre a se încredința singur de cele auzite; rămase uimit de atâta înțelepciune și hotărî ca tânărul să fie trimis la învățătură în Egipt, pe unde călcase și înțeleptul Thales.

Pitagora primi un papirus de prezentare la curtea

faraonului Amasis; fu suit pe o corabie comercială care tocmai se îndrepta către gurile Nilului și după o călătorie liniștită, se înfățișă înaintea puternicului faraon. Amasis privi flăcăul și ascultă citirea papirusului; dădu urmare cererii și preoții templului Neith-Isis din Memphis se îngrijiră de instruirea și inițierea oaspetelui în cunoașterea secretelor divinului Toth.

Tânărul rămase să învețe 22 de ani, ajungând treptat atât de departe, încât marele pontif Sonchis îl chema uneori la el pentru a-i întări ambiția.

Știința numerelor și arta voinței sunt cele două chei ale magiei; Ele deschid toate porțile universului. Acestea erau vorbele rostite solemn și răspicat pe care le auzea Pitagora, care ajunsese la fel ca preoții lui Isis. Preluase vorba, veșmântul și obiceiurile lor. Poate că nici nu mai credea că se va întoarce în insulă. Cum putea părăsi pământul care îl ocrotise atât de primitor și unde învățase involuția spiritului după moarte? Veni însă o zi când pământul sfânt al Egiptului a fost invadat de barbarii persani, plecați după jaf și împinși de crudul Cambise – demn fiu al lui Cyrus. Atunci Pitagora a văzut fără altă posibilitate decât de a-și încleșta pumnii, cum sunt omorâți maestrul lui venerați; cum papirusurile cele mai prețioase sunt arse, iar templele cele mai vechi, pângărite.

La retragerea hoardelor au fost luați ostatici mari dregători și pontifi. Pitagora le-a împărtășit soarta în aceste vremuri grele, ca și în zilele bune care trecuseră; fu luat odată cu prizonierii și dus în captivitate în Chaldeea – ajunsă provincie persană după Cyrus. Prizonierii au intrat cu respect în cea mai mare metropolă – Londra lumii antice, în Babilon. Cetatea era înconjurată de un brâu înalt de ziduri pietruite, late cât două care unul lângă altul. Împrejmuirea avea 85 km.

Fig. 18 – Pitagora.

Zei s-au îngrijit de sărmanul prizonier. Clerul templului Bel, l-a primit ca pe un frate într-o înțelepciune; inițierea începută la Memphis a fost continuată aici, unde astrologia și magia aveau rădăcinile cele mai adânci. În altarele lipsite de ferestre se lumina dintr-odată și apoi brusc lumina se stingea. Cum era posibilă această minune? Magii numea „leu ceresc” un foc imaterial care arde ca trăsnetul, și „șerpi” niște săgeți luminoase ca fulgerul – pe care știau să le mânuiască după voie, pentru a lumina întunericul sau pentru a le arunca în capul cuiva prefăcându-l în scrum.

Când a scăpat din surghiun, Pitagora avea părul alb, iar vorba venea rar ca de la un bătrân înțelept ce era. S-a întors în insulă – patria Samos, de unde plecase în tinerețe, plin de vise și înflăcărare. Acum se întorcea tăcut, închizând în sine înțelepciunea lui Bel și a lui Toth. Mama sa, buna Parthenis îl aștepta singură, căci tatăl său plecase pe drumul cunoscut sufletelor pământești. Orașul s-a plecat în fața filosofului, deschizându-i o carieră politică. Dar un om care a citit și socotit o viață întreagă în umbra templelor reci, care a stat de strajă la răsăritul tuturor planetelor, nu se putea împăca deloc cu clevetirile din Agora, cu gălăgia din port sau cu intrigile invidioșilor. Își vându casa părintească și pământul. Strânse aurul, o luă pe bătrâna mamă și plecă tocmai în Grecia mare, la Crotone. Acolo a inițiat o școală, în care tinerii aristocrați învățau tainele transmise oral și sub prestare de jurământ că nu vor divulga aceste secrete. Inițierea se făcea treptat și cu precauție. Cei care nu păreau a fi destul de siguri sau nu aveau o viață austeră, favorabilă dezvoltării spirituale, erau îndepărtați.

— Soarele, propovăduia magistrul, rămâne în urmă față de stele cu 4 minute sau un grad în fiecare zi.

— Pământul este rotund și izolat în spațiu – aflau

discipolii de pe treapta a doua; iar Luna înconjurându-l, eclipsează câteodată lumina Soarelui.

— Cele 7 note ale heptacordului corespund celor 7 culori componente ale luminii solare; celor 7 planete și celor 7 moduri de existență; ele sunt reproduse în cele 7 sfere și în cele 7 stadii de dezvoltare ale foetusului; după care urma dezvăluirea misterelor celor de pe treapta a treia.

— „De-a lungul timpului fără de sfârșit, Dumnezeu clădește lumea geometric” - auzeau numai câțiva privilegiați.

— Numerele au puteri magice: „1” este însuși Dumnezeu, căci din el se trag toate, așa cum din el a fost creată lumea; „2” - reprezintă dualitatea dintre spirit și materie, bine și rău, viață și moarte; „3” și „4” - sunt numere perfecte, căci primul este Sfânta Treime, iar celălalt reprezintă cele patru elemente primitive, din care derivă toate corpurile materiale: apă, foc, pământ, aer; „7” - este magic căci este suma a două numere perfecte (3 + 4), el reprezintă unitatea dintre divinitate - 3 și omenire - 4; numărul „10” este sublim, căci fiind egal cu suma celor patru numere perfecte (1 + 2 + 3 + 4 = 10), conține toate principiile cosmosului. Dar nimeni nu poate ști tot ce se șoptea matematicienilor de pe ultima treaptă, cum erau Filolaus, Archytas sau Lysis.

Acest mister între fiii nobililor, putea fi ușor luat ca o primejdie pentru popor. Neliniștit, partidul popular năvăli în școală, distruse clădirea, îi împrăstie pe discipoli și îl goniră pe bătrânul periculos. Pitagora s-a retras la Metaponte, unde nu a mai vorbit nimănui și unde în curând (500 î.e.n.) a dus cu sine o întreagă comoară, pe care omenirea a muncit secole de-a rândul să o redescopere.

Datorită caracterului tainic al învățământului pitagoreic, astrologia nu s-a răspândit și a rămas în continuare necunoscută grecilor. Pe de altă parte, învățătura secretă a trecut din gură în gură, printr-o pleiadă de înțelepți, de care Grecia nu a dus lipsă niciodată. Din când în când, un înțelept lua drumul sudului sau estului, pentru a reînnoi moștenirea lăsată de Thales și Pitagora. După care a fost reluat firul învățăturii orale secrete de la om la om. Socrate i-a transmis-o lui Platon, Divinul lui Aristotel, Stagiritul lui Alexandru, fiul lui Filip, care a mers până la Indus, pentru aflarea și îndeplinirea oracolelor cerești.

Fig. 19 - „Turnul Vânturilor” din Athena, construit de Andronic Cyrrhestes, în secolul I î.e.n... poate fi considerat unul dintre primele institute meteorologice. Pe cele 8 fețe ale turnului - înalt de 12, 10 m, se află basoreliefuri reprezentând oameni ca simbol al vânturilor. Înăuntru se găsește o mare clepsidră, care arată ora publică, iar deasupra un Triton înșurubat pe o morișcă ce arăta direcția din care bătea vântul.

Când Alexandru Macedon a deschis porțile Orientului, astromancia a năvălit ca un roi de albine peste insulele și coastele Mediteranei. Atunci a avut loc schimbarea. Din secretă, astrologia a devenit publică; din dogmatică, experimentală; din sacerdotală, laică; din autoritară, controversată.

Berose chaldeeanul și Manethon egipteanul de Sebenytos - circa 260 î.e.n., au divulgat secretul strigând întregii lumi taina păzită de milenii. Ambii au fost sperjuri și trădători; au furat pentru a vinde; au abuzat de încrederea căpătată și de funcțiile încredințate pentru a îndeplini sacrilegiul; amândoi fiind preoți și arhivari ai templelor sacre astrologice - Bel din Babilon și Amon din Heliopolis, unul a scris cartea pentru a o răspândi, iar

celălalt a deschis o școală pentru a divulga oricui taina încredințată.

Berose, după ce scrisese una dintre cele mai bune istorii ale chaldeenilor (sunt autori care susțin că Berose istoricul nu este același cu Berose astrologul), folosind cele mai prețioase documente din pivnițele templului Bel, a plecat la Athena unde i-a uimit pe athenieni, ca și pe învățați, cu preziceri care se îndeplineau întocmai. Drept recunoștință și admirație, i s-a ridicat o statuie în Gymnaziu (Athena), care avea limba lucrată în aur „din cauza divinelor lui preziceri” – Pliniu. După puțin timp, Berose a deschis o școală publică în insula Cos, unde discipolii – printre care și Antipater – au năvălit din toate părțile.

Iată una dintre prezicerile lui, care dacă încă nu s-a îndeplinit, are tot timpul s-o facă în viitor! „Pământul va lua foc când cele 7 planete vor fi în conjuncție în Cancer și va fi acoperit de un nou potop, când fenomenul se va repeta în Capricorn „(semnele tropicelor).

Dacă la orientali teoriile cele mai absurde și neînțelese erau primite de oamenii simpli drept profund înțelepte, spiritul dialectician al grecilor, le supunea pe toate la teribila probă a discuției în contradictoriu. Astrologia a fost și de această dată la înălțime; a părăsit neîntârziat turnul de aur și fildeș în care era ținută de întreg orientul și a intrat cu încredere în piețe, în agore și în foruri, unde înfruntă atacurile și răspunse cu aceeași vigoare. Prin această tactică, astrologia nu numai că și-a asigurat viața, dar în același timp a prilejuit o uriașă revoluție în istoria cugetării: a popularizat, a laicizat și a dat un caracter rațional științei. Logica greacă a forțat tradițiile confuze și sacerdotale asiatice să devină un ansamblu de doctrină unitară și coordonată.

Fig. 20 – Două constelații: Cassiopeea și Vizitiul cum erau văzute în secolele trecute. Este ciudat că și poporul

român a văzut pe cer, la prima constelație, care de fapt are forma de „W”, tot un tron – motiv pentru care la noi Cassiopeea se numește „Scaunul lui Dumnezeu”.

Prima lovitură de tun a tras-o renumitul Eudoxiu din Knidos, matematician, astronom și vestit medic. Minte ascuțită, pozitivist, el nu putea admite ceea ce nu era dovedit. Astfel că declară falsă întreaga astrologie iar prezicerile ei le catalogă drept mincinoase. Mănușa aruncată a fost ridicată de un adversar demn de o cauză mai bună, de divinul Platon!

„Adevăratul astronom – scrie el în „Despre Republică” – nu poate fi acela care cultivă astronomia „În felul cum o face Eudoxiu...”; aceste speculații nu pot fi înțelese imediat de orice persoană, și cere o putere de pătrundere neobișnuită”.

Într-un cuvânt, Platon îl face pe Eudoxiu un prost care nu poate pătrunde înțelesul ascuns al fenomenelor, și se mărginește numai la aparențe. De altfel astrologia se va răzbuna crunt pe Eudoxiu. Celebrul Sistem al Lumii întocmit cu atâta trudă de astronomul din Knidos, pentru a corespunde cât mai mult mișcărilor observate la planete, a fost părăsită de lumea savanților în urma efemeridelor „Observațiuni pe 1903 ani”, aduse de Calistene din Babilon.

Odată ostilitățile deschise, au urmat schimburi de focuri neîncetate, de-o parte și de alta.

— Dacă astrele influențează omul, această acțiune nu trebuie să fie continuă? Situația cerului schimbându-se continuu, pronosticul mai este posibil?

— Momentul hotărâtor este al nașterii sau al concepției copilului?

— Doi gemeni au întotdeauna și în mod necesar aceeași soartă? Oare cei născuți în același timp cu Platon și Alexandru au aceeași soartă?

— Invers. Când Miltiade doboră mii de perși în lupta

de la Marathon, înseamnă că toți acești oameni s-au născut în aceeași oră, sub aceeași zodie?

— Sextus Empiricus, medic și filosof, denunță, într-o lucrare de 10 volume, falsitatea horoscoapelor, atrăgând atenția că, din cauza refracției atmosferice, astrul ce apare la răsărit în momentul nașterii, este în realitate încă sub orizont. Iată și o altă obiecție meșteșugită a lui Sextus. Tot ce se întâmplă în viață are trei feluri de cauze: 1-fatalitatea (precum viața și moartea), 2-hazardul (precum câștigul sau pierderea la loterie) și 3-liberul arbitru (precum căsătoria sau divorțul).

Orice prezicere care privește fenomenele din prima categorie este inutilă, căci efectele lor nu pot fi evitate; fenomenele din categoria a doua, nu pot fi prezise, căci atunci nu s-ar mai datora hazardului; în sfârșit, nici evenimentele din a treia categorie nu pot fi prezise, căci ele, depinzând de bunul nostru plac, noi putem oricând să încalcăm prezicerea.

Iată atâtea motive de lungi discuții și controverse!

Dar, privind bine, și astrologii au înțeles aceasta din primul moment; totul nu se reducea decât la speculații teoretice și la cereri de modificări de metode (deci la progresul „artei”), iar nu la desființarea ei. Argumentul ultim, experimental, le lipsea și unora și celorlalți. Horoscoapele greșite la naștere, creau partizani pentru momentul concepției și invers. S-a ajuns chiar și la o cale de mijloc: momentul concepției influențează sănătatea trupească, iar momentul nașterii colorează portretul moral și intelectual.

Deoarece din 4 în 4 minute aspectul cerului se schimbă, nu este de mirare că doi gemeni pot avea vieți diferite.

În ce privește obiecția refracției, astrologia a transformat-o într-un titlu de glorie. A căutat să deosebească orizontul real de cel aparent și să alcătuiască tabele de răsărit real, ceea ce, trebuie să recunoaștem, e

mai mult decât o jucărie.

Dar, lăsând la o parte orice alte considerente, dacă un horoscop nu se îndeplinește, cauza nu este falsitatea doctrinei ci - se zicea - insuficiența metodei și inabilitatea operatorului.

Fig. 21 - Vestitul astronom Ptolemeu, din școala alexandrină - 14 î.e.n... cel mai mare astrolog al antichității, autorul vestitului „Almagest” - Megalis Sintaxis, care a fost privită ca o Biblie astronomică și astrologică timp de 1200 ani.

Divinația cerească forma însă un subiect mult prea vast și prea arzător ca să poată rămâne măr de discordie numai între doi adversari izolați, oricare ar fi valoarea lor. În curând ea ajunse tema de luptă a celebrelor școli filosofice grecești. „Academia”, stoicii, „Portica”, s-au declarat partizane, apărătoare și colportoare ale științelor stelelor; cinicii, epicurienii, scepticii, adversarii și detractorii ei. Diogene cinicul spunea: „filosofia și medicina i-au făcut pe oameni cele mai înțelepte animale; divinația și astrologia, cei mai nebuni; superstiția și despotismul, cei mai nenorociți”.

Lupta a fost aprigă, dar rezultatele au început să încolțească. Cel ce se îndoiește de toate, cel ce neagă mereu, este mai repede părăsit de mulțime decât șarlatanul care promite orice și care atrage prin parfumul necunoscutului și al misterului. Atacurile se răreau, slăbeau în intensitate, pe câtă vreme numărul credincioșilor sporea. Rațiunea, obosită să alerge încontinuu după un adevăr ce rămânea mereu sub orizont, rușinată de a nu putea proba falsitatea unor influențe tot atât de greu de susținut, pe cât de greu de combătut, cedă pasul credinței oarbe a mulțimii. Decadența Athenei, ca centru cultural și ridicarea pe prima treaptă a școlii din Alexandria Egiptului, coincide cu biruința deplină a astrologiei în lumea greacă. Pământul îmbibat de milenii

cu superstiții, era cea mai potrivită brazdă pentru a primi și crește floarea veche babiloniană, altoită în Peloponez. Cetatea marelui împărat, credulul Alexandru, a fost cuibul preferat în care a sălășluit și a prins aripi de vultur, astrologia. Acolo au trăit și au strălucit cei mai vestiți învățați ai lumii vechi. Hisparc, cel mai de seamă astronom, Aristarch din Samos, cel care a găsit distanța de la Soare la Lună și a susținut sistemul heliocentric (!); geometrul Menelaus; medicul Claudiu Galien; Apolonius din Perga, geometrul conicelor și al excentricelor mobile; Ptolemeu Claudiu, inventatorul trigonometriei; Eratostene, care a socotit mărimea pământului atât de bine, cum numai de 200 de ani încoace s-a putut calcula exact. Aici s-au scris tratate mistice, opere nebuloase, încurcate sau meritorii (precum celebra Tetrabiblos), care au devenit cărțile sfinte ale clerului astrologic pentru următoarele 15 secole. Aici s-a strâns și s-a prelucrat materialul primei sinteze ale științei umane (Megalis Sintaxis), reprezentând cea mai de preț comoară a gândirii antice. Aici a fost biblioteca (arsă de două ori în decursul istoriei), pe frontispiciul căreia scria: „vindecările sufletului”. Aici, în cetatea lui Alexandru, cele mai renumite nume ale antichității științifice au ridicat steagul astrologiei și au devenit apărătorii ei neînfricați împotriva lumii romane - a forței - sau a lumii creștine - a fanatismului.

Lupta împotriva forței

Din Grecia, astrologia se strecură pe nesimțite în Italia. Câți doritori de glorie și bani, câți imitatori ai lui Beros, câți aventurieri au trecut Adriatica? Care a fost primul? Dar cel din urmă? Când anume? Aceste întrebări au rămas fără răspuns. Ceea ce știm este că în secolul II e.n., ne trezim cu toate piețele, forurile, circurile, bâlciurile, mahalalele și cheiurile orașelor și porturilor

romane gemând de nenorociți anonimi, care numiți „chaldeeni” sau „matematicieni” vindeau pentru un preț derizoriu horoscoape trecătorilor. Printre alți șarlatani care dădeau cu zarurile, ghiceau după fumuri sau păsări, desigur că ei nu ar fi cucerit niciodată imperiul și Capitoliul dacă pretorul Corneliu Hispallus (în 139 e.n.) nu le-ar fi oferit șansa de a-i martiriza. Acesta, închipuindu-și că o idee poate fi ucisă cu sulita, a ordonat expulzarea „chaldeenilor” din Roma și chiar din întreaga Italie. Aceasta a fost suficient pentru ca patricienii și mai ales matroanele, la întâlnirile lor selecte să se întrebe ce este cu noua artă a misteriosului Orient. „Cel mai bun mijloc de a face să progreseze un sistem nesănătos este de a-l persecuta fără a-l combate”, zice cu toată dreptatea Bouche Leclerck. Dacă autoritatea romană, rigidă și neînduplecată a declarat război astrologilor, aceasta nu însemna că după lăsatul nopții, fiecare nobil în parte să nu cheme vreun „matematician” pentru a-și descoperi viitorul. Moda cea nouă a fost curând statornicită, punându-i în umbră pe vechii magicieni, care luptau zadarnic împotriva curentului.

Pe cât de rapidă a fost infiltrarea astrologiei în peninsula italică, pe atât de fulgerătoare a fost ascensiunea ei, de la zdrențele cerșetorului la purpura imperială. Iată că peste noapte, Cezar, însuși marele Cezar, a devenit „vestit astronom”. Urmărea singur mersul planetei Venus, deoarece se credea urmaș al Zeiței. Când a fost în Egipt la oaza Amon, și-a cerut horoscopul, iar la întoarcere chemă din cetatea Alexandriei pe astrologul Sosisgene pentru rearanjarea calendarului roman. Acesta fixă anul la 365 zile iar din patru în patru ani a adăugat o zi, anul devenind „bisextil (așa cum se cunoaște în „vechiul stil).

Când Cezar se ducea către senat, unde a fost răpus de pumnalele conjuraților, acesta nu a ținut seamă de semnele rele, deoarece purta la gât un horoscop prezicător

de glorie.

La nașterea lui Octavian, nepotul lui Cezar, un senator i-a întocmit tema natală, încredințându-l că va moșteni tronul.

Ajuns împărat, August și-a luat ca sfătuitor un înțelept, pe Theogene, care îi dicta conduita după mersul astrelor.

Poetul astrolog Marco Manilio a scris sub domniile lui August și Tiberiu, vestitul și voluminosul poem didactic „Astronomicon”, punând la îndemâna oricui știința nou sosită.

Tiberiu - al doilea împărat, a avut parte de horoscopul alcătuit de Scribonius, care îi prezisese de la naștere treapta la care va ajunge. În viață, a învățat singur regulile expuse de Manilio, pentru a nu fi înșelat de alți astrologi în privința recunoașterii celor care îi voiau tronul. Furius Scribonianus a fost deferit tribunalului, acuzat și condamnat la exil „pentru a fi întrebat astrologii asupra datei morții împăratului”. Imediat senatul roman a ordonat expulzarea chaldeilor. Pentru mulți împărați, astrologia nu era folosită decât ca un mijloc de guvernare; iar Decretele care se dădeau pentru persecuția, expulzarea și suprimarea astrologilor pot fi privite ca monopolizarea în mâna autorității a unui mijloc atât de prețios de conducere.

Ambițioșii își legitimau drepturile și filiațiunea pe baza horoscoapelor, în vreme ce femeile doreau să intre în grațiile curții, ajutate de sfaturile magilor. Emilia Lepida (din cea mai bună familie) a fost acuzată de „otrăvire, adulter și întrebări criminale adresate astrologilor în privința casei lui Cezar” (în speță Tiberiu); iar Lellia - rivala Agripinei la mâna împăratului, este acuzată de cea din urmă „de a fi întrebat astrologii și magicienii asupra căsătoriei prințului”.

Fig. 22 - Tema astrologică numită „planisfera

bianchinis". În cercul interior se văd constelațiile polare: Ursa și Dragonul. În cercul următor sunt figurate semnele celor 12 animale ale „dodecaoros”; zodiacul ocupă cercul următor, urmat de un al doilea zodiac asemănător primului. Câte trei figuri în picioare în stil egiptean, așezate deasupra fiecărui semn, reprezintă decanii. Tema mărginită de busturile celor patru vârste (dintre care numai una s-a păstrat), a fost găsit pe Aventin și se află păstrat la muzeul Louvru.

Tiberiu l-a chemat într-o zi pe astrologul Thransyllus, despre care auzise numai lucruri bune. Acesta nu a ezitat să îi prezică tot felul de fericiri și victorii. Deoarece împăratul a bănuț că Thransyllus este un șarlatan lingușitor, l-a întrebat la sfârșit cu un zâmbet mascat: „Pentru că ești atât de destoinic, mi-ai putea spune cât timp mai ai de trăit?”. Astrologul înțelese amenințarea din această întrebare. Păstrându-și tot sângele rece, ceru îngăduința să-și refacă tema natală, pentru a o cerceta mai exact. Deodată, începu să strige cu un aer îngrozit: „Chiar acum sunt amenințat de un mare pericol. Tiberiu, încântat de pătrunderea și prezența lui de spirit, îl luă sub aripa sa ocrotitoare. La 68 ani, s-a retras pe insula Capri, unde în cei 11 ani cât mai trăi, înconjurat de prieteni și astrologi, a urmărit noaptea planetele în mersul lor neîntrerupt, uitând de vechii zei cerești și de noile griji pământești.

Această atenție pe care o acordau împărații credinței chaldeene, nu a întrerupt șirul persecuțiilor la care legea romană o supunea. Chiar în timpul lui Tiberiu, o mulțime dintre astrologi au fost executați, iar unul numit Pituanus, a fost aruncat de pe o stâncă în prăpastie. Sub Claudiu, urmașul lui Tiberiu la purpura imperială, au urmat noi „Senatus Consultus” atroce, dar tot atât de nefolositoare, ca și cei dinainte. Tacit spunea:

„Cărțile lor sunt prohibite; dacă erau descoperite, erau arse în public și posesorul lor deportat dacă făcea parte dintr-o familie bună, în vreme ce prostimea era

omorâtă. Dar astrologii sunt o rasă de oameni care îi trădează pe cei puternici, îi amăgesc pe ambițioși și care, mereu urmăriți, vor rămâne veșnic în societatea noastră”.

Juvenal adaugă:

„Cel care a fost exilat de mai multe ori, devine celebru. Lumea are încredere în arta celor care cu mâna stângă sau cu dreapta au zornăit lanțurile și au fost închiși mult timp. Dacă nu a fost niciodată închis, este un om oarecare. Dar dacă a văzut moartea de aproape, dacă a scăpat ca prin urechile acului de stâncile prăpastiei Serif, este foarte căutat de cei mulți”.

Fig. 23 - În lucrarea sa „Cometografia”, astronomul-astrolog Hevelius, desenează aceste forme ciudate de comete. Aceste astre apăreau în ochii oamenilor înfricoșați cu săbii de foc sau globuri aprinse.

Crudul Nero nu a fost mai puțin superstițios. Perceptorul din tinerețe al prințului - stoicul Cheremon, este cel ce a scris despre influențele cometelor; el se intitula „scrib sacru” al zeilor din Alexandria. Astrologul favorit de mai târziu al lui Nero a fost Babilus, un om din cale afară de priceput. Când apărea pe cer o cometă care anunța moartea împăratului (aceasta fiind doar afirmația lui), găsea tot el numaidecât mijlocul să-și scape stăpânul. Își sfătui împăratul să omoare cât mai era vreme un personaj ilustru de la curte în locul lui. Rețeta se dovedi bună... minunea se produse... cometa îl lăsa în pace pe împărat!

De altfel, îndemânarea lui Babilus fu dovedită încă o dată, când putu împăcatra tradiționala prezicere aurispices cu arta cea nouă, interpretând horoscoapele combinate - din stele și măruntaiele animalelor. Atâta înțelepciune îl făcu să supraviețuiască teribilului său tiran și să-i rămână moștenire lui Vespasian.

Vitellius - urmașul efemer de câteva luni al lui Nero,

îi proscrise la rândul lui pe astrologi, dar aceștia erau deja deprinși cu persecuțiile. Ei răspândiră un pamflet anonim în care anunțau: „Împăratul nu va vedea sfârșitul lunii”. Moartea lui a întârziat față de prezicere cu numai câteva săptămâni și toți se corectară: „astrele au prezis că nu va vedea sfârșitul anului”.

Vespasian, detronându-l pe Vitelius, îl chemă imediat pe Babilus, atât de folositor lui Nero și continuă persecutarea astrologilor, ca și a celor ce continuau să alege în lumina lor, păstrând doar pentru sine foloasele științei milenare. O cometă sosi nechemată în timpul domniei lui; după regulile artei, ea prezicea nenorocire tronului. Vespasian însă nu se lăsă impresionat, ci declară liniștit: „Această stea cu coamă nu mă privește; ea îl amenință mai degrabă pe regele părților, pentru că el are păr, pe când eu sunt chel. Este o atitudine curajoasă ce se potrivește cu cea avută pe patul de moarte când, învingându-și agonia, se ridică din pat pentru a putea spune: „Un împărat trebuie să moară în picioare”.

Fig. 24 - Altarul astrologic de la Gabies, văzut de sus și din lateral. Conform vechii concepții babiloniene, romanii atribuiă fiecăruia din cei 12 zei principali, câte o lună a anului și câte un semn zodiacal. Partea centrală concavă servea probabil drept cadran solar. Pe margine sunt sculptați: Jupiter cu trăsnetul, Minerva cu casca, Apolo, Neptun cu tridentul, Vulcan, Mercur cu caduceul, Ceres, Vesta, Diana, Marte, Venus, Eros. De jur-împrejurul altarului sunt podoabe cu semnele zodiacale care însoțesc atributele zeului planetar care i-au fost asociate: bufnița Minervei cu Berbecul; porumbelul lui Venus cu Taurul; trepiedul lui Apolo cu Gemenii, etc., până la delfinul lui Neptun cu Peștii. Această valoroasă piesă antică, este păstrată în muzeul Louvru.

Desigur în decursul timpului, s-au ridicat împotriva chaldeenilor mințile luminate ale istoricului Tacit, consulului Caton, filosofului Favorinus, naturalistului

Pliniu... Dar când cel mai virtuos dintre împărați, însuși stoicul Marc Aureliu crede, cine îi mai ascultă? Cu tot secretul păstrat, știm că împăratul i-a chemat în secret pe astrologi, pentru a afla motivul indiferenței Faustinei. Va fi aflat el că un tânăr gladiator era de vină? Chaldeeianul Iulian, alcătui pentru împărat un manual de astrologie militară - 174 e.n.

Într-o bună zi, înfuriat pe un astrolog care nu își cunoștea bine meseria, l-a întrebat cu un glas amenințător: „de ce gen de moarte crezi că vei muri, nenorocitul? Voi muri de frică, a răspuns acesta. Minți, reluă împăratul, vei muri imediat de o moarte violentă”. Înșfăcat de doi legionari, se și văzu târât spre locul de execuție, când întorcându-se strigă: „Seniore, ordonați să mi se ia pulsul și se va vedea că am febră”. Această prezență de spirit îl înveseli pe monarh și îi scăpă viața.

Traian și Adrian au fost aspri cu astrologii, ca și cu toate celelalte specii de ghicitori, dar odată cu dinastia romană a împăraților sirieni, inaugurată de Septimus Severus - 194 e.n., astrologia, protejată pe față de auguștii săi orientali, a scăpat de frica legilor ce o asupreau, ajungând oficial la cârmă. În timpul luptelor sale Severus a mers ca într-un pelerinaj la Babilon, vizitând Egiptul, de unde a strâns multe cărți sfinte ale vrăjitoriei și ghicitului, pe cele îndoielnice închizându-le într-un beci. A vizitat mormântul marelui său înaintaș Alexandru și a dat ordin să fie camuflat în așa fel încât nimeni să nu îl mai găsească. Tânăr fiind, auzise că unei matroane, Iulia Doamna, i se prevestise prin tema natală că va ajunge împărăteasă. Ambițiosul general se grăbi să se căsătorească cu ea pentru a-și asigura urcarea pe tron și trebuie să recunoaștem că faptul a avut loc.

Alexandru Sever, împărat la 14 ani, a mers și mai departe: a încurajat științele și divinația, instituind catedre plătite de stat pentru profesarea acestora, astfel ca auspicia și astrologia să se transmită sub adevărata lor

formă, nu sub cea coruptă printr-o colportare liberă și necontrolată. În această perioadă, patricienii romani au plătit gras prezicerile; iar matroanele nu s-au putut decide nici pentru întoarcerea unei vizite, până nu au obținut mai înainte o consultație.

Când a început decadența în lumea latină, și a apărut scepticismul în zeii Olimpului și ai Parnasului, în ce se mai putea crede decât în stelele și în planetele de sus, pe care oricine le putea vedea, apropiindu-se și depărtându-se între ele? În 321 e.n., printr-un ordin împărațesc, a fost fixată definitiv săptămâna de 7 zile și repausul obligatoriu duminica. Din Roma, această diviziune de 7, s-a răspândit în toate ținuturile vecine: Spania, Germania, Britania, Galia. Odată cu ea, astrologia și-a întins aripile peste întreg imperiul. Ideea a biruit forța; spiritul a învins materia.

Lupta împotriva credinței

În ziua în care imperiul universal al Romei s-a făcut fărâme, atunci când zeii latini și greci cad în uitare, când oracolele de la Delphi, din oaza Amon și din Olimp au amuțit; când ziua de mâine era nesigură, când cerul se întuneca de nori barbari veniți de la răsărit, în ce se mai putea crede? În noua religie care se revărsa ca un torent din Asia, sau în stelele nemuritoare? Iată una dintre cele mai arzătoare lupte date în istoria omenirii vreodată, deoarece ambele credințe nu pot conviețui: existența uneia pretinde dispariția celeilalte.

Creștinismul propovăduiește mila și iertarea păcatelor de la bunul și unicul Dumnezeu, în vreme ce astrologia admite destinul creat și impus omului de armata zeilor planetari; primul acordă credincioșilor liberul arbitru, astfel ca în cea de-a doua viață să poată fi pedepsiți sau răsplătiți, după faptele și meritele lor

(Sfântul Efrem afirmă: „dacă Dumnezeu este drept, El nu poate crea astre genethliace, în virtutea cărora oamenii ar deveni în mod necesar păcătoși sau cucernici”), pe câtă vreme cea de-a doua, susținând fatalitatea acțiunilor, îl lasă pe om indiferent la ceea ce urmează în viața de apoi. O conciliere sau un compromis între aceste două poziții bine definite și ireductibile este de la bun început imposibilă.

Astrologia nu poate, din unghiul ei, accepta preziceri posibile, ci numai irevocabile. A-i admite omului posibilitatea îndeplinirii a doua acțiuni contrarii, înseamnă a citi pe cer și ceea ce se va întâmpla și ceea ce nu se va întâmpla! Aceasta sau moartea astrologiei este tot una! Creștinismul, din unghiul lui, nu poate admite un destin hotărât cu anticipație. Întregul cult ar deveni iluzoriu; orice rugăciune „o consolare a unor spirite bolnave”.

Creștinismul, negând predestinarea nu îi putea opune însă o argumentare logică solidă. Citind cu atenție scrierile părinților bisericii, de la Sf. Augustin la Sf. Toma, se simte că doctrina lor este șovăitoare în această privință. Totul se reduce la întrebarea: se poate sau nu prezice viitorul? Dar istoria Vechiului Testament este plină de tălmăciri și oracole. Iosif și Daniel își explică visele și toți profeții anunță viitorul. Cunoașterea anterioară a Venirii lui Mesia, este o dogmă admisă de Biserică, care nu mai poate fi înlăturată. Deci viitorul este hotărât de Dumnezeu, iar omul îl poate afla. Cum? Prin revelație divină nemijlocită de obiecte - zice biserica; prin horoscop, cu ajutorul stelelor - afirmă astrologia. Diferența nu are valoare atâta vreme cât este formală, fondul fiind comun.

Atunci care mai poate fi vina omului în fața unui destin imuabil? Aici teologia nu poate scăpa dintr-o gravă dilemă: sau omul are liberul arbitru să aleagă între bine și rău - Dumnezeu știind dinainte ceea ce el va alege și atunci libertatea este numai aparentă; sau Dumnezeu nu știe ceea ce va hotărî omul și atunci El nu mai este

atotștiutor. În vreme ce biserica se lupta să armonizeze libertatea individuală cu prerogativele Providenței, astrologia senină susținea simplu teoria fatalității.

Dar când fanatismul religios se lovește de o erezie milenară, discuțiile nu pot rămâne pe câmpul azuriu al ideilor pure. Eretismul roman, îmbibat de zei și astre, îi lovi pe creștini prin cele 10 persecuții, în care mii de fiare au lins în circuri sângele martirilor; în care torțe vii au luminat colinele Romei; în care un popor de credincioși a intrat în catacombele fără aer și lumină. Dar credința în Dumnezeu a triumfat „cu moarte pre moarte călcând. Lumea a văzut cea de-a doua față a medaliei. Templele dorice și corintice de marmură și granit au căzut; statuile lui Fidias și Praxiteles și-au pierdut capetele și au fost îngropate. Sf. Vasile și Sf. Augustin au aruncat trăsnete asupra ghicitorilor, constituțiilor apostolice și a altor concilii ecumenice (din Laodice 336; Aries 314; Toledo 400; Agde 505; Orléans 511; Braga 561; Auxerre 570; Nargonne 589), condamnând astrologia și afurisindu-i pe cei care o practică. Îngerii rebeli – se predica de pe amvoane, l-au învățat pe Cham și deci pe oameni, astrologia și farmecele. Acum, este rândul chaldeenilor să fie persecutați și să devină martiri; este rândul lor să sufere și să se ascundă în unghere, în pivnițe și în misticism. Dar odată cu astrologia era periclitată întreaga știință antică. Gnosticii din Alexandria și Atena – ultimele cetăți ale filosofiei astrale s-au ridicat la fel ca un șarpe lovit de moarte. Păgânii răspundeau cu mândria urmașilor unui trecut glorios, unei științe milenare, unui prestigiu imperial. Creștinii atacau cu patima neofiților, cu fanatismul bigoților. Blestemul lui Tertulian, aruncat magilor, astrologilor și otrăvitorilor, a răsunat în tot evul mediu.

Odată cu înălțarea pe tronul Bizanțului a credincioșilor crucii, amenințările s-au transformat în fapte. Edictele lui Constantin cel Mare, urmate de cele ale

fiului său Constanțiu, au deschis seria represiunilor sistematice împotriva păgânilor - 313 e.n. Atunci, vestitul avocat Julius Furnicus Maternus, și-a părăsit roba și clientela, luând pana pentru a susține astrologia. Imensa pledoarie „Mathesis”, în opt volume, scrisă sub cei doi împărați, este un monument de abilitate avocățească, pentru salvarea unui celebru condamnat la moarte. Pentru a-i scăpa de pedepse pe confrății care răspundeau întrebărilor puse asupra situației statului și vieții Cezarului, Furnicus inventează ad-hoc, teoria că destinul lor nu este previzibil. Însă garda imperială își înmulțea eforturile pentru a descoperi delictele interzise. Denunțurile nu încetau, arestările nu mai aveau sfârșit, închisorile nu mai aveau locuri.

Să observăm însă că în chiar aceste zile, cele mai negre pentru astromancie, aceasta a fost atacată mai ales pentru că se ocupa de chestiuni interzise: ceea ce nu este doar o recunoaștere indirectă, ci și un omagiu mascat, pentru că este crezută și capabilă să răspundă. Pe de altă parte, iată nu în situația paradoxală în care un instrument, monopolizat la început de guvernare a ajuns să-i fie exclusă imixtiunea în afacerile publice. Totuși, nici în această situație echitabilă, cât de cât tolerantă clanul nu putea fi împăcat cu adoratorii planetari. Ei doreau detronarea lui Constanțiu și reintroducerea pe față a păgânismului.

Criza ia proporții; conjurații devin atât de mulți încât armata alcătuită din grupuri de popoare și secte, îl proclamă ca împărat pe cel mai cult, mai fanatic și mai îmbibat de elenism dintre ei, pe Julian Apostatul, cel care a fost creștin și care l-a renegat pe Iisus, pentru a se întoarce la planete și la zeii păgâni - 361 en. Inițiat în mistere de Edeusis și Maxime de Theurgis, discipolul școlii din Atena; practicând el însuși tot felul de divinații, reînflori cultul lui Venus, al lui Mercur, și al lui Baal - Zeus - Jupiter. În guvern se instalară filosofii și astrologii. Când

împăratul căzu rănit mortal într-o luptă cu Sapor – regele persilor, luă un pumn de țărână și aruncându-l spre cer strigă: „ai învins, galileanule”.

Reacția creștinismului a fost teribilă. Fără acțiunea moderatoare a lui Jovien, un pogrom fără precedent ar fi trimis în neant mase întregi de genethliaci. Profesorii lui Julian sunt executați; școala din Atena desființată; iar cea din Alexandria arsă de fanatismul mahomedan, care se vedea încolțit de un pericol asemănător.

Dar cei mulți și proști, continuau să creadă în orice și cu predilecție în stele: ei reprezentau o forță peste care nu se putea trece. Cei puțini și culți, cei îmbibați de clasicism și mitologie, erau susținătorii dibaci și periculoși ai temelor natale; lor nu li se putea lua cuvântul decât odată cu capul. În aceste timpuri întunecate, biserica nu a permis în afara Bibliei ca manual științific, decât scrierile lui Aristotel, în care astrologia este ascunsă mai mult decât oriunde de un vâl. Dar spiritul mereu neliniștit și cercetător al oamenilor, nu se putea împăca numai cu ceea ce le permiteau teologii. Dorința de studiu și de experimentare, nu-și putea găsi refugiul, decât în practica magiei și genethlialogiei.

Dar iată că păgânii se apără tocmai cu arma adversarului, cu Biblia! Este scris textual că Dumnezeu a creat lumea, zicând: „Să fie lumini pe firmamentul cerului, astfel ca ele să fie semne (ale viitorului) și (diviziuni de) timp”? Iată un argument care oferă o punte de legătură. Astele nu hotărăsc, ci sunt numai semnele celor ce se vor întâmpla. Treptat, chiar la Părinți, s-au zărit slăbiciuni. Și cel mai aprig luptător – Sf. Augustin, apreciază: astrologia este o revelație diabolică, dar de multe ori, admirabil de adevărată! Tot el adaugă în altă parte: pământul se învâртеște prost, având axa înclinată din ziua în care Adam a fost alungat din rai și pedepsit să-și câștige hrana cu sudoarea frunții.

Înclinația axei aduce cu sine formarea și succesiunea

anotimpurilor, deci pierderea primăverii veșnice.

Cel mai mare teolog al bisericii din Apus a fost cu siguranță Sf. Toma d'Aquino. Cine ar crede? El a trecut aproape la vedere de partea adversă, căutând să împace cele două teze. Începe timpul în care „erudiți astronomi” ajung episcopi, arhiepiscopi sau cardinali, cum este cazul lui Pierre d'Ailly, 1350 - 1420 e.n., prelat francez și teolog celebru, partizan înfocat al influențelor astrale (de curând s-a atras atenția într-o teză de doctorat, prezentată facultății catolice din Lille, asupra prezicerii lui d'Ailly, bazată pe un horoscop în care afirma că în 1789 va fi o mare revoluție). „Infernul, Purgatoriul și Paradisul lui Dante, pravoslavnicul poem de răsunet universal, este străbătut de duhul anatemitat. Poetul își mărturisește credința în astre cu prețul pierderii mântuirii sufletului:

O, glorioase stele; O, univers plin de mari virtuți, de la care eu recunosc totul, oricare mi-ar fi infernul

(O, glorioase stele, o, lume pregnantă

Di gran” virtù, dal quale io riconosco

Tutto, qualche și sta il mio ingegno) - paradisul XXII,

112

Curând, ultima tranșee a fost cucerită. Scaunul Sf. Petru devine binevoitor cu astrele și protectorul adoratorilor acestora. Iată-i pe Leon al III-lea, Silvestru al II-lea, Honoriu al III-lea, Clement al IV-lea și Urban al V-lea, prietenii chaldeenilor, cel puțin la fel de mult cât au fost Sf. Denis, Sf. Malachie sau Sf. Nicefor. În 1623, marele consiliu al cardinalilor s-a întrunit la Roma, pentru a-l alege pe noul Sfânt Părinte al lumii catolice. Dar fusese deja făcută o prezicere: „noul Papă nu va trăi nici 6 săptămâni”. Toți electorii știau această prevestire și toți credeau în ea, așa că nimeni nu dorea succesiunea. În cele din urmă cardinalul Barberini s-a oferit. Plin de bucurie, consiliul îl alege; Barberini devine Papă, dar precum era de așteptat, numai pentru o lună!

Se înțelege că în fața acestei situații, partida este

pierdută. Bisericii nu-i mai rămâne decât să încline steagul și să primească șerpi străini în casă. Pe zidurile unei catedrale italiene este pictat zodiacul (pe vârful sulitelor din biserica Serbești din Câmpulung Muscel, se văd o stea, Luna și Soarele), iar triada babiloniană s-a prefăcut în Sfânta Treime. Nașterea lui Iisus este cunoscută de trei magi astrologi, care sosesc conduși de o stea (despre această stea s-a scris incredibil de mult. Cine era ea? Kepler și Ideler au calculat că în anul 7 î.e.n... a fost o mare conjuncție între Jupiter și Saturn. Lumina lor reunită a dat impresia unui puternic astru necunoscut. De altfel, și pe alte căi s-a ajuns la concluzia că nașterea Domnului Nostru Iisus trebuie situată cu 7 ani înainte, întreaga cronologie fiind eronată - anul 1944 ar trebui să fie 1951 de la nașterea Domnului. Alți astronomi cred că steaua magilor ar fi fost o novă; unele păreri înclină către o cometă).

În secolul al IV-lea, crăciunul a fost fixat pe 25 decembrie, pentru că la acea dată se celebra în antichitatea păgână solstițiul de iarnă - Sol Natalis Invicți, nașterea Soarelui neînvins. Sărbătoarea rusaliilor este la 7 săptămâni după paște; postul cel mare are 7 săptămâni, catolicii au 7 sacramente, cunosc 7 rugăciuni ale Tatălui Ceresc, lumea a fost creată în 7 zile și se împarte în 7 ore canonice, săptămâna creștină are tot 7 zile, ca și cea chaldeeană.

Fig. 25 - O alegorie creștin-astrologică, în care se caută o îmbinare armonioasă a celor două credințe opuse. Paradisul plin de sfinți, este o sferă care înconjoară zodiacul ceresc.

Clement al V-lea a ordonat prin bula papală „de Magistris” ca în „Universitățile din Paris, Oxford, Bologna, Salamanca, să fie savanți catolici care să aibă cunoștințe suficiente ale limbilor ebraică, greacă, arabă și chaldeeană”.

Acum situația este limpede. Astrologia a câștigat și cel de-al treilea război - cel mai lung, mai greu și mai sângeros. Din acest moment, nu se mai află nimeni în fața ei. O așteaptă zile de glorie.

Capitolul 6. GLORIA

Mongolii. Arabii. Spania. Răspândirea în Europa.
Anglia. Germania. Italia. Franța. Aventurierii.

Acum astrologia domnește ca o regină. Nimeni nu îi mai contestă suveranitatea. Școlile grecești, ale dialecticienilor iscusiti, au dispărut în negura timpurilor; imperiul roman, al legiunilor neînfrânte, este o amintire a istoriei; creștinii neîmpăcați sunt acum buni prieteni: o admit în biserică, o introduc în universități, o primesc în palate. Europa, din secolul XIII înainte, este în întregime cucerită. Asia, însă, nu a fost niciodată pierdută.

Marea moștenire a Chaldeeii au împărțit-o cu lăcomie mongolii, arabii, evreii. Toți au contribuit la dezvoltarea astrologiei, au aprins cu făclia lor torțele vecinilor și le-au împărțit din belșug comoara fără fund și fără de preț a cunoștințelor astrale.

Dar ceea ce poate face un singur om dintr-un popor și cu acest instrument din întreaga lume nu ne pot spune pe deplin nici Alexandru Macedon, nici Napoleon Corsicanul, căci atât grecii cât și francezii nu au așteptat venirea acestor cezari pentru a cunoaște ce este patria și gloria nemuritoare. Ceea ce a făcut Ghengis Khan din cetele răzlete de vâcari incuți ale mongolilor răspândiți pe mii de kilometri, primitivi, fără conștiința unui trecut și fără un ideal comun, nu are asemănare pe tot întinsul globului. Astăzi, în iurtele de piei peticite și afumate, în jurul focului de noapte, un popor decăzut adoarme în sunetele alăutei, ce repetă la nesfârșit povestea unui trecut glorios, când Ghengis Khan trăia... O! pe acel timp,

În acea vreme toți tinerii aveau un cal și un arc cu săgeți, iar șirului de căruțe ce însoțea „Hoarda de Aur” i se vedea numai începutul, sfârșitul nu.

În trei ani de lupte câștigate, Khanul Temugin, cel care domnea la „Nisipurile Negre” (Kara Korum), își câștigă faima printre conducătorii de triburi mongole. Venise timpul să se solidarizeze toți văcarii și să-și caute un loc, căci era foamete mare. Chiar laptele de iapă se găsea greu. Sfatul cel mare al șefilor (Curlitaiul) trebuia să aleagă unul dintre ei, care să-i conducă (1206). Cine ar fi putut să o facă dacă nu Temugin? Atunci un ghicitor, care se afla în roata mulțimii din jurul cortului Khanilor, îmbrăcat după moda astrologilor acelor locuri, cu pălărie înaltă de catifea și pelerină galbenă aruncată pe umeri, ieși cu îndrăzneală înainte strigând:

— Prințul ales va trebui să poarte numele de „Ghingis-Ha-Khan”, adică cel mai mare împărat sau împăratul neamului omenesc, căci acesta îi este rangul prorocit de stele. Țipete de bucurie și aprobare răsunară în piepturile Turcomanilor, Naimanilor, Mongolilor, Merchiților, Uigurilor, Cheraților și tuturor neamurilor care se aflau de față și care intrau în slujba lui Temugin, pentru cucerirea pământului.

Ghengis primi numele, armă hoarda cu cele de trebuință, dar mai ales nu uită să ia cu sine pe înțelepții cei mândri, înfășurați în largile pelerine galbene, pe cei care știau leacurile bolilor, leacul reventului și drumul planetelor. Prima dată, Ha-Khanul aruncă hoarda în China. Zidul cel mare a căzut, orașele au luat foc, armatele împăratului galben au pierit. Nimeni nu cuteza să îl înfrunte, cu excepția unui prinț demn, ce răspundea limpede, tare și cu îndrăzneală, cu toate că era captiv. Aceasta se putea numai pentru că albise noaptea în turnul său plin cu globuri de bronz, sferturi de cerc și calcule asupra Lunii. Când Ghengis se retrase din China a luat cu el numai ce era de preț pentru el: tezaurele din Peking și

din celelalte orașe făcute scrum, precum și pe înțeleptul Ie Liu Ciu Tai.

După China, urmă gloria distrugerii regatului Gusleac (mai târziu imperiul lui Tamerlan), împărăției lui Ala Edin-Mahomed șahul lumii islamice, țărilor Indiei, răsăritul Europei. Țipetele și horcăielile miilor și poate sutelor de mii de sfâșiați în lupte nu au atins urechile Khanului Ghengis, dar cele șapte cuvinte: „E vremea să se pună capăt măcelului”, spuse încet și muzical de Ie Liu Ciu Tai, fură auzite și ascultate.

Acțiunea umanitară a învățatului astrolog a fost dovedită și în alte rânduri. Când Chitaiul îl sfătui pe Khan: „Ai cucerit călare o mare împărăție, dar nu o vei conduce tot de pe cal!”, acesta pricepu că un înțelept poate fi tot atât de folositor ca și tunurile. Iar când Ghengis s-a întors din nou către țara fraților galbeni, le Liu se grăbi să spună: „Dacă măcelărești pe acești oameni, cum vor mai putea ei să aducă servicii fiilor tăi?”. Numai atunci bătrânul cuceritor căzu pe gânduri. El a înțeles în sfârșit că nu țărâna arsă și goală este țara pentru un împărat ca el, ci adevărata împărăție este omul înfrățit cu pământul, cu natura întreagă, cu cerul universului. Atunci se auzi din gura autocratului un răspuns neașteptat către un serv prins în război, către un chitai la fel ca miile pe care le ucisese.

— Bine! Fii stăpânul acestor supuși și slujește-mi copiii cu credință!

— Toți se uitară la Ogotai, la Tu-Lui, la Giagatai și la ceilalți fi ai Khanului, căci zilele tatălui erau numărate.

După aceste cuvinte, nu a trecut mult timp și Khanul muri. Acum a venit ziua cea mare a astrologului. Autoritatea și înțelepciunea lui salvă de la dezmembrare enormul imperiu mongol, rămas fără conducător. I-L-C-T forță pe fiii marelui dispărut să recunoască pe Ogotai șef. Dar fatalitatea imediată nu a putut decât să fie amânată. Urmașii marelui Khan, toți ascultători ai verdictelor

planetare, unii cu capitala în China, alții tocmai pe Volga sau spre Persia, nu mai aveau o conducere unitară. Pe la 1400, un nou soare răsare pentru imperiul mongol: Timur-I-Lang, cunoscut sub numele Tamerlan cel Șchiop. Acest demn urmaș al marelui Ghengis i-a fost rival în totul: în cuceriri, în credulitate și mai presus în cruzime. Dacă Ghengis a ars Pekingul, Samarkandul, Bukhara și alte vestite cetăți bogate, Timur pârjoli pe lângă Bagdad, Delhi, Damasc, tot pe atât de numeroase metropole ce au existat odinioară. Dacă primul omora tot ce întâlnea în cale, cel de-al doilea se desfăta privind la Bagdad o piramidă înălțată din 90.000 capete tăiate neted pe sub bărbie, iar la Delhi a ordonat să fie sugrumați 100.000 de prizonieri, într-o singură zi. Ei bine, omul care credea că aceste cruzimi nu sunt suficiente pentru gloria sa, omul numit cu groază „bestia mongolă” sau „sângerosul fanatic”, era cel mai pasionat protector al artiștilor, al savanților, al literaților și un îndrăgostit de astronomie! Aceasta poate fi adevărat? Niciodată, dacă... dacă nu s-ar fi amestecat superstiția și prin ea folosul ce se putea trage. Cum acestor cuceritori le lipsea măsura în tot ceea ce doreau sau înfăptuiau, Timur a trimis la învățătură, în academiile științifice fondate de el (în orașul său natal Kech și în Samarkand - splendid reclădită) o mulțime de peste 150.000 oameni deodată. Atâta pasiune pentru cultură este mai periculoasă decât cea mai puternică otravă! Ea omoară cele mai adânci instincte criminale ale unui geniu distructiv. Nu mai departe decât Chah Rokh, fiul lui Timur și moștenitorul vastului imperiu, a moștenit de la tatăl său numai pornirile cele nobile, în timp ce cuceririle sale au fost numai în cărți, cu care să-și completeze biblioteca. Așa a fost nu numai cu Chah Rokh, dar cu toți urmașii „Celui din urmă Căpitan al Lumii” (Khanii Sabruh, Ulugh Beigh, Huseyin Baykara, Babur și Djellal-an-dine-Mohammed-Akbar. Ultimul, strănepotul lui Tamerlan, împărat mongol al Indiei - 1542 - 1556 - 1605 - este cel care a ordonat

publicarea celebrei lucrări intitulată „Ayin-Akbary” sau „Instituțiile lui Akbar”).

Din toată această dinastie de astrologi, întâietatea o deține Mohammed-Taragai-ben-Sharok (1395), cel supranumit Ulugh-Beigh. Din copilărie, se aruncă cu o furie mongolă și cu o ardoare de oriental asupra matematicii și astronomiei, materiile necesare astrologiei. El știa – și câtă dreptate avea – că un urmaș al celor mai vestiți Khani, numai ca savant va mai putea figura în istorie. În cetatea sa de reședință, Samarkand, construiește (1420) una din minunile Asiei: un colegiu pentru savanți lipit de un observator uriaș, cu trei etaje. A rămas în amintirea generațiilor de arabi mărimea instrumentelor folosite acolo. Neavând posibilitatea obținerii preciziei prin finețe, ei o atingeau prin mărime. Astfel, pentru măsurarea gradelor, minutelor și poate a secundelor de arc, s-a construit un sfert de cerc, a cărui rază era de 60 m. Acest lucru părea atât de incredibil, încât astronomii moderni îl consideră un basm. Însă, s-a dezgropat la Samarkand palatul și mormântul lui Tamerlan, precum și resturi din controversatul sfert de cerc. Fiecare grad avea un arc de trei sferturi de metru! Atrăși prin salarii princiare, peste o sută de savanți, folosind mijloace de măsurare atât de precise, alcătuiră celebrele tabele ale pozițiilor astrelor, numite ale lui Ulugh, apreciate secole după aceea (aceste tabele, întocmite pentru meridianul din Samarkand, dau pozițiile Soarelui și planetelor, evaluează precesia echinoxului după schimbarea polului și dă înclinația eclipticii pe ecuator).

Pentru ce s-ar fi ostenit atât și ar fi făcut o astfel de risipă, dacă nu pentru interesul propriu? Astrele l-au răsplătit din plin. Ele l-au prevenit pe Ulugh că Abdallatif, fiul său cel mare, îl va detrona. Imediat tatăl, uitând că fatalitatea nu poate fi ocolită, ci cel mult atrasă, își îndreptă afecțiunea către Abdalaziz, cel de al doilea fiu. Cel căzut în dizgrație, temându-se să nu piardă

sucesiunea, a pornit război împotriva tatălui său. Ulugh fugi în Turkestan, dar avu proasta inspirație să se întoarcă în Samarkand, unde acum domnea fiul său. Acesta s-a prefăcut că-l primește cu bucurie pe tatăl său, dar numai pentru trei zile, pentru ca în a patra să îl asasineze, împreună cu fiul preferat. Iată că și această predicție s-a adevărat.

Dacă despre mongoli mai puteam spune multe, în schimb despre arabi vom spune un singur cuvânt: întreaga lor istorie este împletită atât de strâns cu astrologia, încât ele nu pot fi despărțite. De la început Mahomed, cucerind Meca, a înconjurat în frunte cu idolii de șapte ori templul Kaaba, înainte de a pătrunde în interior, unde primul său gând a fost să-i nimicească (Arabii povestesc că la nașterea lui Mahomed, îngerii au îndepărtat cu torțe de lână copilul duhurile rele; ceea ce s-a văzut printr-o ploaie de stele și bolizi. Dar copilul nu era încă perfect purificat. Într-o zi, arhanghelii Mihail și Gavril i-au întrerupt joaca; i-au scos inima din piept, i-au curățat-o și i-au așezat-o apoi la loc. La moartea profetului, ca și la sfârșitul lui Constantin, al lui Atila sau al împăratului Valentin, istoricii timpului nu uită să pomenească de apariția vreunei comete.): Coranul acceptă fatalismul astrelor; steagul verde poartă cornul Lunii și steaua Profetului. În orice perioadă, califii caută horoscoape iar cărturarii le cultivă. Până la sfârșit, cele două noțiuni: astronomie și astromancie, la arabi înseamnă aceeași idee.

Filiațiunea astrologiei arabe este certă. Școala de medicină și astrologie de la Djondei – Sapor (Persia), continuatoarea tradiției chaldeene, înființată sub urmașii lui Alexandru și care a rezistat peste un mileniu furtunilor, a fost mult timp singurul focar științific din lumea arabă (când Justinian a împrăștiat grupul de la Athena – 529, filosofi școlii grecești și-au găsit refugiul aici).

Se știe că arabii se lăudau cu traducerea mai multor lucrări direct din chaldeeană, dar ei au luat știința de unde

o puteau găsi pe timpul lor, adică de la autorii greci.

Avântul științelor a fost început de califul Al-Mamun - născut în 776 la Bagdad, urcat pe tron în 813 și mort în 834; fiul celebrului Harun-al-Rașid. Acest Ludovic al XIV-lea al arabilor, a angajat un mare număr de învățați pentru a-i traduce pe antici, controlându-le lucrul în ședințe săptămânale, ținute la palat. Atunci au fost retipărite „Elementele” lui Euclid și „Marea Sintaxă” a lui Ptolemeu - evanghelia astrologică a evului mediu, cunoscută până astăzi mai ales sub numele ei arab - Almagesta. Califul a ordonat ridicarea observatoarelor de la Bagdad și de la Kasium, precum și măsurarea mărimii Pământului (prima a fost făcută de Eratostene, din școala alexandrină; iar cea de-a doua este cunoscută din Istorie).

Meritele lui Al-Mamun ne apar mult mai mari, dacă ne gândim că în Europa, în secolele 8 - 10, științele erau aproape sugrumate de prigonirea creștină. De asemenea, lui trebuie să-i fim recunoscători pentru păstrarea multor opere ale antichității, scăpate de la pieire prin traduceri arabe. Știința mahomedană, oricât de plină de superstiții, de astrologie și de magie - a fost singurul licăr de lumină în noaptea acelor secole; a fost tăciunele rămas din focul antic, de la care s-a putut aprinde la vremea potrivită făclia Renașterii.

La fel cum un bulgăre de zăpadă ce se rostogolește pe costișa unui munte, crește singur cu cât ajunge mai departe, în același fel, vibrația produsă de Al - Mamun în mediul propice al lumii arabe, a crescut de la sine, însutit de amplitudine. Traducerile din siriană, indiană, greacă și alte limbi erau nenumărate; un fel de universități - numite Madrasa s-au înmulțit ca iepurii. După Nisabur și Korasan au apărut: 11 la Meca, 44 la Alep, 76 la Cairo, 126 la Damasc... În ele se învăța algebra, filosofia, medicina și cu precădere alchimia și astrologia.

Următoarea poveste adevărată ne arată starea de spirit din acea vreme, într-o lume pestriță, în care știința

se împletea cu șarlatania. Filosoful evreu Jacob-Al-Kendi a pus rămășag cu un vestit doctor musulman, că este capabil să ghicească două cuvinte scrise de acesta pe un pergament, fără a le vedea. Califul Al-Mamun îi primi într-o ședință solemnă pe cei doi rivali, pentru a le fi martor și arbitru neutru. Nu s-a putut afla niciodată prin ce minune Al-Kendi a spus două cuvinte identice cu cele scrise pe sulul pecetluit cu grijă. Victoria era câștigată, dar pândea răzbunarea. Discipolii bătrânului doctor musulman jurară moartea celui care l-a făcut de râs în fața curții, pe maestrul lor venerat. Într-o seară Al-Bumasar – cel mai fanatic dintre ei, cu un cuțit ascuns în mânecă, se furișă spre casa evreului Al-Kendi. Cel ce știa totul, deci și cele ce i se pregăteau, ieși în pragul case sale strigând asasinului ce se apropia: „Aruncă-ți pumnalul, iar eu te voi învăța astrologia!” La un asemenea noroc, Al-Bumasar nu se aștepta. Era dovedit că numai aici, la Marele Filosof, putea spera să afle taina cea mai prețioasă. Târgul se încheie imediat. Al-Kendi, în perioada ce urmă, îl făcu pe Al-Bumasar „prințul astronomiei secolului său”.

Iată una dintre prezicerile acestui prinț: „creștinismul va dura de trei ori mai multe secole decât religia Profetului”.

Dintr-o istorie completă a astrologiei arabe, trebuind să cuprindă toate numele astronomilor lor – adică o listă incomensurabilă, îi vom aminti aici doar pe cei cu merite științifice deosebite.

Gia Far ibn Muhamed al-Balkhi Abu Ma shar (886, centenar, cunoscut în Europa sub numele de Al-Bumasar, tânărul fanatic de care se pomenește mai sus, a scris opere astronomice și astrologice cu un răsunet imens în lumea latină și bizantină a evului mediu.

„Ibd al’ Aziz ibn „Othman al Qubisi, zis Alcabizio, este principalul scriitor arab din secolul 10, ale cărui opere au fost traduse și retipărite în întreaga Europă (Veneția, Paris, Colonia...) de peste 10 ori timp de 6 secole.

Albatenius (+ 929) cel mai celebru astronom arab, avea observatorul la Meca (?). Meritele lui sunt pe măsură: a rectificat sistemul lui Ptolemeu în mai multe puncte; a redus excentricitatea orbitei solare, constatându-i deplasarea perigeului; a determinat oblicitatea eclipticii pe ecuator; a măsurat durata anului tropic; a perfecționat teoria lunii și a planetelor; a îndreptat efemeridele lui Ptolemeu, publicând el însuși altele noi care îi poartă numele.

Când Egiptul a trecut sub domnia califilor Fatimiți, astrologia a făcut primul pas în cel de-al doilea marș triumfal pentru cucerirea Europei. Este drept că Omar a făcut greșeala să incendieze faimoasa bibliotecă din Alexandria - 641 e.n. (atunci s-a spus: „dacă aici se găsește ceea ce este scris în Coran, biblioteca este inutilă; dacă are ceva contradictoriu, este periculoasă. Și într-un caz, și în celălalt, poate fi arsă.”), dar urmașii lui au reparat pe cât posibil această pierdere. Când planeta Marte (EI Kahr, victorioasă) trecu la meridianul locului - 969 e.n., piatra fundamentală a cetății Cairo, noua metropolă a lumii islamice, a fost pusă. Fatimiții și-au instalat aici reședința, unde s-a construit înainte de toate, palatul Califului și observatorul astrologilor. A urmat școala, cu o bibliotecă a cărei zestre a depășit repede 1.000 de manuscrise (cantitatea enormă pentru acele vremuri) plus două globuri cerești, dintre care se presupune că unul era lucrat de însuși Ptolemeu.

Din Egipt, prin Tripolitania, Tunis, Algeria, Maroc, știința puse piciorul în Europa, pășind în Spania. Aici, califatul din Cordova a fost mai strălucitor decât cel din Cairo, iar înțelepții de pe lângă curțile din Alcazar și cele patru Alhambra rivalizau în renume cu cei din Bagdad.

Astrologia nu putea circula în Peninsula Iberică numai printre arabi și evrei, lăsându-i neatinși pe spanioli și portughezi. Poporul, burghezimea, nobilimea și suveranii au fost curând molipsiți. În Portugalia, Ioan al II-lea și

Emanuel s-au înconjurat de magi, iar pasiunea pentru astrologie a lui Alfons al X-lea (1226 – 1252 – 1284), rege în Leon și Castilia, a determinat un important eveniment cultural al Spaniei. Avid de știință, Alfons a ajuns, cu ajutorul profesorilor arabi, unul dintre savanții timpului său, căpătând renumele de „EI Sabio” (înțeleptul). La observatorul ridicat de el lângă Toledo, mai mult de 50 de savanți, astronomi-astrologi aparținând celor trei religii, trudeau nopțile în determinări de poziții, căci regele le dăduse o misiune clară: alcătuirea unor tabele cu poziția astrelor mai bune decât ale lui Ptolemeu sau Albatenius. În patru ani au cheltuit peste 400.000 ducați, ceea ce reprezenta o avere enormă. Tabelele numite „Toledane” sau „Alfonsiene” au apărut în teascurile de la Veneția (1483) și au avut un succes care a întrecut cu mult propria lor valoare

(principala lor calitate rămâne determinarea lungimii anului; 365 zile, 5 ore, 49 minute, 16 secunde – mult mai bună decât valorile anterioare – care nu întrece cele mai bune determinări moderne decât cu 26 secunde). Pe lângă diferitele tabele anexe (de sinus, de oră, etc.) s-a adăugat, bineînțeles, nelipsita latură pur astrologică, de preziceri.

Flăcările ce ardeau în peninsula spaniolă luminară întunericul de pe continent, atrăgând spiritele dornice de cultură ca pe fluturii de noapte. Care era nivelul științific din Europa dinaintea anului 1.000? Științele reduse la coaja lor superstițioasă, amestecate cu o mulțime de vestigii ale practicilor păgâne, erau afundate în ocultism de severa persecuție a creștinismului. Mințile superioare, nemulțumite să se bălăcească într-o mocirlă interzisă, fără orizont, au găsit alinarea mult dorită alergând în țara maurilor, a libertății de gândire și a științelor experimentale.

Din mulțimea celor care s-au instruit în Spania, întorcându-se apoi acasă, alegem ca față reprezentativă pe călugărul Gebert (sau Gerbert). Acest fiu de sclav, născut

în Franța, pe la 940, era prea însetat de cunoaștere pentru a putea fi mulțumit cu cele ce i le spunea maestrul său Albon. Când contele Borel, care tocmai pleca în Spania, îi lauda știința arabilor la care mergea, tânărul benedictin îl rugă să-i permită să-l însoțească. După trei ani de învățătură, Gerbert s-a întors maestru în Geometrie, mecanică, astronomie și alchimie. În acele vremuri nici nu era nevoie de atâta erudiție pentru a fi privit ca necromant și vrăjitor. Totuși, calitățile superioare ale călugărului îl promovară încet în ierarhia monahală, el fiind primul papă (Silvestru II, 999 - 1003) capabil să întocmească un horoscop. Gerbert are meritul de a fi răspândit cifrele arabe în Europa, ale căror calități au fost recunoscute imediat.

O scânteie, purtată de vântul reacțiunii împotriva filosofiei scolastice medievale, plecată din Spania, a căzut în cetatea universitară Oxford, a călugărilor franciscani englezi. Un spirit rebel autorității Romei, de cercetare în loc de încredere oarbă, de experiență în locul dogmei, își făcea loc în acest colț îndepărtat al nordului. Practicarea științelor nepermise a făcut să crească repede crăpăturile edificiului scolastic, susținut de catolicism, astfel încât, atunci când mai târziu Henric VIII a decis separarea de Roma, pentru a putea celebra o nouă căsătorie, terenul era bine și din vreme pregătit.

Pionierul luptei cu puterile constituite, cu Biserica, cu Aristotel, cu

Biblia, cu tot ce era consfințit și stimat de lume, a fost Roger Bacon (1214 - 1294) „doctorul admirabil elevul școlii rebele de la Oxford. Înarmat cu matematica, cu metoda experimentală, cu spiritul critic - cu care era înzestrat ca nimeni altul -, el s-a ridicat ca un uriaș al gândirii, în fața căruia secolul său rămânea unul plin de barbarie. Valoarea științifică a lucrării „Opus Majus” nu a putut fi micșorată nici de superstițiile autorului, nici de rușinea suferită în închisoare, ca unul ce era bănuț că

întreținea legături cu diavolul. Bacon este creatorul opticii moderne (enunțând egalitatea unghiurilor de reflecție și de incidență), a explicat marea și a calculat că anul Iulian este mai mare decât trebuie, diferențele adunate fiind de 3 zile în 400 ani. Această judecată l-a înălțat cu trei veacuri peste oamenii timpului său. Marea greșală ce a comis-o afirmând că Oceanul Atlantic, ce se credea că desparte Europa de Asia, nu este foarte întins, idee susținută de cardinalul D'Ailly și luată ca temei de Columb pentru călătoria sa, a dus la descoperirea Lumii Noi (Contribuția astrologiei la descoperirea continentelor se vede clar cu ocazia primei călătorii circumplanetare. Astrologul Rodrigo Faleiro a fost maestrul lui Magellan, învățându-l calculele astronomice necesare unui navigator. Înaintea plecării, Faleiro face horoscopul expediției și găsește că astronomul care îl va însoți pe căpitan va muri în expediție. Sigur pe știința sa, el refuză onoarea ce i se oferea prin această expediție epocală. În locul lui îmbarcându-se, în 1519, Andreas de San Martin, spaniol din Sevilla. Pronosticul lui Faleiro s-a îndeplinit întocmai: atât Magellan, cât și San Martin au fost asasinați de indigeni, în insula Cebu.)

Bacon găsește că este necesar să învețe arabă, pentru a-i putea citi și înțelege mai exact pe filosofi mahomedani, din operele cărora sorbea cu nesăț știința astrologică, dintre aur și miraculoasa piatră filosofală, neaflată încă de nimeni.

După Roger Bacon vine Malenchton, savantul profesor și astrolog al Universității din Wittemberg, foarte apreciat la curtea Stuartilor, Francisc Bacon, baron de Werulam și alți fruntași ai gândirii care încetățenesc astrologia în insulele Britanice. Curtea engleză a numit astrologi regali, gest pe care îl urmă și marea regină Elizabeta (1533 - 1558 - 1603), față de John Dee (1527 - 1607). Se cunoaște următoarea convorbire pe care a avut-o într-o zi de rea dispoziție Henric VII cu astrologul său:

— „Unde voi petrece sărbătorile Crăciunului?”, întreabă suveranul.

— „Sire, nu pot ști aceasta.”, îi răspunse cu umilință și cu oarecare precauție astrologul, căci regele se putea foarte bine duce în altă parte decât ar fi spus el.

— „Eu sunt deci un astrolog mai bun decât tine, căci eu știu că tu îl vei petrece în Turnul Londrei”. (vestita închisoare), îi întoarse vorba Henric, ordonând în același timp să fie arestat imediat.

Regele era însă un credincios convins al puterilor astrale. Proba definitivă o dă testamentul său. Deoarece marele Cristofor Columb, a prezis că sfârșitul lumii va fi în anul 1664 (!), el testează suma necesară pentru 155 parastase anuale, câte se vor mai putea celebra de la anunțul morții sale (1509), până la judecata de apoi!

Incendiul astrologic în Germania, se răspândește de la o abatie a călugărilor benedictini (fondată în 830), în Hirschau, oraș în Württemberg. Aici, pe la 1100, abatele Wilhelm, ca și benedictinul Herman Contractus, influențați de știința arabă, încep să scrie lucrări în mai multe volume, despre doctrina sublimă. Lucrarea s-a păstrat și după 450 de ani și un editor a imprimat-o (Bâle, 1531). Din ea aflăm că preacucernicii părinți mărturisesc despre comete că sunt focuri aprinse de voința Creatorului, în semn de prevestire. Pârjolul, adus din Spania în Hirschau, se întinde cu repeziciune și pătrunde, odată cu Frederic II (1194 - 1250) în palatul regal. Crescut de Papa Inocențiu III, nepotul lui Barbarossa, a fost cel mai nerecunoscător discipol față de maestrul și protectorul său. Frederic era viclean, necredincios, ocrotea științele interzise, fiind el însuși un bun cunoscător al matematicii și astronomiei. A construit o boltă de aur, figurând cerul, în care s-au încrustat pietre prețioase, închipuind stelele.

Nu mai puțin credul a fost Frederic III (1440 - 1493), care se ocupa personal cu alchimia și astrologia. El avea

semne, numere, litere kabalistice în care credea. Astfel şirul vocalelor A-E-I-O-U însemnau: Austria va domni peste tot universul (Austriae est imperare orbi universo). La 17 noiembrie 1492, un mare meteorit a căzut în Germania. Împăratul a interpretat acesta ca un semn pentru reînceperea cruciadelor (Este drept că în timpul celor opt expediții cruciate, europenii au cunoscut și au adus acasă direct din Orient anumite credințe în stele).

De la catedrele universitare (Württemberg, Tübingen, Ratisbona...) se predicau în același timp, adevărata și falsa față a științei cerului. Oare Luther, prietenul și colegul de cancelarie la Württemberg, al lui Malenchton, putea să rămână neinițiat? Cei mai vestiți astrologi din toți germanii au fost însă cu siguranță John Muler zis Regiomontanus (1436 - 1476), ajuns arhiepiscop de Ratisbona, Johan Stoeffler (1452 - 1531) și Paracelsus (1493 - 1541).

Stoffler, acest merituos astronom și matematician, numit la doar 30 de ani profesor la universitatea din Tübingen, se specializase în horoscoape asupra prezicerii timpului, ceea ce îl îndrituiește la titlul de părinte al meteorologiei actuale. Gravele lui erori pot fi scuzate cu ușurință gândindu-ne la surprizele rezervate chiar și astăzi de buletinele meteorologice. În horoscopul său personal Stoffler a citi că va muri într-o anumită zi din cauza unui corp tare care-i va cădea pe cap.

Fig. 27 - Planeta Saturn, considerată ca regent al anului 1492 varsă, din mijlocul norilor, torente de apă care provoacă inundații și aruncă din mână boli, nenorociri și moarte asupra oamenilor. Gravură în lemn, de un anonim, de pe la sfârșitul secolului XV.

Aducându-și aminte de Eschil, care într-o împrejurare identică și-a mutat patul pe câmp sub cerul liber, astrologul nostru, în ziua fatală s-a închis în casă. La un moment dat, câțiva amici bat la ușă. Stoeffler, împins de

piaza rea, le deschide. Se încinge o discuție spinoasă, stropită de vin (cu măsură, se zice...) și pentru a-și susține părerea, gazda se repede la bibliotecă spre a consulta un volum de specialitate. Din greșeală toate rafturile se răstoarnă peste capul nenorocitului, omorându-l, așa cum preziseseră astrele.

Fig. 28. - Théophrast Bombast von Hohenheim, supranumit și Paracelsus (1493 - 1541), unul din cei mai mari savanți și ocultiști ai Renașterii germane.

Un întreg congres internațional de medicină a închis ochii asupra preocupărilor magice, astrologice și alchimice ale lui Filipus-Aureolus-Teofrastus-Bombast von Hohenheim, pentru a putea comemora a 400-a aniversare a morții celebrului medic. În goana lui nebună după știința albă sau neagră Bombast, zis mai adesea Paracelsus, a străbătut Elveția, Germania, Franța, Italia, Spania și Anglia. A fost răpit în Polonia de tătari, practicând la ei alchimia; răzbătu de acolo la Constantinopol și în Egipt, întrebând sau cumpărând la nevoie farmece de la bărbieri, maseuri, moașe, magicieni, astrologi, țigani, călăi, oameni de jos, ca și de la savanții întâlniți în drumul său. Ajuns profesor la universitatea din Bâle, el a profesat și a scris ca un medic conștiincios și de valoare, dar și ca un neoplatonician convins. Pentru el, „piatra filosofală” trebuia să aibă trei calități: 1 - să transforme în aur prin atingere mercurul sau plumbul topit; 2 - luat ca medicament, să vindece de orice boală; 3 - pus pământ, să facă să crească și să rodească în câteva ore orice plantă. Acțiunea „pietrei” în cele trei domenii-animal, vegetal și uman - îl îndrituia să o numească „remediul celor trei regnuri” sau „panaceu universal, aceasta datorându-se unei mari cantități de energie vitală închisă într-un volum foarte mic. În ceea ce privește medicina astrală, el susținea că planetele ne ating sănătatea prin mijlocirea

unei atmosfere misterioase ce înconjoară totul (denumită de el marele M). Când astrele viciază acest „mare spirit primitiv M”, pe pământ se produc epidemii.

Iată ce credea părintele medicinei moderne, căruia i se comemorează regulat centenarele de către savanți.

Secolul XVI este acoperit, din Spania până în Germania, de Carol Quintul și fiul său Filip II. Ei bine, împăratul Carol este un strălucit exemplu de mentalitate superstițioasă a timpului. Se știe că a înființat un colegiu de astrologie, iar de la experiențele de magie, la care ținea să asiste, se pomeneste de un craniu care a zburat, ocolindu-l de trei ori și care apoi i s-a așezat pe mână. De asemenea se știe că apariția mării comete din 1555 i-a dat ideea abdicării sale. El s-a retras în mănăstirea Yuste, unde s-a ocupat cu astrologia, fierberea leacurilor și potrivirea mersului unei mulțimi de orologii-pendule, ceea ce nu i-a fost mai ușor decât conducerea vastului lui imperiu.

Fig. 29 - O gravură în lemn apărută într-o lucrare tipărită la Leipzig, în 1574, reprezentând pe un erudit astrolog-alchimist, care ține în mână o clepsidră. Acesta își împarte timpul: ziua între retorte și alambicuri, iar noaptea între armile și tabele de poziții ale planetelor.

Poate mai mult ca oricare țară, Italia a fost inoculată de virusul tuturor practicilor oculte și interzise, iar când Renașterea le-a scos la lumină din cotloanele în care erau ascunse de secole întregi, această parte a Europei a devenit pepiniera de aprovizionare a continentului cu tot felul de doctori ai științelor viitorului. În universități (în special la Bologna, Padova) catedrele de interpretare a temelor natale erau ocupate de figuri reprezentative ale științei italiene. Nenumărate opere de artă ale peninsulei, mărturisesc stima și interesul de care se bucura acolo vechea descoperire chaldeeană. Putem nota, printre cele mai importante, orologiile din turnurile Padovei și Veneției,

fântâna din Perugia, capitelurile din palatul ducal din Veneția, catedrala din Lucca, „Battistero” din Parma și în special decorațiile din salonul cel mare al „Palazzo de la Ragione” din Padova. Această ultimă pictură, la care au contribuit mai mulți artiști – printre care Giotto, reprezintă ca parte principală cele 12 zodii, cărora li se asociază cei 12 apostoli (Paris – statuia lui Cârpeaux, în grădinile Luxemburg – „i multe alte orașe au opere de artă cu subiect astrologic. Bucureștiul are două: armila din grădina bisericii Sf. Gheorghe și fântâna din piața parcului „Carol!”.).

Înainte de a pomeni numele marilor italieni ce și-au dedicat viața stelelor putem spune că în cele cinci veacuri de glorie ale astrologiei, numai trei oameni de frunte au avut tăria și curajul să o atace: Călugărul Savonarola, enciclopedistul Pico de la Mirandola, procurorul de la „Nation de France”, Jean Charlier, zis Gerson. Dar, atât predicile primului, scrierile celui de-al doilea („Contra Astrologos”) cât și condamnarea publică a Sorbonei, obținută de cel de-al treilea, nu au schimbat mare lucru în situația dominantă ce și-o căpătase astrologia. Spiritele slabe au fost mai ales impresionate de moartea lui Pico în ziua și ora prezisă de astrologul Bellanti, decât de argumentele iscusite din cartea filosofului. Dar ce puteau face trei detractori contra a trei sute sau trei sute de mii de partizani? Chiar șirul celor mai de frunte este prea mare pentru a nu obosi amintindu-i (Este interesant de știut că atât Dante cât și Boccaccio au fost inițiați în științele cerului).

Fig. 30 – O veche gravură a lui Hieronimus Cardanus, înconjurată de inscripția latină „nimeni nu este profet în țara lui”.

Dintre toți, Cardan, atât prin valoarea sa ca om de știință, cât și prin întâmplarea care i-a încheiat zilele, nu

poate fi lăsat în umbră. Gerolamo Cardano, născut la Pavia în septembrie 1501, a avut o tinerețe zbuciumată, între un tată iubitor, dar care nu l-a recunoscut drept fiu și o mamă incultă, care l-a chinuit mult. După studiile făcute în orașul natal, au urmat cele de la Milano și Padova. Peste tot a învățat gramatica, matematica, astrologia și medicina. A ajuns pe rând laureat și doctor al universității, iar apoi profesor la școlile palatine, dar mai presus, un spirit dublu de savant și necromant. Răsunetul renumelui său de matematician (în special meritul găsirii formulei de rezolvare a ecuației de gradul al treilea); a străbătut veacurile până la noi; ecoul faimei sale de medic-astrolog a străbătut capitalele lumii. Paris, Londra, Copenhaga, Edimburgh îl cheamă și îl acoperă de daruri; Papa i-a acordat spre bătrânețe o pensie.

Horoscoapele întocmite de Cardan, au fost adevărate pentru alții. Cum nu putea fi al său propriu? El a găsit că va muri în ziua când va împlini 75 de ani. Iată că se apropie 24 septembrie 1576, fără ca bătrânul Gerolamo să simtă semnele sfârșitului. Cum putea marele Cardan, savantul onorat la curtea regelui Eduard VI al Angliei, la Paris și la Vatican, să se facă de răs? A preferat să nu mănânce înaintea datei prezise pentru a rămâne proroc până la moarte. Iată de ce marele matematician a murit cu trei zile înainte de a împlini 75 de ani.

În Franța, credințele străine au venit de peste munți: din Italia, trecând Alpii, din Spania peste Pirinei. Pe pământul ei toate zvonurile sosite din cele patru vânturi ale Europei s-au încrucișat și au crescut, înspăimântând pe tânăr și bătrân. Precum anul 1.000 a fost considerat anul ce va aduce cu sine sfârșitul lumii, tot asemenea anul 1186 a fost așteptat cu groază ca fiind menit să încheie socotelile pământenilor. Cu „apte ani înainte astrologii de toate națiunile s-au pus de acord în a vesti toate evenimentele nefaste ce vor decurge din conjuncția tuturor planetelor. Dar luna septembrie a lui 1186 a trecut fără ca

pământul să sufere ceva din integritatea lui sau astrologia din prestigiul ei.

După aproape patru secole în care omenirea a avut destul timp să uite lucruri mai grave decât prorocirea neîmplinită pentru 1186, din Germania a sosit o veste îngrozitoare. Renumitul Johan Stoffler a anunțat că în 20 februarie al anului 1524 va începe ploaia noului potop, care va aduce sfârșitul omenirii. Lucrul era sigur, căci cele trei planete superioare (Marte, Jupiter și Saturn) se adunau în acea vreme în constelația acvatică a Peștilor. Pe măsură ce ziua fatală se apropia, groaza de moarte înnebunea oamenii. Nimeni nu mai voia să lucreze, datoriile nu se achitau, câmpurile rămâneau în paragină nelucrate, bisericile gemeau de lume din zori și până în noapte. Cele câteva voci care chemau lumea la rațiune nu erau auzite de nimeni. La Toulouse, doctorul Auriol, aducându-și aminte de Noe, a pus să i se construiască o arcă încăpătoare pentru animale și familia lui. Ironia sortii! Luna februarie a fost cu totul secetoasă, încât noua arcă a lui Noe a rămas pe uscat, nestropită de vreo picătură de ploaie.

După această întâmplare, astrologii au schimbat metoda. Așteptau ca mai întâi să se producă un eveniment însemnat și apoi răspândeau vestea că întâmplarea s-a datorat unui anumit aspect ceresc. Așa s-a procedat în 1525, când regele Francisc I a fost luat prizonier de către Carol Quintul în bătălia de la Pavia, sau în 1564 când în Europa bântuia ciuma.

În Franța, șirul regilor creduli îl începe Carol V (1337 - 1380), cel căruia i s-a spus „le Sage”, adică „Înțeleptul după înțelesul timpului. Meritându-și din plin renumele, regele a protejat cu zel literale, artele, științele; a fondat biblioteca regală (care ajunsese să numere în ultimii săi ani până la 1.000 de manuscrise), a mărit privilegiile universităților și s-a interesat el însuși de mersul planetelor. A chemat din Italia o mulțime de învățați în

toate, și în stele, printre care pe Tommaso de Pizan, vestitul profesor de astrologie de la universitatea din Bologna. Pentru studiul public al influențelor astrale, regele a pus să se construiască o clădire în strada Foin-St-Jacques, pe care a numit-o Collège du Maître Gervais, după numele preaiubitului și stimatului său doctor particular. Serviciile lui Gervais „Suveranul medic și astrolog” al curții, au fost întotdeauna foarte bine răsplătite material de rege și copios răsplătite moral, prin binecuvântările papei Urban V.

Fig. 31 - O gravură veche cu subiect astrologic, apărută la Augsburg, în 1532.

Marele istoric francez Henri Martin (Histoire de France, Paris, 1864, tom V) povestește despre sfârșitul lui Carol următoarele:

Se spune că pe când Carol nu era decât duce de Normandia, regele Navarrei i-a dat un venin, în timp ce Carol vizita acea țară. Atunci i-a căzut părul din cap, ca și unghiile de la picioare și de la mâini; devenise la fel de sec precum un baston și nu i se găsea remediu. Unchiul său, împăratul Romei - Carol IV, auzind de această boală, îi trimise fără întârziere un maestru medic, cel mai renumit în domeniu care trăia în acel timp.

Acest medic îi făcu regelui - care era pe atunci duce de Normandia, cea mai faimoasă cură de care s-a putut auzi; el a redus cantitatea de venin pe care o luase ducele, ajutându-l să-și recapete părul, unghiile, sănătatea, restabilindu-l total, redându-i toate forțele, iar veninul ieșea din organism printr-o mică fistulă incizată la braț. Plecând, medicul îi spuse viitorului rege: „Îndată ce această mică fistulă va seca, veți muri fără scăpare și veți avea cel mult 15 zile pentru a vă gândi la sufletul vostru...”. În primele zile ale lui septembrie 1380 fistula a început să se usuce, să nu mai curgă, producându-i ducelui

îndoieli asupra morții. El a ordonat, ca un înțelept ce era, să fie pregătite toate cele trebuincioase. Îi chemă pe cei trei frați în care avea cea mai mare încredere: ducele de Berri, de Bourgogne și de Bourbon – ultimul fiind fratele soției sale; lăsându-l deoparte pe un alt frate – ducele d'Anjou, pe care îl simțea lacom de domnie.

— Scumpii mei frați, le spuse celor trei prinți, vi-l recomand pe fiul meu Carol; încoronați-l ca rege, cât mai curând după moartea mea și sfătuiți-l, ca unchi buni, cu loialitate în toate afacerile sale. Toată încrederea mea stă în voi. Copilul este tânăr, are spiritul ușuratic și va avea nevoie să fie condus de bune principii, cu atât mai mult cu cât un maestru astronom (astrolog) a afirmat că în tinerețea lui va avea mult de lucru, va trebui să se strecoare prin mari pericole și mari aventuri.

Carol a murit la 16 septembrie, adică exact la 15 zile de la uscarea fistulei.

După Carol, cel mai luminat, mai valoros și mai credul rege francez din evul mediu a fost Ludovic al XI-lea (1423 – 1461 – 1483), cel mai diplomat, mai crud și mai ascuns rege al Renașterii franceze. La fel cum în politică i-a fost permis totul ca să-și atingă țelurile, identic a alergat oriunde a sperat să afle viitorul. Ludovic auzise că s-ar fi aflat departe la craiul Ungariei, Matei Corvin, un filosof vestit cititor în stele, pe nume Galeotti Marți – un bărbat înalt impunător și pășind cu demnitate. De o asemenea iscusință avea nevoie imediat regele, chiar dacă italianul răătăcitor îi va cere un trai mai ales decât are parte un curtean, cu sânge nobil.

Lângă castelul din Plessis-les-Tours, cea mai bine păzită fortăreață și reședința favorită a regelui, într-un turn despărțit de clădirile mari ale Curții, a fost poftit Martivale să se odihnească ziua, în caturile de jos; dar să vegheze noaptea pe terasa de pe acoperiș, la mișcările astrelor. Învățatul, care cunoștea lucruri ascunse poporului (Galeotti Marți – Martius sau Martivale, născut în Italia, la

Narni, a scris printre altele vestitul tratat „De vulgo incognites” - Despre lucrurile necunoscute mulțimii), a primit târgul, făcând drumul de la Dunăre până la Plessis și s-a instalat în turn. Acolo, înconjurat de belșug și onoare, prețiosul oaspete studia cerul, alcătuia horoscoape, țesea intrigi, sau întins pe divane, scria poezii ușoare. Galeotti a câștigat încrederea deplină a regelui. Pe acesta îl întreba regele când era ceva mai greu de judecat sau urma să ia o hotărâre mai importantă.

Cel mai mare dușman al lui Ludovic era Carol cel îndrăzneț - duce al Burgundiei și al Flandrei. Înainte de a porni război, Ludovic a încercat rezolvarea situației printr-o discuție diplomatică. Întrebat, Galeotti l-a asigurat: Sire, totul va merge bine. Ludovic a plecat cu încredere la Peronne, în speranța unei înțelegeri; pe de altă parte însă, a avut grijă să-și slăbească adversarul, susținând în secret revolta cetățenilor din Liège. Carol a aflat la timp jocul dublu al lui Ludovic și avându-l la mână, l-a făcut prizonier. Ludovic nu a putut să-și dobândească libertatea decât semnând un tratat umilitor. Este de la sine înțeleasă rușinea cu care s-a întors la Paris și răzbunarea pe care i-o plănuise lui Galeotti pentru sfatul lui nenorocit. Totuși, frica superstițioasă a regelui și prestigiul astrologului și-au pus amprenta până la urmă. Ludovic l-a chemat pe Tristan, curteanul său de încredere și i-a spus: „Cuscre, în cabinetul meu este Galeotti; în câteva minute îl voi conduce; apleacă o ureche atentă la cuvintele pe care i le voi adresa concediindu-l. Dacă îi voi zice: E un cer deasupra noastră, să fie pierdut imediat. Dacă din contră, îi voi spune: Mergi în pace, păzește-te să-i atingi vreun fir de păr din cap”. Apoi regele intră în cabinetul său, unde sărmanul Galeotti îl aștepta mai mult mort decât viu. „Ei bine, seniore astrolog, îi zise cu un surâs sardonice regele, voi care citiți atât de bine viitorul, ați putea să-mi spuneți în ce epocă veți muri?” „Sire, răspunse abil Galeotti, știința mea nu-mi permite să precizez data exactă, dar tot

ce știu precis, este că voi muri cu trei zile înaintea Maiestății Voastre”.

Acest răspuns l-a scăpat pe astrolog; conducându-l, regele îi strânse mâna cu tandrețe și repetă într-una: „mergi în pace, mergi în pace, mergi în pace” și de fiecare dată arunca o privire semnificativă către Maître Tristan.

Momentul culminant al astrologiei în Franța l-a reprezentat epoca în care a trăit Catherina de Medicis. Această fică de rege, soție de rege, mamă a trei regi și regentă ea însăși, a hrănit flacăra superstițiilor franceze cu zgură proaspăt adusă din Italia, patria tuturor practicilor oculte. În zestrea cu care a venit la nunta lui Henric al II-lea, se găsea Cossimo Ruggieri, cel care a știut să insufle dragostea pentru astrologie tinerei prințese. La început, regina l-a făcut stareț peste o mănăstire din Bretania, dar în curând, simțind lipsa luminilor sale, l-a adus la Paris și a ordonat să se înalțe un observator, ale cărui ruine se mai pot vedea și astăzi lângă hala de grâu. Noaptea se vedea o caleașcă închisă, trasă de patru murgi, care mergea de la Luvru la turn. Catherina se suia în vârf și alături de Cossimo, întreba astrele dacă îi vor reuși intrigile ei politice împotriva Spaniei și a hughenotilor.

În acel timp, toate familiile bogate aveau în serviciul casei lor câte un astrolog. Peste 30.000 de oameni își câștigau pâinea și vinul făcând horoscoape, preparând filtre de dragoste, legând vrăji, fierbând ierburi otrăvitoare. Mai presus de orice imaginație se ridica însă înflăcărárea Catherinei în magia neagră. Rețetele ei otrăvitoare, aduse din patrie, erau mai teribile decât cele folosite la Paris (o lume întreagă a crezut că regina i-a cerut lui Gondi - creatura ei, să-l otrăvească la o cină pe propriul ei fiu - Carol al IX-lea, după o ceartă aprinsă pe care o avuseseră. Fapt este că după acest ospăț, Carol a murit, la tron urmând Henric al III-lea, fiul preferat. În afara multor altor nelegiuiri, s-a mai zvonit că tot ea a fost cauza morții delfinului Francisc, fiul cel mare al regelui

cavaler Francisc I, permițând astfel urcarea pe tron a soțului său Henric al II-lea, zis regele sportiv.), iar ședințele de magie, care se țineau într-o sală special amenajată în castelul regal de la Chaumont sur Loire, erau mult mai îngrozitoare, decât cele îndeobște cunoscute.

Acolo se oficiau liturghiile negre, arderile și îngropările de cadavre, atragerea morții prin chinuirea efigiei și câte alte blestemății. Acolo, se știe, Ruggieri i-a făcut să apară într-o oglindă magică, pe trei dintre cei unsprezece copii ai reginei (Francisc, Carol, Henric) - cu coroana, sceptrul și mantia regală. Istoria a confirmat această vedenie, cei trei fii devenind regii Franței, unul după altul.

Pentru răspândirea științelor, regina a deschis o școală la Saint-Germain, unde învățau la un loc tineri și tinere din cadrul nobilimii. Regina, ajutată de cumnata sa, a stabilit materiile de studiu (limbi străine, istoria, geografia, matematica, astrologia), precum și jocuri distractive pentru înalta societate. Aici au învățat, s-au iubit și mai târziu s-au căsătorit Francisc al

II-lea și Maria Stuart; Henric de Navarre și Marguerite de France.

În această vâltoare generală a împătimiților după horoscoape, răsare steaua marelui Nostradamus, regele neîncoronat al fanaticilor planetari. Michel de Notredame (1503 - 1566), a fost nu doar cel mai vestit astrolog al tuturor timpurilor, dar și un renumit medic. Laureat al facultății din Montpellier, a scăpat orașele Aix și Lyon de două epidemii secerătoare. La 52 de ani, Nostradamus a publicat la Lyon (mai mult împins de prieteni, se laudă el), vestita carte „Centuries” (Centuriile încep cu următorul catren, adresat regelui Henric al II-lea:

*Dieu se sert, roy, de ma bouche
Pour t'annoncer la verité.
Și ma predication te touché.*

Rends grave à la divinite.

Din versurile: „Les armes en main jusques six cents et dix, Guerres plus loin ne's estendant să vie”.

S-a înțeles prezicerea asasinatului lui Henric al IV-lea, petrecut în 1610. Din alte catrene a fost dedusă anunțarea revoluției franceze; decapitarea lui Ludovic al XVI-lea; ridicarea și căderea lui Napoleon; comunismul; războiul actual și sfârșitul lumii pentru 3500). Scrisă în versuri enigmatice, cu dublu înțeles, ce par opera unui nebun sau a unui profet, din care se poate înțelege aproape orice, această lucrare i-a servit ca pedestal pentru nemurire.

Nepricepuții au jurat că acolo au înțeles prevestirea înfrângerii francezilor la Saint-Quentin - 10 august 1557; moartea regelui Henric al II-lea (rănit de contele Montgomery, în turneul de la 1559) etc. Nici nu era nevoie de atâtea verificări pentru ca patriarhul de la Salon, să primească acasă vizita ducelui de Savoia; a regelui Carol al IX-lea - 1564, și să fie numit astrologul ordinar al curții franceze. Catherina îi ceru imediat să facă temele întregii familii regale. Printre multe altele, Nostradamus a vestit căderea papalității (ceea ce i-a adus dizgrația Vaticanului); și că în anul 2000, se va putea cu siguranță da de pomană și face parastasul ultimului rege francez (ceea ce putem să credem). (Nu se poate trece cu vederea incredibila căutare pe care au avut-o almanahurile pline de preziceri asupra vremii și a întâmplărilor viitoare - care încep de la Cossimo Ruggieri, Nostradamus și canonicul Mathieu Laensberg, din Liège - Le Petit Liégeois - 1605; Le Grand Liégeois; Le double Liégeois; Le Veritable triple Liégeois... a căror modă nu a trecut nici astăzi).

Când Nostradamus a murit, lumii nu-i venea să creadă. S-a creat o legendă ciudată, că Nostradamus s-a închis de viu în cavou cu o lampă, cu hârtie, cu pene de scris, cu cerneală și cu cărți multe, continuând să lucreze

acolo. Nu scrisese chiar el odată că va fi silit să-și termine profețiile după moarte, fiindcă nu putuse face aceasta în timpul vieții? Prevăzând tulburările care aveau să apară în Franța, Nostradamus n-a găsit un refugiu mai potrivit și mai liniștit decât în cavou, ca să-și poată continua opera. Această stranie poveste a dăinuit mult timp, și nu puțini au fost cetățenii care s-au strecurat tiptil în biserica unde fusese îngropat Nostradamus, punându-și urechea pe lespedea mormântului, în speranța că vor auzi scârțâitul penei de scris.

Un nume ajuns celebru, care a rămas și astăzi sinonim cu mag și astrolog, nu putea fi lăsat neexploatat comercial de Michel, fiul profetului. Dar, mai puțin norocos ca tatăl, prezise că Le Pouzin – mic oraș în Vârvarais, asediat de trupele regale, va pieri în flăcări. Fortându-și norocul, într-o noapte începu să dea foc caselor cu o torță. Prins, tânărul Nostradamus fu omorât pe loc.

După ce Henric al III-lea a căzut sub cuțitul călugărului Jacques Clement, mai avea drepturi depline la tron doar Henric – regele Navarei, cel care scăpase printr-o întâmplare miraculoasă de moartea pregătită printr-o carte pipărată, dar cu foile otrăvite, trimisă în dar de Catherina de Medicis. Regele gentilom Henric al IV-lea – „ce roi vaillant”, a crezut și el, ca și înaintașii săi fricoși, în puterea aspectelor planetare. A avut grijă să protejeze ultimii ani ai lui Ruggieri, drept răsplată că l-a scăpat, în ajunul nunții sale, de masacrul protestanților din noaptea Sfântului Bartolomeu (ordonat de prea cucernica catolică Catherina), și s-a încredințat în sfaturile prea înțeleptului medic și astrolog La Riviere, cel care prescria medicamente după poziția astrelor în zodiac.

Când fiul lui Henric, viitorul Ludovic al XIII-lea, se năștea, făcându-i horoscopul, La Riviere îl numi „Cel Drept” (deoarece se născuse în zodia Balanței); iar când copilul lui Ludovic al XIII-lea (Ludovic al XIV-lea) venea pe lume, între perdelele grele de catifea din camera reginei

Ana, se ascundea Morin de Villefranche, astrologul consilier al marelui Richelieu, pentru a stabili cu exactitate ora horoscopului. (Jean Baptiste Morin - 1585 - 1658, doctor în medicină, profesor de matematică la Collège de France, savant de mare valoare, avea o pensie anuală de 2000 de lire din partea lui Richelieu, pentru a-i recompensa sfaturile astrologice. În testamentul politic adresat lui Mazarin, marele cardinal îl recomandă elogios: „Je vous legue des affaires embrouilles, mais aussi un précieux conseiller, lequel est notre maître Morin”. În acest fel, astrologul își continuă influența asupra treburilor publice ale Franței, într-o epocă crucială a istoriei ei).

Ciudată este lumea! Când războaiele bântuie cu furie, când ziua de mâine nu se știe dacă va mai fi văzută de toți cei care trăiesc astăzi, atunci prezicerile sunt plătite cu aur greu; când pacea și bunăstarea s-au reîntors, atunci plictiseala și lenea cer să fie însoțite de dansuri, petreceri și vrăjitorii. În toate împrejurările, omul i-a căutat pe astrologi, căci întotdeauna cunoașterea viitorului a fost cea mai aprigă dorință a lui.

În acel timp, al măreților Ludovici ai Franței, în zilele bune și ușoare de odinioară, s-au ridicat deodată oameni frumoși, înalți la trup, având teaca sabiei bătută cu floricele de ciocane meștere; cu panglici și dantele la manșete, cu vorbe plăcute la salut. Ei erau azi aici și mâine pretutindeni, căci nu cunoșteau granițe și griji, iar averea lor era nesfârșită, ca și prostia oamenilor care îi ascultau. Acești cavaleri formau clasa aleasă a oamenilor dibaci; a celor fără scrupule și superstiții; a acelor vestiți aventurieri ai vremurilor strălucite și demult apuse. Trecând cu aceeași ușurință din barăcile bâlciurilor, în sălile de recepție ale prinților cu care schimbau alcovurile parfumate ale conteselor, cu paturile de paie umede ale pușcăriilor, ei sunt personajele cele mai minunate pe care le cunoaștem. Dacă unii dintre ei se mulțumesc să golească buzunarele prinților, jucând rolul de bufoni sau

consilieri intimi, câțiva dintre ei se ridică la lovituri de maestru, care trădează spirite geniale.

În a doua jumătate a secolului al XVIII-lea, peste capetele europenilor uimiți, s-a înălțat pleiada celor 7 mari șarlatani sublimi și aventurieri nemuritori: John Law, d'Eon, Neuhoff, Cagliostro, Trenck, Saint-Germain, Casanova. Care dintre ei ține sceptrul? John Law, care dintr-un refugiat nenorocit, a ajuns ministru de finanțe al Franței și cel mai bogat om al Europei, pentru ca apoi să ducă la faliment un imperiu și să moară el însuși de foame; sau d'Eon, dubios în orice - sex, reputație sau intenții, dar care a ajuns să țeasă diplomația internațională după placul său?

Uluitoare este viața lui Neuhoff, „borfașul cu cap rotund, ajuns rege cu adevărat; ca și a lui Trenck, aventurier al Austriei, Prusiei și Franței, a cărui bonetă roșie a fost emblema revoluției franceze. Dar cine e contele Saint-Germain? Nimeni, absolut nimeni nu a știut-o. Se credea că trăiește de sute de ani fără să îmbătrânească, deoarece dimineața bea din elixirul vieții, pe care numai el știa să-l prepare. Era nobil sau nu? Iată un mister nedezlegat; aceasta însă nu l-a împiedicat pe însuși regele Franței să-i cadă în genunchi, la fel cum întreaga nobilime i-a stat de atâtea ori înaintea, cerșindu-i o picătură din minunata licoare.

Este Cagliostro mai prejos? Deloc; el este demnul rival al colegilor săi de înaltă clasă: Saint-Germain și Casanova. Toți trei cunosc mânuirea spadei, regulile duelului, alcătuirea horoscopului, măsluirea cărților, plastografierea. Oricare dintre ei poate fi dat drept exemplu celorlalți doi.

Este oare de conceput ca un țăran de la capătul Italiei, un incult care n-a putut niciodată să citească bine sau să scrie corect, să ducă de nas un cardinal; să bage în închisoare pe viață o contesă; să compromită pe nedrept o regină; să grăbească stingerea dinastiei Bourbonilor? Iată

ce a fost în stare să facă Giuseppe Balsamo, alias Alessandro, conte de Cagliostro, regizorul din umbră al prea celebrei „Afaceri a Colierului”.

Ultimul în timp, dar nu cel din urmă ca valoare, este Giovanni Giacomo, cavaler de Seingalt, tipul aventurierului internațional, al maestrului în amor și în escrocherie, dar și al talentelor reale de gânditor și literat. Născut la Veneția în 1725, seminarist la 16 ani, Casanova a fost arestat datorită unei intrigi. Fugind din închisoare, a devenit, grație creditului mamei sale – care era artistă, secretarul cardinalului Acquaviva, la Roma; dar a pierdut repede această situație, deoarece a avut de-a face cu răzbunarea din gelozie a unei marchize. De atunci, a devenit pe rând: diplomat, om al bisericii, ghicitor – în lungile călătorii pe care le făcea străbătând Italia, Grecia și Turcia, locuri pe unde s-a îmbogățit, nu se știe prea bine cum. S-a reîntors la Veneția în 1745, unde s-a ruinat la joc; fugind de aici, a ajuns magician la Cesena, preot la Milano; în 1750 a apărut la Paris, iar la Viena puțin după aceea. A zăcut doi ani într-o celulă din Veneția, de unde a evadat spărgând acoperișul.

Reapare ca bancher la Paris, unde a izbutit să înduplece guvernul francez să adopte un nou sistem de loterie. Spion la Dunkerque, s-a asociat cu Saint-Germain, pentru a lansa un împrumut francez în Olanda. Făcând uz de mai multe falsuri la Londra, a trebuit să dispară din Anglia... pentru a porni într-un adevărat turneu pe la curțile suverane din Europa!

În Germania l-a vizitat pe Frederic cel Mare; de aici a trecut în Rusia, la regina Ecaterina a II-a; în Polonia la regele August; în Austria la împărăteasa Maria Tereza. Gonit de la Viena, a nimerit în Spania. Acolo, viața din cale-afară de scandaloasă l-a aruncat într-o închisoare din Barcelona. A revenit la Paris, unde a cinat printre mulți nobili, cu contele de Wallenstein, eroul războiului de 30 de ani. Acum Casanova era bătrân, slăbit și prea sătul de

aventuri. Era timpul să se îngrijească de o pensie liniștită pentru zilele grele care urmau.

Când Wallenstein, amuzat de povestirile extraordinare înșirate de cavalerul răătăcitor, îi propuse 1.000 de florini pe an pentru a ține în ordine biblioteca palatului ducal de la Dux, Casanova a primit pentru prima oară în viață o slujbă, cu gândul de a o păstra. Acolo, în pădurile Bohemiei, acolo unde putea fi uitat de oameni, el, cel mai șmecher dintre toți aventurierii, a găsit mijlocul să se facă încă o dată și pentru totdeauna admirat. Geniul lui, întrebuințat mereu în scopuri josnice, a fost pus de astă dată într-un serviciu demn, al penei și al hârtiei. Traducerea „Iliadei” și mai ales „Memoriile” sale, l-au aruncat din dispreț în nemurire, din mlaștină în Parnas.

Acum astrologia nu-și mai poate dori nimic; totul i s-a îndeplinit pe deplin. Nu mai poate cere decât să se mențină acolo unde a ajuns. Dar celei căreia nimeni nu i s-a putut opune, nu i-a fost îngăduit un lucru atât de obișnuit tuturor. Astrologia a fost un Cezar care nu a primit de la soartă decât totul sau nimic. În jocul cu viața, nemaiaivând ce câștiga, nu-i rămânea decât să piardă.

Capitolul 7. AGONIA ȘI MOARTEA.

Copernic. Tycho-Brahe. Kepler. Sfârșitul.

Să ne întoarcem înapoi în timp, în 1543, și să mergem pe câmpiile Prusiei Orientale cât mai mult, tocmai între zidurile cetății Frauenburg. Era într-o frumoasă zi de mai, cu pomi înfloriți, ciripit de păsări, cu o dulce boare de primăvară. Tinerii treceau zburdalnic; negustorii își strigau neîncetat marfa; căruțașii își mânau caii chiuind. Toți erau veseli; numai bătrânul canonic Nicolaus, slăbit și bolnav, zăcea lungit în alcovul său. Avea pielea de pe obraz ca un pergament, iar privirea îi era ațintită drept înainte, într-un punct numai de el știut. O flacără stranie strălucea în ochii săi spălăciți. Se lupta cu moartea, dar nu voia să se

lase învins înainte de a-și vedea opera întregii vieți, lucrarea de căpetenie pe care a scris-o cu trudă și nesfârșit curaj. Foile manuscrise sunt acum tocmai la Nürnberg, în grija elevului său ales, Rethicus, care veghează lângă teascurile cele noi ale meșterului Gutenberg.

Se va milostivi Domnul să lase zile robului său până va veni tocmai de acolo incunabulul? Dar iată că se aude un zgomot. Diligența poștei s-a oprit la poarta casei și peste câteva momente un curier aduce în brațe un volum greu. Bătrânul preot își face întâi cruce și apoi primește, cu ardoarea unui iluminat, darul. Nu mai poate citi bine, căci lumina ochilor i-a slăbit. Numai degetele întorc tremurând paginile in-folio, iar mirosul cernelii proaspete îi gădilă nările subțiri. Acum Dumnezeu îl poate elibera pe cucernicul canonic Nicolaus Copernicus Torunensis, căci el a văzut îndeplinită speranța zilelor sale pământene, întruchipată în „De Revolutionibus orbium coelestium”.

Fig. 32 - Moartea lui Copernic. Pe patul ultimelor suferințe, bătrânul canonic, înconjurat de preoți, rude și servitori, primește din mâna unui trimis, mult așteptata sa carte.

Cine ar fi crezut că această mică și banală scenă de intimitate familială, are o valoare universală? Cine a bănuit atunci că bătrânul de 70 de ani ține în mâinile sale cea mai puternică armă a astronomiei, una din cele cinci cărți fundamentale pe care se sprijină știința noastră modernă? Cine și-ar fi închipuit atunci că acele foi vor putea să îndeplinească, ceea ce nici grecii, nici romanii, nici creștinii nu au fost în stare? Acele pagini au doborât hidra superstiției din gândirea omenirii; au curățat adevărul de rugină; au înaripat geniile viitorului, în căutarea tainelor firii. Nimeni nu a bănuit la început întreaga putere a ideii cuprinse în „De revolutionibus”, nici chiar părintele Nicolau, care desigur, s-ar fi cutremurat dacă ar fi înțeles

ultimele consecințe ale celor scrise de el.

Chiar dacă nu se știe în ce măsură a fost Copernic astrolog, este sigur că a cunoscut îndeaproape arta sublimă. Acesta este unul dintre marile paradoxuri ale istoriei. Astrologia nu a fost doborâtă de adversarii săi firești, pregătiți și conștienți în lupta pe care o susțineau; ci întâmplător și inconștient, de către un spectator al luptei, poate chiar de un partizan al ei. În tinerețe, când era student la universitățile italiene, își împărțea timpul între pictură, medicină, matematică și drept, Copernic l-a cunoscut pe profesorul astronom din Bologna - Domenico Maria de Novara. Întâi cursant, mai apoi asistent, și în sfârșit, prieten al profesorului, este de netăgăduit că elevul a împărtășit credințele maestrului astrolog.

Dar, fie că a vrut-o, fie că nu, astrologia va muri din cauza lui Copernic, căci „De revolutionibus” este un pumnal adânc înfipt în corpul ei. La fel cum nimeni nu a bănuț în momentul asasinatului, nimeni nu a putut prevedea când se va încheia agonia prin moarte. La fel ca acele minunate otrăvuri ale antichității sau Renașterii, care erau dulci la băut, dar își făceau efectul după ce victima termina ospățul și se întorcea la casa ei, agonia astrologiei a fost o lungă euforie, care a durat aproape trei secole. Trei secole de glorie aparentă și de agonie mascată. A azvârli Pământul, fără vreo considerație deosebită, printre celelalte planete, a-l privi ca simplu dansator într-o horă fără de sfârșit, înseamnă a-l detrona din rolul de centru și conducător al Universului. Dacă planetele, Soarele, Luna și stelele nu se învârtesc în jurul nostru, nu este vădit că nu ne iau cu nimic în seamă, că nu se preocupă să urce într-un mod special, pentru a ne da nouă de veste, în toate flancurile pământești? Ce mai rămâne din întreaga astrologie? Nimic, absolut nimic.

Cine s-a emoționat mai întâi și mai puternic de această lovitură de grație? Astrologia? Nicidecum. Tocmai biserica catolică, fosta ei dușmană. Abatele Francius

Maurolycus s-a grăbit să ironizeze: „Deoarece Copernic face să se învâртеască Pământul ca o sfârlează, ar trebui să i se dea un bici cu care să-l țină în mișcare”. Din Germania se aud hohotele de râs ale lui Luther: „Nărodul vrea să răstoarne toată știința astrologiei. Doar Sfânta Scriptură nu ne spune că Iosua a oprit Soarele, și nu Pământul?” Catolicismul a răbdat aproape 100 de ani ultragiul lui Copernic – căci opera fusese recomandată din timp și cu diplomație Sfântului Scaun.

În cele din urmă – 1616, „De revolutionibus” a fost excomunicată și pusă la index, căci nu se putea admite ca Pământul – „taburetul picioarelor lui Dumnezeu” – să fie mobil.

Dar, precum pentru un copac voinic, tăiat la bază, trebuie să treacă mult timp până ce frunzele se vor ofili, și este nevoie de o puternică furtună pentru a-l doborî, la fel astrologia, chiar dacă era smulsă din rădăcini, a continuat timp de câteva secole să apară falnică și de neatins.

Fig. 33 – Coperta celebrei lucrări „De Sistemathe Mundi”, a lui Galileo Galilei, pe care sunt reprezentate Ptolemeu, cel mai eminent susținător al sistemului geocentric, și Copernic, autorul noului sistem planetar heliocentric. Fiecare din ei ține în mână un mecanism care ilustrează, în miniatură, sistemul propriu. Pentru a opri cearta dintre cei doi astronomi, a fost chemat ca arbitru Aristotel. Acesta, după ce ascultă argumentele celor doi rivali, îi dă dreptate lui Copernic, arătând cu degetul de partea cui este adevărul.

Cei trei fondatori ai științei moderne: Copernic, Tycho-Brahe – observatorul și Kepler – legislatorul, au continuat vechea tradiție a astronomilor – astrologi, mai ales ultimii doi servind cu credință știința defunctă.

Nicăcând astrologia nu a găsit un slujitor mai devotat și o minte mai ageră pusă în slujba himerelor sale; o

putere de muncă mai aprigă, jertfită susținerii unei teze pierdute; o patimă mai oarbă de credință nețărmurită, decât în danezul Tycho-Brahe (1546 - 1601).

Fig. 34 - Un cunoscut portret al marelui astrolog-astronom Tycho-Brahe (1546 - 1601), la vârsta de 40 de ani.

Când tânărul avea 14 ani, s-a produs o eclipsă de Soare, menționată cu anticipație în efemeridele astronomului Stadius. Precizia prezicerii acestui fenomen a decis soarta viitorului astronom. Retorica, filosofia, dreptul, tot ceea ce îi era impus să studieze, îl lăsau indiferent; numai astronomia - cu interpretările ei - au farmec pentru Tycho. Un unchi bogat, încântat de știința tânărului său nepot, l-a chemat la el, de la universitățile din Germania unde se afla; după ce l-a lăudat cum se cuvenea pentru pasiunea și meritele sale, l-a instalat pe cheltuiala sa, la Knutistrup, observator astronomic și laborator pentru alchimie în același timp. În acea vreme, pe 11 noiembrie 1572, Tycho a văzut un nou astru. Iată cum povestește el însuși evenimentul:

„Când mă întorceam din călătoria mea în Germania, m-am oprit în plăcuta localitate a vechii mănăstiri Herritzwald, la unchiul meu Steno Bille; după obiceiul meu, îmi păraseam laboratorul de chimie în fiecare seară.

Aruncându-mi ochii, cum făceam în fiecare seară, spre bolta cerului, pe care o cunosc atât de bine, am văzut, aproape de zenit, spre marea mea mirare, o stea strălucitoare de o mărime neînchipuită, în Casiopaea. Foarte emoționat, nu-mi venea să-mi cred ochilor. Pentru a mă încredința că nu mă înșelam și pentru a avea și mărturia altora, i-am chemat pe lucrătorii mei din laborator, întrebându-i în același timp pe toți trecătorii, dacă vedeau și ei steaua strălucitoare pe care o vedeam eu. Mai târziu, am aflat că în Germania căruțașii și alte

persoane de rând au fost cei care au atras atenția astronomilor asupra acestei mari apariții cerești, ceea ce a dus la noi clevetiri împotriva astronomilor, după cum se procedează și cu prilejul cometelor care apar fără veste.

Steaua cea nouă nu avea coadă, nu era înconjurată de nicio ceață; era asemenea celorlalte stele fixe, dar strălucea mai mult decât stelele de mărimea întâi. Strălucirea ei o întrecea pe cea a stelei Vega, pe a lui Sirius și pe a lui Jupiter. Nu se putea compara decât cu strălucirea lui Venus, când această planetă e la cea mai mare apropiere de Pământ. Persoanele care aveau ochi pătrunzători, vedeau noua stea chiar la lumina zilei, la amiază. În timpul nopții, când cerul era înnorat și când toate celelalte stele erau ascunse, doar ea putea fi văzută printre nori, dacă nu erau prea groși”.

Fig. 35 - O schemă a observatorului astronomic al lui Tycho-Brahe, clădit pe insula Hveen (???), din strâmtoarea Sund. Gravură extrasă dintr-o operă a danezului Tycho-Brahe, apărută la Frankfurt, în 1610.

Această apariție înfricoșătoare a fost crezută de mic și mare, ca fiind semnul mâniei divine pentru masacrul din noaptea Sfântului Bartolomeu, petrecut cu 80 de zile mai înainte.

Faima prezicerilor lui Tycho a ajuns în curând în capitală Copenhaga; din oraș a trecut la palat, până la regele Frederic al II-lea. Studenții îl vor ca profesor, iar regele îi acordă o catedră la universitate. Preda de câțiva ani cursurile de interpretări cerești, când prințul astrolog Wilhelm IV de Hesse, de la Cassel, l-a chemat cu stăruință pentru a-l desăvârși în știință.

Wilhelm, încântat de revelațiile danezului, l-a trimis înapoi, cu multe laude, recompense și recomandatii speciale, la Frederic, regele insulelor daneze. Suveranul l-a primit la palat, i-a cerut horoscopul celor trei prinți

(dintre care două au fost uimitor de exacte), și l-a răsplătit cu o insulă pe care i-a clădit un observator, un laborator, ateliere, tipografie și tot ce putea să-și dorească un cercetător pasionat.

La acest templu, numit „Uraniburg”, a oficiat timp de 21 de ani Tycho, în vreme ce renumele lui ajungea tot mai departe. Din Suedia, Gustav Adolf i-a cerut horoscopul. Răspunsul n-a întârziat să sosească, anunțându-l: „Vei ajunge rege”. Și asta cu mult timp înaintea încoronării. Jacques al VII-lea, regele prea savant al Scoției, a venit personal pe insula Hwen (sau HVEEN???), pentru a primi lumina magului înțelept. Când invidia a început să-și arate colții, generalul Henri de Rantzau, de la Hamburg, om cult și inițiat în taine, s-a simțit prea onorat să-l găzduiască pe Tycho, cu aparatele și întreaga lui familie. De la Praga a sosit o ofertă și mai generoasă. Împăratul Rudolf al II-lea îi acordă maestrului Tycho titlul de astrolog al Curții și un castel pentru a-și continua liniștit studiile. (Tycho a publicat, printre alte lucrări, și efemeride, numite „Rudolfine”, după numele generosului rege. Este interesant de subliniat că toate efemeridele, din antichitate până în epoca modernă – ale lui Ptolemeu, Ulu Beigh, Albatenius, toledane, rudolfine, au fost făcute de astrologi). Acolo, în Boemia, ajutat de cei doi asistenți – Longomontanus și Kepler, a stabilit horoscopul contelui de Wallenstein (cel care l-a cules de pe drumuri pe Casanova) și pe al regelui Rudolf.

Mai multă onoare, decât a avut parte Tycho, nici nu se putea da unui astronom înainte de moarte. Mai multe verificări de preziceri nu a avut niciun astrolog pe lume. Mai multă credință în puterea astrelor nu s-a aflat la nimeni. Și cu toate acestea, Tycho simțea că ceva s-a clătinat de la locul lui. Acest ceva era Pământul însuși. El nu mai stătea în repaus, cum se știa încă de la crearea lumii, ci se mișca în spațiu, așa cum spusese bătrânul Copernic. Tycho știa aceasta, cu toate că ar fi fost mai

bucuros să n-o afle.

Fig. 36 - Tycho-Brahe în observatorul său. Vestitul astronom este arătat aici într-un moment de lucru, instalat într-un măreț observator cu trei etaje, plin de asistenți și de instrumente. El dictează unui secretar care scrie la masă, fazele unui fenomen, în timp ce un alt asistent notează ora pe care o indică pendula.

Dacă credința în astre îi cerea să neghe adevărul, blestemându-l ca pe o erezie, conștiința de savant îi ordona să se supună plecat legilor naturii. Din această luptă interioară - unul dintre cele mai grele cazuri de conștiință care i-a fost dat cuiva să le suporte, a ieșit un nou sistem al lumii. Pământul este centrul unei părți a sistemului, iar Soarele al întregului. Acest compromis a fost ultima încercare genială făcută de astrologie pentru a scăpa de la moarte. Din nenorocire pentru ea, niciun geniu nu poate învia defuncții. Astrologia era definitiv pierdută.

Astronomii moderni șterg dintr-o mișcare de burete tot ceea ce a fost înainte de Copernic, considerând că numai de la el a început adevărata știință, pură și neîntinată de horoscoape. Partea neplăcută o constituie însă cei trei fondatori ai astronomiei: Copernic, Tycho și Kepler. Dacă despre primul nu se poate ști în ce măsură a crezut în puterea divină a planetelor, asupra ultimilor doi nu poate rămâne nicio îndoială. Au fost astrologi (ZODIERI, Sandi, ha-ha!), și încă cei mai de frunte.

După moartea subită a lui Tycho, Kepler a devenit astrologul Curții lui Rudolf, care i-a servit în aceeași calitate pe Mathias, pe Ferdinand și pe Wallenstein; a făcut zeci de horoscoape și a publicat almanahuri pline de preziceri. Ceea ce s-a mai putut spune despre Kepler, este că el nu era convins în adâncul său, de valoarea artei pe care o practica. Oare nu spunea el de atâtea ori, când vindea horoscoape: „Ceea ce zic poate să se întâmple sau

nu". Sigur că un astrolog convins nu ar fi mărturisit niciodată un asemenea dubiu. Nu a suferit el de foame, împreună cu întreaga lui familie, când protectorii lui regali nu-i plăteau pensia anuală? Nu era atunci nevoit să-și vândă conștiința pentru a putea trăi? Henri Poincaré îl apără, înglobându-l și pe Tycho în aceeași sentință de achitare:

„Nu ne putem da seama cât de folositoare a fost pentru omenire credința în astrologie. Dacă Kepler și Tycho-Brahe au putut să trăiască, aceasta este pentru că vindeau unor regi creduli preziceri întemeiate pe relațiile dintre astre. Dacă acești regi n-ar fi fost atât de încrezători, noi am fi continuat să credem că natura este supusă capriciului și am fi zăcut și acum în ignoranță”.

Fig. 37 - Desen umoristic reprezentând o catastrofă cosmică: ciocnirea Pământului cu o cometă. După opiniile actuale, Pământul poate fi spulberat de o cometă care l-ar ciocni din plin; sau dacă doar ar trece prin atmosfera noastră, oamenii ar muri asfixiați de gazele otrăvitoare. Luna, nepăsătoare, râde de nenorocirea vecinului ei.

Morin a fost ultimul astrolog oficial al curții franceze. Când Ludovic al XIV-lea a devenit major; când tutela lui Mazarin a încetat odată cu moartea lui, Regele-Soare s-a scuturat și de tutela ocultă a necromanților. La Fontaine s-a grăbit să-i biciuiască:

„Charlatans, faiseurs d’horoscopes, quittez les cours des princes de l’Europe”.

Treptat, toți au început să fugă de prezicători. Îndată ce un astronom prefera sistemul lui Copernic celui al lui Ptolemeu, era pierdut pentru astrologie. A existat cazul unui profesor universitar, care trebuia să profeseze sistemul antic din cauza situației sale oficiale, cu toate că

sufletește trecuse de partea inovatorilor.

Dacă Copernic a fost pădurarul care a tăiat copacul astrologic, scepticismul secolului al XVIII-lea a reprezentat furtuna care a doborât arborele. Voltaire atacă fără milă:

„Să nu vă mirați că întreg Pământul a fost păcălit de astrologi. Sunt preziceri false, dar sunt și adevărate. Iată raționamentul sărman pe care-l opunea fiecărei dezmințiri cei ce făceau horoscoape. Egiptenii și chaldeenii, se adăuga, au prezis viitorul; deci se poate prezice și astăzi. Să nu ne mirăm că atâția oameni, o parte fiind deasupra vulgului, atâția prinți, atâția papi, pe care nu puteai să-i păcălești asupra celor mai mici dintre interesele lor, au fost totuși ridicol seduși de această impertinentă de astrologie!”

Acum a venit timpul ca această boală, care a durat peste cincizeci de secole, să dispară; iar rațiunea, fortificată de logica lui Descartes, să se vindece de coșmarul superstițiilor cerești. Astrologia a murit! Să nu ne pară rău după ea.

Capitolul 8. PHOENIX

Învierea. Calculul probabilităților. Vibrațiile. Soarele. Luna. Medicina astrală.

Se spune că demult, când încă nu existau oameni și natura se juca după voie cu minunile, era o mică pasăre, numită Phoenix. De îndată ce zburătoarea simțea că i se apropie sfârșitul, își aduna în cuib rămurele uscate, frunze ofilite și multe alte nimicuri bune de ars. Phoenix se așeza la mijloc și cuibul se aprindea de la Soare. Dacă se întâmpla ca vântul să nu împrășteie cenușa, când lumina lui Helios ajungea în locul unde fusese cu un an înainte, minunea se împlinea. Din pulberea neagră se înălța o pasăre nouă, care începea numaidecât să cânte slava cerurilor.

În același mod, încearcă să învie din cenușa

trecutului astrologia, pe care toți o știau adormită pe veci. Adunându-și energia de la dușmanii care au nimicit-o, umblă să-și schimbe numele, doctrina și metodele, pentru a nu mai ajunge să piară. Acum se numește astrologie științifică, nu tradițională, ca mai înainte. De unde doctrina era mistică, acum este rațională; metodele, în locul vechilor analogii, simboluri și coincidențe, devin calculul probabilităților; teoria vibrațiilor - astrofizica solară și studiu psihomedical. Să aruncăm o privire asupra acestor noi terenuri, în care a fost răsădită planta noastră milenară.

S-a căutat întocmirea statisticilor tipologice, caracterologice și profesionale, urmărindu-se punctul lor comun în horoscop. Ca exemplu: câți dintre marii conducători ai lumii au Luna în Leu? Deoarece procentul lor este ridicat (Ioana d'Arc, Frederic cel Mare al Prusiei, Ludovic al XIV-lea, Richelieu, Gandhi...), se poate trage următoarea concluzie: Luna în constelația Leului, la naștere, predispune (nu asigură), aptitudini de conducător. Sau, deoarece mulți dintre suveranii de seamă s-au născut către amiază (Napoleon I, Henric al VIII-lea al Angliei, Ludovic al XIV-lea, Soliman Magnificul, Frederic cel Mare), această oră atrage un plus de strălucire viitoarei domnii a prinților regali. Tot așa s-a găsit că marii savanți se nasc iarna; că poeții au preferință să aibă planetele răspândite deopotrivă în zodiile reprezentate de animale ș.a.m.d...

M. Krafft, matematician și statistician elvețian, a studiat 60.000 de cazuri de muzicieni, după datele dicționarului muzical al lui Humbert-Riemann și după registrele de stare civilă, și a găsit că „în majoritatea cazurilor”, există o strânsă corelație între cerul de naștere și vocația lor. El conchide: „Nu există nicio posibilitate de îndoială în privința relațiilor astrobiologice”. (Influențele solare și lunare asupra nașterii umane, Editura „Maline”, 1928).

Fizica actuală are ca element fundamental vibrațiile.

Sunetul, căldura, electricitatea, razele Röntgen, undele hertziene, totul are la bază mișcările atomului. Acestea sunt toate vibrațiile posibile? Nu se descoperă mereu altele? Ce sunt razele descoperite de Milikan? Nu vin ele din adâncul Universului, din Calea Lactee? Ce influență au asupra noastră? Mister! Iată o lacună ce poate folosi astrologiei. Dar „sufletul este ceva cunoscut? Poate aici avem de-a face cu un complex de unde care au o rezonanță față de undele cosmice ale lui Milikan. Dacă aceste unde pot străbate plăci groase de plumb, oare nu au nicio influență asupra celulelor gingașe ale corpului uman? Iată ce rămâne să răspundă știința viitorului, răspuns pe care astrologia îl așteaptă cu nerăbdare.

Copernic a rupt în bucăți sistemul planetar al lui Ptolemeu, baza astrologilor, dar un anumit punct a rămas în picioare: relația reciprocă dintre Soare și Pământ. Fie că primul corp se învâртеște în jurul celui de-al doilea, fie că cel de-al doilea se învâртеște în jurul primului, distanța dintre ele, aparențele și influențele lor rămân aceleași. Influența Soarelui în formarea și viața Pământului este prea bine cunoscută. Lumina, căldura, magnetismul, electricitatea, gravitația, anotimpurile, creșterea plantelor, existența viețuitoarelor – totul este în cea mai strânsă legătură cu astrul zilei. Această dependență a fost temeinic studiată științific, găsindu-se că există o relație cauză-efect între furtunile magnetice, lumina zodiacală, aurora boreală și petele solare. Deoarece numărul și mărimea acestor pete au o perioadă de 11 ani, fenomenele pământești legate de ele, urmează o curbă paralelă cu graficul petelor solare.

Dar nu numai atât. Marile foamete în Franța au fost (în ultimele secole) în 1775, 1810, 1816, 1847; marile crize mondiale – în 1848, 1857, 1875, 1899, 1907, 1921, 1930; marile foamete din India în 1847, 1876, 1877, 1892. Aceste date coincid fie cu maximul, fie cu minimul petelor solare (sau sunt puțin decalate), pe câtă vreme părțile mijlocii ale

curbelor descendente, ca și aproape toate curbele ascendente, corespund epocilor de securitate pe Pământ.

Fig. 38 - O diagramă care pune în paralel variația petelor solare cu diferite fenomene pământești, cum ar fi: furtunile magnetice, aurore boreale, ploi, producția de grâu sau de vin... Se observă că maximele și minimele numărului petelor din Soare, care se succed din 11 în 11 ani, sunt urmate de maxime și minime ale multor fenomene terestre.

Din punct de vedere medical, se cercetează perioada epidemiilor asiatice, de ciumă și holeră, pentru a se vedea corelația lor cu 11 sau cu multiplii lui. Se poate aminti aici vestita epidemie numită „gripa spaniolă”, care a izbucnit deodată, pe tot întinsul globului, citându-se cazuri chiar pe insule foarte izolate ale oceanelor.

Fig. 39 - Linia punctată arată variația petelor solare (ca număr și mărime), așezată pe un grafic comparativ, numerotat de la 1 la 150. Pe acest grafic, care se întinde pe o perioadă situată între 1760 și 1940, sunt trecute marile crize economice (cerc negru mare); foametei din Franța (cerc negru) și foametei din India (cerc alb). Se vede că toate aceste nenorociri ocupă locul unui minim sau al unui maxim al activității solare (niciodată o poziție intermediară).

Tehijevsky, în „Revue Scientifique” din 11 mai 1929, semnează un studiu asupra perioadei succesiunilor cabinetelor engleze. El a constatat că de la 1830, până în 1927, au fost 10 maxime solare, în care liberalii au ocupat de 9 ori puterea, și 9 minime solare, în care conservatorii au fost de 8 ori la guvern.

Dacă acum ne gândim că cercetări recente caută relația dintre producerea petelor solare și perioadele de

revoluție ale planetelor mari (Jupiter și Saturn), iată-ne în plină astrologie științifică.

Față de enormele și multiplele influențe ale Soarelui asupra Pământului, se pare că nu a mai rămas nimic neacaparât, nimic care să revină atributelor altor corpuri. Cu toate acestea, Luna a găsit ceva de făcut. Ea este mică (raza ei este un sfert din cea a Pământului), dar fiind vecina noastră de peste drum (384.000 km.), adică cel mai apropiat astru, are suficientă putere să ridice și să coboare cu regularitate apele mărilor, într-un nesfârșit flux și reflux.

Mathieu de la Drome se întreabă, poate cu destulă dreptate, dacă această forță de atracție, capabilă de un efort atât de mare, nu provoacă marea atmosferice. Aceste dilatări succesive ale straturilor de aer duc la variația presiunii barometrice, și deci la schimbarea condițiilor climatice.

Cine nu cunoaște teribila „Lune rousse”? În zilele de la sfârșitul lui aprilie sau începutul lui mai, dacă strălucește Luna plină, în Franța se produce un îngheț fatal vegetației plâpânde. Dacă Luna este acoperită de nori, înghețul nu se mai produce. Se zice că Laplace, împreună cu membrii unei societăți științifice, a făcut pe vremuri o vizită la Versailles. Ludovic al XVIII-lea i-a cerut savantului astronom să-i explice fenomenul, dar autorul celebrului tratat „Mécanique celeste” a rămas mut.

D.F.R. Woakes, distins silvicultor din Panamá, a confirmat, într-o lucrare, tradiția cunoscută asupra influenței lunare în creșterea și exploatarea pădurilor. Copacii tăiați în timp ce Luna descrește nu sunt rezistenți ca lemn de construcție, ca cei tăiați în timp ce Luna este în creștere. În horticultură se afirmă de asemenea că plantele cresc mai bine în perioada de Lună plină decât de cea nouă. Se crede că aceeași influență o are Luna asupra creșterii părului și chiar a copiilor, pe câtă vreme crescătorii de vite, susțin că animalele născute pe timp de

Lună plină au o vitalitate redusă.

Toate legăturile între satelitul nostru, mort de atâtea ere, și viața noastră terestră, nu sunt cunoscute nici pe departe. Cine ar crede de pildă, că Luna provoacă cutremure? Totuși, iată ce citim în scrierile lui Emile Belot, vicepreședintele Societății Astronomice a Franței („Peut on prévoir les tremblements de terre volcaniques?” în La Science et la Vie, Nr. 149, Noiembrie 1929):

„... Trebuie să-i felicităm pe savanții japonezi pentru îndemânarea lor în a concepe și realiza acele aparate de înaltă precizie, care vor servi să descopere influența presiunii atmosferice a fazelor Lunii... asupra cutremurelor de pământ”.

O pleiadă de medici (Dr. Henry Duprat, de la Geneva, Dr. G. Wilhelm Maag, Dr. Carton, Dr. Faure din Lamalou, Dr. Sardou din Nisa, Dr. F. Budair...), cercetează influențele astrale asupra sănătății umane. În afară de vechea credință japoneză asupra orientării corpului de la Nord spre Sud, în timpul somnului, ei admit o mulțime de alte legături. Să menționăm doar câteva dintre ele.

— Migrenele și nevralgiile solare încep dimineța, apoi cresc și descresc, paralel cu înălțimea Soarelui deasupra orizontului.

— În cazuri de hipertrofie sau dilatări, să se administreze remedii hipotrofiante în timpul descreșterii fazelor lunare; în caz de hipotrofie, se recomandă medicamente hipertrofiante, pe timpul primelor faze.

— Trecerea petelor solare la meridianul central coincide în mod obișnuit (66%) cu recrudescența simptomelor bolilor cronice și chiar cu apariția de accidente grave și excepționale în cursul bolii. Aceeași recrudescență sau apariții de accidente analoge, pot să se producă în afara trecerii petelor, dar aceste cazuri sunt mai rare (33%) și accidentele mai puțin grave. Deci, dacă trecerea petelor solare la meridianul locului nu este singura cauză a recrudescenței inexplicabile a bolilor, pare

totuși să fie cea principală.

— Microbii (și în special strepto-stafilococii), au o virulență paralelă cu fazele lunare, având un maximum de activitate când este Lună plină (Dr. Lakowsky).

— Dr. Allendy, scrie în „Les Temperaments” concluzia observațiilor sale făcute în 1917, la sanatoriul din Gorbio (lângă Menton):

„Am constatat că hemoptiziile și crizele febrile ale tuberculoșilor, prezintă maximul de frecvență de la primul pătrar până la Luna plină și minimul lor în faza următoare, de la Luna plină la ultimul pătrar. Proporția este de 12 cazuri în perioada întâi, față de un caz în cea de-a doua. Celelalte două faze oferă ambele o cifră egală cu 3 sau 4”.

— Concepția „Marelui An”, reluată pe plan mecanic și calculul de probabilități, este susținută de August Blanqui, astronomul german Hanseman, Abel Rey, Nietzsche, Gustave le Bon.

Dacă pe lângă aceste nume cunoscute, le adăugăm pe cele ale marelui astronom Svante Arrhenius, politehnicianului Paul Choissard (Flambart), scriitorului Maurice Privat, germanului Klockler, olandezului Kronstrom, englezului Sephorial, al lui Maenaughton din S.U.A., ne dăm seama cât de serios și general este interesul pentru găsirea unei baze științifice, vechii credințe în puterea supranaturală a stelelor.

După ce am văzut atâtea păreri favorabile și atâtea argumente contrarii, atâția partizani de valoare, ca și atâția adversari convinși, dacă se va cere să dăm și noi un răspuns eternei întrebări: „Este astrologia falsă sau adevărată?”, nu vom putea afirma nimic.

CUPRINSUL ILUSTRAȚIILOR

1. - Constelațiile emisferei nordice

2. - Localizarea astrologică a planetelor pe cutele

frunții

3. - Efemeride din secolul XVII, întrebuințate la alcătuirea horoscoapelor

4. - Monedă antică având un însemn zodiacal

5. - Domiciliul planetelor în cursul zilei și al nopții

6. - „Aspectele” formate de pozițiile relative a doua planete pe bolta cerească

7. - Localizarea astrologică a zodiilor pe corpul uman

8. - Reconstituire a Turnului Babel

9. - Magi babilonieni studiind mersul unei comete

10. - Heptagonul stelat care oferă ordinea și denumirea zilelor din săptămână

11. - Sigiliu asirian pe care este figurat inelul planetei Saturn

12. - Gravură asiro-chaldeeană a planetei Saturn, cu inel și doi sateliți

13. - Cărmidă acoperită cu ceramică, reprezentând o rugăciune făcută pentru îndepărtarea unei invazii de lăcuste

14. - Sfinxul și piramidele Egiptului

15. - Pictură murală din templul Denderah

16. - O veche armilă din Pekin

17. – Un horoscop antic
18. – Pitagora
19. – Constelațiile Casiopeea și Vizitiul în secolele 16 și 17
20. – Ptolemeu
21. – Harta astrologică numită „Planisfera lui Bianchini”.
22. – Cum își imaginau oamenii din secolele trecute că arată cometele
23. – Altarul astrologic de la Gabies, văzut de sus și din lateral
24. – O alegorie astrologico-creștină, reprezentând paradisul și zodiacul
25. – Un instrument astronomic folosit în secolele 16 și 17
26. – Gravură din secolul 15, reprezentând nenorociri aduse de planeta Saturn
27. – Théophrast Bombast von Hohenheim, cunoscut mai ales sub numele de Paracelsus – vestit medic, astrolog și alchimist din secolul 16
28. – O gravură alegorică din secolul 16, reprezentându-l pe un astrolog – alchimist
29. – Portretul lui Cardan

30. - O gravură alegorică
31. - Moartea lui Copernic
32. - Coperta cărții „De Sistematibus Mundi” a lui Galileo Galilei
33. - Portretul lui Tycho-Brahe
34. - O schiță a observatorului astronomic al lui Tycho Brahe
35. - Tycho Brahe în observatorul său, în timpul lucrului
36. - O gravură umoristică, reprezentând ciocnirea unei comete cu Pământul
37. - O diagramă în care sunt redată în paralel, variația petelor solare împreună cu diferite fenomene pământești
38. - Un grafic care acordă credit relației dintre petele solare și viața noastră